ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

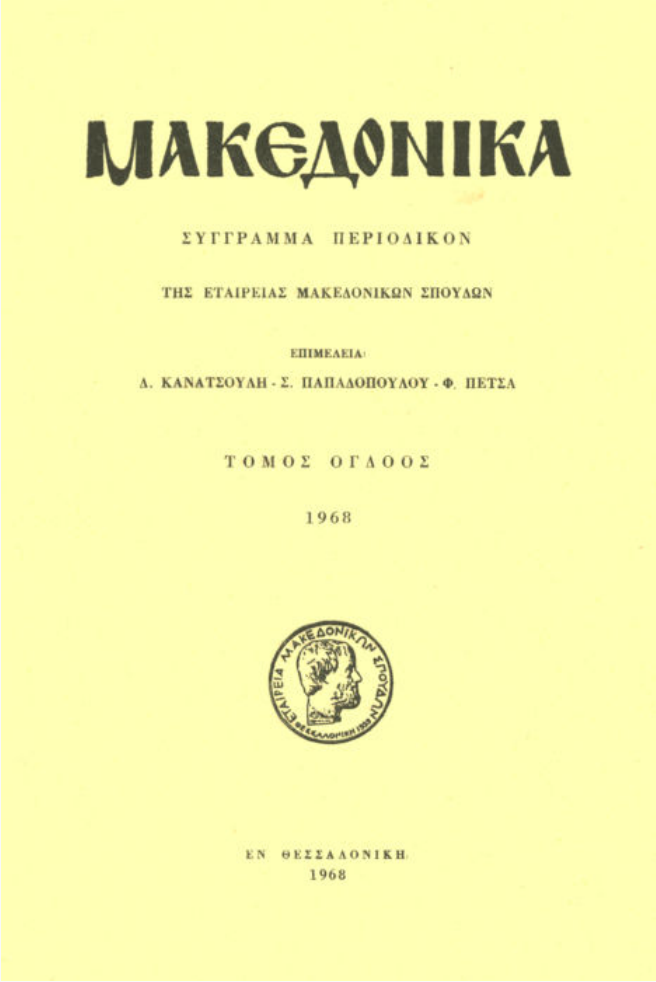

Το ανέκδοτο ημερολόγιο του παπά-Νικόλα Κουκόλη απ' το Λιμπόχοβο της Δυτικής Μακεδονίας (1817-1926)

Γιάννης Τσάρας

doi: 10.12681/makedonika.308

Copyright © 2014, Γιάννης Τσάρας

Άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τσάρας Γ. (1968). Το ανέκδοτο ημερολόγιο του παπά-Νικόλα Κουκόλη απ' το Λιμπόχοβο της Δυτικής Μακεδονίας (1817-1926). *Μακεδονικά*, *8*(1), 257–322. https://doi.org/10.12681/makedonika.308

ΤΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΑΠΑ-ΝΙΚΟΛΑ ΚΟΥΚΟΛΗ ΑΠ' ΤΟ ΛΙΜΠΟΧΟΒΟ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (1817-1926)

Μνημόσυνο τῶν ἀφανῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα (1904-1908)

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Τὸ Ἡμερολόγιο ποὺ δημοσιεύω παρακάτω εἶναι ἕνα μικρὸ ἐμπορικὸ κατάστιχο σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση, δεμένο μὲ μαῦρο πανί, μὲ διαστάσεις ὕψ. 0,21 καὶ πλάτ. 0,13, μὲ 160 σελίδες, ἀλλὰ μὲ γραμμένες μονάχα τὶς 140. Περιεχόμενό του εἶναι γεγονότα λογῆς - λογῆς τοῦ περασμένου καὶ τοῦ πρώτου τέταρτου τοῦ δικοῦ μας αἰώνα τοῦ Λιμπόχοβου, ἑνὸς χωριοῦ ποὺ τώρα τὸ λένε Δίλοφο καὶ παλιότερα γιὰ κάποιο διάστημα Βραχοπλαγιά, τῆς Ἐπαρχίας Βοΐου — παλιότερα Ἀνασελίτσης — τοῦ Νομοῦ Κοζάνης τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Τόχει γράψει ὁ παπὰ-Νικόλας Κουκόλης κι ἀνήκει στὴν κ. Ἀθηνᾶ Κουκόλη, νύφη τοῦ παπα-Νικόλα, γυναίκα δηλαδὴ τοῦ γιοῦ του, καὶ μοῦ τόδωσε πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο ὁ φίλος γυμνασιάρχης κ. Ἀχιλλ. Τζιούφας, ἀνεψιὸς αὐτὸς τῆς κ. Κουκόλη, γιὰ νὰ τὸ ἐκδώσω.

Τὸ Ἡμερολόγιο αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ προσωπικὸ κανενὸς λογίου, ἀλλὰ ἕνα ἁπλὸ βιβλίο, ὅπου ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης, παπὰς τοῦ Λιμπόχοβου ἀπ' τὰ 1895, ἔπιασε κι ἀντέγραψε ὅλα τὰ χρονικὰ καὶ τὶς ἐνθυμήσεις ἀπ' τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία τοῦ χωριοῦ ἢ ἀπὸ ἄλλα τεφτέρια. Μιὰ δήλωση τοῦ ἴδιου στὴν πρώτη σελίδα τοῦ Ἡμερολογίου τὰ λέει ὅλα: καὶ τὸ περιεχόμενο καὶ τὶς πηγὲς καὶ τὸ σκοπό του. Κι ἐπειδὴ εἶναι αὐτόγραφη τοῦ παπᾶ τὴν ἀντιγράφω ἐδῶ μὲ ὅλα τὰ ὀρθογραφικά της λάθη.

«Χρονολωγικῶς Πίναξ δυλοποιοῖ τά Συμβάντα Τοῦ Δεκάτου εννάτου (19) ἐώνος Τῆς χώρας λυμποχώβου. Εσυντάχθισαν ὑπὸ εμού Τού Ελαχίστου Ιερέος Νικολάου Δ. Κοκόλι Τώ 1895 ὅταν εχειροτονίθειν Ιερεῦς ὑπό Τοῦ Σ.Μητροπ.Κ.Κ. Ἀθανασίου Τοῦ Από Κώου μετατιθέντος εξελέχθισαν Από τά Ιερά Βιβλία Τῆς Εκλλίσίας Τά Αρχέα καὶ Απο Δευτέρια καθός φένοντε γεγραμένα ἐδῶ καί ἐκεῖ διὰ νά τά γνορίζωσιν καί οἱ Μεταγενέστεροι· καί περικαλοῦμεν καί οἱ μέ τά ταύτα Διαδοχί μας νά τά γράφοσιν λυπτομερός».

Ἡ ὁμολογία αὐτὴ εἶναι εἰλικρινὴς καὶ δὲ χρειάζεται σχόλια. Ὅταν μάλιστα σκεφτῆ κανεὶς πὼς ὁ παπὰς αὐτὸς δὲν ἤξερε πολλὰ γράμματα, ὅμως ἔτρεφε μεγάλο σεβασμὸ στὶς εἰδήσεις ποὺ εἶχαν «τ' ἀρχαῖα ἱερὰ βιβλία καὶ τὰ τεφτέρια», γιὰ νὰ μεταχειριστῶ τὴν ἔκφρασή του, πρέπει νὰ πιστέψουμε πὼς τὶς μάζεψε καὶ μ' ὅση μεγαλύτερη εὐλάβεια καὶ προσοχὴ μποροῦσε, χωρὶς ἴσως τίποτε νὰ παραλείψη ἢ νὰ παραλλάξη, καὶ μᾶς τὶς δίνει συγκεντρωμένες τώρα ἔτσι, ὅπως τὶς ἔχουμε μπροστά μας.

Ἐξάλλου ὑπάρχουν ἐνθυμήσεις, ὅπως θὰ παρατηρήση ὁ ἀναγνώστης τοῦ Χρονικοῦ, ποὺ τὶς δίνει μαζὶ μὲ τ' ὄνομα ἐκείνου ποὺ τὶς ἔγραψε. Αὐτὸ ἂν δὲν εἶναι μιὰ ἀπόδειξη, εἶναι ὅμως μιὰ ἔνδειξη πὼς ὁ παπα-Νικόλας φρόντισε, ὅσο μποροῦσε, νὰ δώση ὅ,τι εὕρισκε γραμμένο στὰ περιθώρια τῶν βιβλίων, ποὺ εἶχε γιὰ πηγές του. Γιαυτὸ καὶ τὶς ἀνορθογραφίες τοῦ Χρονικοῦ, ποὺ εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀνορθογραφίες δικές του, τὶς διόρθωσα ὅλες.

2. Ἀλλὰ τὸ Χρονικὸ δὲ σταματάει ἐδῶ. Μεγαλύτερη ἀξία ἔχουν τὰ κατοπινὰ γεγονότα ποὺ καταγράφει ὁ ἴδιος ὁ παπα-Νικόλας. Ἔτσι τὸ Χρονικὸ τοῦ Λιμπόχοβου ἀπ' τὰ 1895 κι ὕστερα εἶναι τὸ προσωπικό του Ἡμερολόγιο. Ἂν ὡστόσο ἡ κατανομὴ τοῦ ὑλικοῦ του εἶναι ἀνισόμερη, αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ τὸ καθορίζει ἡ ἴδια ἡ ἐποχή. Γιαυτὸ κι ἕνα μεγάλο μέρος του τὸ πιάνει ὁ Μακεδονικὸς Ἀγώνας (1904-1908).

Συχνὰ μάλιστα τὶς εἰδήσεις αὐτὲς ὁ παπα-Νικόλας, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ τὶς συμπληρώνη μὲ καινούργια στοιχεῖα, ὅπως θὰ τὸ παρατηρήση κανεὶς ἀμέσως ἀπὸ τὴ διαφορὰ χρονολογίας ποὺ παρουσιάζουν οἱ εἰδήσεις αὐτὲς μεταξύ τους. Εἶναι ὅμως κι αὐτὸ μιὰν ἀπόδειξη, πόσο ἐνδιαφεροταν γιὰ τὸ Ἡμερολόγιό του ποὺ τόθελε νάναι ἀντικειμενικὸς χρονολογικὸς πίνακας ὅλων τῶν συμβάντων τοῦ χωριοῦ του. Γιαυτὸ κι ὅ,τι γράφει τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς τὸ βεβαιώνει μὲ τὴν ὑπογραφή του.

Ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης, μόλις θ' ἀρχίση ὁ Μακεδονικὸς Ἀγώνας, θὰ μπῆ ἀπ' τοὺς πρώτους κάτω ἀπὸ τὴ σημαία του. Γίνεται ὑπεύθυνος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀγώνα τοῦ χωριοῦ του κι εἶναι ἕνας ἀπ' τοὺς 15 Λιμποχοβίτες ποὺ πῆραν ὅπλα. Ἀπ' τὸ Ἡμερολόγιό του φαίνεται πὼς συχνὰ φιλοξενεῖ ἀντάρτες στὸ σπίτι του κι αὐτὸς εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ἀντάρτικης κίνησης στὴν περιφέρειά του. Ἀπὸ τὴ θέση του αὐτὴ παρακολουθεῖ τὴ δράση ὅλων τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων καὶ καταγράφει μιὰ-μιὰ κάθε τους κίνηση. Γιαυτὸ καὶ ξεχωρίζει τοὺς ἀληθινοὺς πατριῶτες, ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τοὺς ληστὰντάρτες καὶ τοὺς ἀπειθεῖς, ὅπως τοὺς λέει, πού, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν μισθό, γιὰ νὰ ζήσουν, ληστεύουν.

Ἡ προσφορὰ τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη στὴν ἱστορία τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα εἶναι πολύτιμη. Γιατὶ τὰ Ἡμερολόγια τῶν διαφόρων ὁπλαρχηγῶν, ποὺ ἔχουν βγεῖ ὥς τώρα, μιλοῦν γιὰ τὴν προσωπική τους δράση καὶ βάζουν σὲ δευτερότερη μοίρα τὴ συμβολὴ τοῦ Μακεδονικοῦ Λαοῦ. Κι ὅμως δίχως τὴ συμβολὴ τῶν Μακεδόνων ποὺ πῆραν μέρος στὸν ἀγώνα αὐτὸν ὅλοι τους χωρὶς ἐξαίρεση, ἄντρες καὶ γυναῖκες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοὶ ποὺ τὰ ὀνόματά τους πᾶνε νὰ σκεπάσουν τὴν ἀπρόσωπη δράση τῶν ἁπλῶν ἀγωνιστῶν τῆς Μακεδονίας, δὲν θὰ πετύχαιναν πολλὰ πράματα. Γιατὶ τὰ χωριὰ τοὺς δίνουν πληροφορίες, τοὺς κρύβουν, τοὺς ταΐζουν, τοὺς ὁδηγοῦν σὲ λημέρια ἢ στοὺς τόπους ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε, τοὺς ἐνισχύουν οἰκονομικὰ μὲ μηνιάτικες εἰσφορές.

Γιαυτὸ καὶ τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη εἶναι ἕνας ἀντικειμενικὸς καὶ τίμιος μάρτυρας πὼς τὸ μεγαλύτερο βάρος, γιὰ νὰ φυλάξη τὴν ἑλληνικότητά της ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους κομιτατζῆδες, τὸ σήκωσε ἡ ἴδια ἡ Μακεδονία μὲ τὴν καθοδήγηση καὶ τὴ βοήθεια τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων. Ἡ ἀπρόσωπη ἱστορία λέει πάντα τὴν ἀλήθεια.

Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως φαίνεται πὼς ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης εἶναι ἀπ' τοὺς ἱερωμένους ἐκείνους ποὺ μὲ τὸ φλογερὸ πατριωτισμό τους τίμησαν τὸ ράσο καὶ τὸ ὕψωσαν σὲ σύμβολο. Ἡ ἱστορία μας μπορεῖ νὰ καμαρώση πολλοὺς τέτοιους πατριῶτες ἱερωμένους, ἀλλὰ ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης εἶναι ὁ πρῶτος-πρῶτος τῆς ἐποχῆς του. Τὸ Ἡμερολόγιό του, ποὺ εἶναι γεμάτο φιλοπατρία, εἶναι ὁ καλύτερος μάρτυρας τῆς μεγαλοσύνης του.

3. Ἀκολουθεῖ ὕστερα ἡ ἀνακήρυξη τοῦ Συντάγματος τῶν Τούρκων (Ἐπανάσταση τῶν Νεοτούρκων) στὰ 1908. Τὴν εἴδηση αὐτὴ ὁ παπα-Νικόλας τὴ χαιρετίζει μὲ ἰδιαίτερη χαρά: *«Εἰς τὰς 18 Ἰουλίου»*, σημειώνει, *«μᾶς ἦλθεν χαροποιὰ ἀγγελία, διότι ἐκηρύχθη τὸ Σύνταγμα ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Μοναστήριον τῇ ἑνδεκάτῃ Ἰουλίου, τουρκιστὶ ἐσασὶ κανοὺν (Σύνταγμα) ἀδαλέτι, χουριγέτι, μουσαβαὰτ (δικαιοσύνη, ἐλευθερία, ἰσότης) . . . . . ἐδόθη ἀμνηστία γενική»*.

Ὕστερ' ὅμως ἀπὸ δυὸ χρόνια ὁ παπα-Νικόλας ἀναγκάζεται νὰ συμπληρώση τὴν εἴδηση αὐτὴ μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ κρίση: *«Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι καθαρὸν τουρκικὸν γενιτζάρικον· θέλουν νὰ ἐκτουρκίσουν τοὺς Χριστιανούς. 1910 γράφω»*.

4. Ἀπ' τὰ 1913 κι ὕστερα τὸ Ἡμερολόγιό του παύει νὰ ἔχη ἐνδιαφέρο. Ἡ διήγησή του γίνεται σύντομη καὶ τὸ γράψιμό του δίχως τὴν πρωτυτερινή του ζεστασιά. Κι εἶναι πολὺ φυσικὸ αὐτό, μιὰ καὶ ἡ χώρα τοῦ Λιμπόχοβου ἀνάπνεε πιὰ τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐθνικὴ ἀποστολὴ τοῦ παπα-Νικόλα, ὅπως τὴν ὁραματίστηκε, ὅταν νέος παπὰς στὰ 1895 πρωτάρχισε

νὰ γράφη τὸ Ἡμερολόγιό του, εἶχε τελειώσει. Καὶ μπορεῖ βέβαια ν' ἀποθέτη τὴν πέννα του ἀπὸ δῶ καὶ πέρα, ὅμως καὶ πάλι θὰ σημειώνη κάπου-κάπου κανένα στιγμιότυπο ἀπ' τὰ δύσκολα χρόνια ποὺ ἀκολουθοῦν. Ἔτσι ὁ παπα-Νικόλας πρὶν ἀκόμα χαρῆ τὴν ἐθνική του ἐλευθερία καὶ ἀρχίση νὰ βασιλεύη στὴν ταλαιπωρημένη «χώρα» του ἡ εἰρήνη κι ἡ πρόοδο, βλέπει νὰ ξεσπάη ὁ Α΄ παγκόσμιος πόλεμος (1914-1918) καὶ σὲ λίγο ὡμὸς κι ἀνελέητος *ὁ ἐθνικὸς διχασμὸς (1915-1922)*.

Τὰ σαστισμένα μάτια τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων τοῦ Λιμπόχοβου βλέπουν νὰ φιγουράρουν μπροστά τους Βενιζελικοί, Γουναρικοί, Ἐπίστρατοι, ὅλοι Ἕλληνες βέβαια, μὰ κι ὅλοι τους φανατισμένοι, νὰ σκοτώνουνται μεταξύ τους, δίχως νὰ καταλαβαίνουν οἱ Λιμποχοβίτες τὸ γιατί, καὶ νὰ μαχαιρώνουν πισώπλατα τὴν ἐθνικὴ ψυχὴ τοῦ χωριοῦ τους, ποὺ αἰῶνες λαχταροῦσε τὴν ἐλευθερία του καὶ πάλευε σκληρά, ὥσπου νὰ τὴν καταχτήση.

Θὰ μιλήση ἀκόμα γιὰ τὴν ἐπιστράτευση ποὺ ἀκολουθεῖ καὶ γιὰ τὴν ἀκρίβεια ποὺ ὑψώνεται ἐφιαλτικὴ στὸ φτωχὸ πιὰ χωριό τους. Στὸ σημεῖο αὐτὸ μάλιστα θὰ σταματήση μὲ μιὰ μεγάλη ἐνθύμηση μὲ τὴν ἐπιγραφὴ *«Ἐνθύμιον πείνης, 27 τοῦ Μάρτη 1917»*, γιὰ νὰ φτάση στὶς 11 τοῦ Μάη τῆς ἴδιας χρονιᾶς καὶ νὰ γράψη: *«Ἐπήραμεν ὀκάδες 450 πρὸς 2 καὶ 25 λεπτὰ σιτάρι καὶ καλαμπόκι ἀναμειγμένας καὶ ἐτρέχαμεν ὅλοι μὲ τὰς σακκούλας. Δυστυχία. Φρίκη»*.

Ἀλλὰ γιὰ τὸν ἀγνὸ πατριώτη παπα-Νικόλα πιὸ δραματικὴ εἶναι ἡ συμφορὰ τοῦ 1922. Τὴ δίνει ἐπιγραμματική: *«Τὸ 1922 ἔγινε μεγάλη ἧττα τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ τὸ Μουσταφᾶ Κεμάλη»*.

Ἐδῶ τελειώνει οὐσιαστικὰ τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη. Τὸ συνεχίζει ὕστερα μὲ τρεῖς ἐνθυμήσεις, μιὰ τοῦ 1923, καὶ δυὸ τοῦ 1925 κάποιος ψευτολόγιος τοῦ Λιμπόχοβου, γιὰ νὰ τὸ κλείση πάλι μιὰ γιὰ πάντα ὁ παπα-Νικόλας μὲ τὴν τιμὴ τοῦ συναλλάγματος τοῦ 1925 καὶ 1926.

Ἡ ἐπιθυμία του ὡστόσο «νὰ γνωρίζουν τὰ συμβάντα τῆς χώρας τοῦ Λιμπόχοβου καὶ οἱ μεταγενέστεροι» δὲν ἔμεινε ἀνεκπλήρωτη. Τὸ Ἡμερολόγιό του, ποὺ μὲ τόσο μεγάλη φροντίδα τὸ κρατοῦσε 32 ὁλάκερα χρόνια καὶ μ' ἀκόμα μεγαλύτερη τὸ συμπλήρωνε, καθὼς δημοσιεύεται τώρα, ἀνταποκρίνεται μὲ τὸν πιὸ εὐλαβικὸ τρόπο στὸν ἱερό του σκοπό: *«νὰ γνωρίζουν τὰ συμβάντα τῆς χώρας τοῦ Λιμπόχοβου καὶ οἱ μεταγενέστεροι»*.

5. Ἀπὸ τὸ ὑλικὸ τοῦ Χρονικοῦ αὐτοῦ ὁ ἀγαπητὸς φίλος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀπ. Βακαλόπουλος, ἔγραψε στὰ 1940 τὴ μελέτη «Ἕνα σπουδαῖο Χρονικὸ περὶ τῶν Μακεδόνων στὸ 1821» («Ἡμερολόγιο Φάρος τῆς Βορείου Ἑλλάδος», τ. Β΄, Θεσσαλονίκη 1940, σ. 111-119) κι ἀργότερα ὁ σεβαστὸς καθηγητής μου κ. Α. Σιγάλας δυὸ ἐπιφυλλίδες, στὶς 19 καὶ 23 Ἰουνίου 1949, στὴν ἐφημερίδα τῆς Θεσσαλονίκης «Μακεδονία».

Ἀλλὰ οἱ ἐργασίες αὐτές, ἐνῶ δὲν ἐξαντλοῦν τὸ περιεχόμενο τοῦ Χρονικοῦ, μαρτυροῦν ὡστόσο τὴν ἱστορική του ἀξία. Κι ἀληθινὰ στὶς σελίδες του κάποτε θὰ σκύψουν καὶ ὁ ἱστορικὸς καὶ ὁ γλωσσολόγος καὶ ὁ λαογράφος καὶ ὁ οἰκονομολόγος καὶ ὁ κοινωνιολόγος καὶ πολλοὶ ἄλλοι εἰδικοί, ποὺ θὰ διψοῦν νὰ μάθουν καὶ θὰ χρειαστοῦν νὰ φωτίσουν μὲ περισσότερα στοιχεῖα τὶς ἔρευνές τους. Προπάντων γιὰ τὸν ἱστορικὸ ποὺ θὰ θελήση νὰ δώση σὲ μιὰ σύνθεση τὴ ζωὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, τὸ Χρονικὸ τοῦ Λιμπόχοβου θάναι ἕνας μάρτυρας ἁπλὸς ἴσως, μὰ εἰλικρινής, ποὺ θὰ τοῦ δίνη ὄχι μονάχα στοιχεῖα ἀπ' τὴν ἰδιωτικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ, μὰ καὶ θὰ θυμίζη πόσο μόχθησαν οἱ πατέρες μας στὰ μαῦρα ἐκεῖνα χρόνια, γιὰ νὰ κρατηθοῦν σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ προγονικά τους χώματα, ποὺ τὰ πότισαν δάκρυ καὶ αἷμα αἰῶνες ὁλάκερες γενεὲς γενεῶν.

Ἡ ἱστορία βέβαια δὲ μπορεῖ νὰ σταματήση στὸ Χρονικὸ τοῦ κάθε χωριοῦ καὶ ν' ἀφουγκραστῆ μονάχα τὸ δικό του πόνο. Κι ὅμως κάποια τέτοια Χρονικὰ θὰ τὴ βοηθήσουν νὰ παρακολουθήση τὴν ἀσίγαστη πάλη τοῦ λαοῦ μας, γιὰ τήν ἐθνική του ἐλευθερία καὶ τὴν κοινωνική του ὀργάνωση, ὥστε νὰ δώση ἔτσι τὴ γενικὴ της εἰκόνα ξεκαθαρισμένη κι ἀκέρια.

Ἔτσι τὸ ταπεινὸ Χρονικὸ τοῦ Λιμπόχοβου θὰ μείνη ἕνα κείμενο μ' ἀγέραστη ἀξία καὶ μέσ' ἀπ' τὶς σελίδες του θὰ μιλάη ἀσώπαστη ἡ θρησκευτικὴ κι ἐθνικὴ παράδοσή του, ποὺ φύλαξε στοργικὰ στοὺς κόρφους της ἡ Ἐκκλησία, γιὰ νὰ φωτίζη καὶ νὰ διδάσκη τοὺς ἀπογόνους, ὅπως τὸ λαχτάρησε ὁ σεμνὸς παπα-Νικόλας Κουκόλης «τῆς χώρας τοῦ Λιμποχόβου».

Β. ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ *

Χρονολογικὸς Πίναξ

Δηλοποιεῖ τὰ συμβάντα τοῦ δεκάτου ἑνάτου (19) αἰῶνος τῆς χώρας Λιμποχόβου. Ἐσυντάχθησαν ὑπ' ἐμοῦ, τοῦ ἐλαχίστου ἱερέως Νικολάου Δ. Κουκόλη τῷ 1895, ὅταν ἐχειροτονήθην ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου κ. κ. Ἀθανασίου τοῦ ἀπὸ Κώου μετατιθέντος. Ἐξελέχθησαν ἀπὸ τὰ ἱερὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἀρχαῖα καὶ ἀπὸ δευτέρια καθὼς φαίνονται γεγραμμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ, διὰ νὰ τὰ γνωρίζουν / καὶ οἱ μεταγενέστεροι· καὶ παρακαλοῦμεν καὶ οἱ μετὰ ταῦτα διάδοχοί μας νὰ τὰ γράφουν λεπτομερῶς. 1 2

* Οἱ ἀριθμοὶ στὸ περιθώριο δείχνουν τὶς σελίδες τοῦ χειρογράφου. Οἱ ἀγκύλες [ ] σημαίνουν προσθῆκες στὸ κείμενο τοῦ Χρονικοῦ ἀπὸ ἄλλο χέρι. Οἱ γωνίες < > σημαίνουν συμπλήρωση λέξης.

1895 Μαρτίου 18, ἐχειροτονήθην διάκονος εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν ἐπιοῦσαν, τῇ 19, ἐχειροτονήθην ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. κ. Ἀθανασίου τοῦ ἀπὸ Κώου μετατιθέντος, γόνος δὲ ἦν ἐκ Θεραπείων Κων/πόλεως. Ἱεροδιάκονος ἦτον ὁ κ. Μαργαρίτης Τουμπαλίδης καὶ ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως, γόνος δὲ ἐξ Ὀζοὺν-Κιοπροὺ τῆς Ἀδριανουπόλεως. Πνευματικός μου δὲ ὁ Αἰδεσιμώτατος παπὰ-Χατζῆς Βασίλειος, Σιατιστεύς.

Νικόλαος ἱερεὺς Δ. Κουκόλης ἐκ / Λιμποχόβου γράφω δι' ἐνθύμιον. 3
Δηλοποιῶ.

1817 Μαρτίου 25.

Ἐσυμφώνησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προϊστάμενοι ὅλοι τοῦ χωρίου Λιμποχόβου διὰ νὰ κρατοῦμεν ὅλην τὴν ἑβδομάδα τὴν διακαινίσιμον, ἤτοι τοῦ Πάσχα, καὶ τὰς Πέμπτας νὰ δουλεύωμεν ὅσον νὰ βρίσκεται τὸ χωρίον νὰ μὴ χαλάση αὐτὸ τὸ κανόνι [1] καὶ ὅποιος τὸ γυρίση ἀπὸ αὐτὴν τὴν κοβέντα νὰ ἔχῃ τὸν ἀφορισμὸν ἀπὸ τοὺς 318 πατέρες καὶ ἱερεῖς καὶ πάντων τῶν Ἁγίων

Καλλίνικος Ἱερομόναχος γράφω κατὰ προσταγὴν τῆς χώρας
[ἐκ παλαιοῦ «Πεντηκοσταρίου» κειμένου ἐν τῷ ναῷ μας].

1817 Ἄνοιξις. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ἐκτίσθη ἡ βρύσις, ἡ ὁποία εἶναι εἰς 4
τὸν πέραν μαχαλὰ τὸν μικρό, ὑπὸ Θεοδώρου Παπαδήμου καὶ ἀπὸ τότε καὶ ἔπειτα ἐκανονίσθη διὰ νὰ πηγαίνωμεν τὰ Θεοφάνεια διὰ νὰ γίνεται ὁ Μέγας Ἁγιασμὸς ἐκεῖ.

Καλλίνικος ἱερομόναχος.

1821. Κατὰ Ἀπρίλιον ἐκτίσθη καὶ ἡ βρύσις, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸ λιβάδι ἄντικρυ καὶ ὠνομάσθη «Μακρυγιάννη», πάλιν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Παπαδήμου.

Καλλίνικος ἱερομόναχος.

Τὸ 1821, Ἄνοιξις. Ἐξερράγη ἡ Ἑλληνικὴ γνωστὴ Ἐπανάστασις καὶ 5
διήρκεσεν μέχρι τοῦ 1828. Ὀκτὼ ἔτη κατὰ σειρὰν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔφευγον εἰς τὰ δάση, εἰς σπήλαια· ἐκεῖ ἦτον ἡ κατοικία των. Ἀπερνοῦσαν στρατεύματα ἀλβανικὰ καὶ δὲν εἶχον πειθαρχία, ἦτον ὅλοι ἐθελονταὶ (τουρκιστὶ μπασιποζοὺκ) καὶ ἔκαναν μεγάλες καταχρήσεις, ἔκλεβον, ἐφόνευαν, αἰχμαλώτιζαν, ἐπρόσβαλναν καὶ πολλὰ ἄλλα. Πολλοὶ κάτοικοι ἀπέθνησκον εἰς τὰ δάση καὶ τὰς νύκτας τοὺς ἔφερναν καὶ τοὺς ἔθαπταν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐφημέριος τῆς χώρας ἦτον ὁ Νικόλαος ἱερεὺς Ντρούγκας.

Εἰς τὰ 1828 ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ἡ Πανάγιω, ἀδελφὴ τοῦ παπα-Κώ- 6

1. κανόνι (τὸ)· συνήθεια.

στα Ζήκου καὶ Πούλου Βραμπαῖοι μαζὶ μὲ τοὺς υἱούς της Ἰωάννην καὶ Ζαχαρῆ καὶ ἐκατοίκησεν εἰς Ἀδριανούπολιν, κώμην Καραγάτζ ἕνεκα τὰ κακουργήματα καὶ τὰ πληρώματα.

Εἰς τὰ 1826 ἐπῆγαν ἀγγάρειαν 7 ἄνθρωποι μὲ τὰ ζῶα των εἰς τὴν ἐπανάστασιν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἐκάησαν μαζὶ μὲ τὰ ζῶα των εἰς Φανάριον Θεσσαλίας, ἐπειδὴ εἶχον φορτώματα πυρῖτιν καὶ φυσίγγια.

Τὸ 1829, ἄνοιξιν. 7

Ἦτον κάποιος ἀρχιληστὴς Τζώρτζιος ἐκ Ζουπὰν [1] καὶ ἐζητοῦσεν τὸ καπιταλίκι, δηλαδὴ νὰ περιφέρῃ τὰ χωριὰ ὡς Ἀρχηγὸς διὰ πειθαρχία καὶ ἔμασεν τὰ γαλάρια [2] ἀπὸ τὴν μάντρα ἀπὸ Ντάλα τὸ ἀλώνι ὄπισθεν τοῦ Πρ<οφήτη> Ἠλία, 1.600, καὶ τὰ πῆγαν εἰς τὸ Ζουπανότικο τὸ μέρος καὶ τὰ ἐβάσταξαν ἡμέρας πέντε καὶ τοὺς ἔστειλαν γρ<όσια> χίλια ἑξακόσια (ἀρ. 1.600) ὡς λάφυρα καὶ ἔπειτα τὰ ἄφησαν.

Τότες εἰς τὴν χώραν κεφαλὲς ἦτον ὁ Κων/νος Κοτρότζιος, Νικόλαος Τζικολός, Γεώργιος Ντελὴς καὶ Νίκος Φίκας καὶ Γεώργιος Κομπορέλας καὶ Καραγιάννης ἀδελφός του.

Τὸ 1829, καλοκαίριον. 8

Ἐπὶ τῆς ἐνδόξου βασιλείας τοῦ Σουλτὰν Μαχμοὺτ τοῦ Β΄ ἦλθεν νέος σατραζάμης, δηλ. Βαλῆ-πασάς, εἰς Βιτόλια καὶ ἐπροσκάλεσεν τοὺς ἀρχηγοὺς Ἀλβανοὺς Ἀσλὰν βέην, Καπλὰν βέην καὶ Βελίκο Γιάτζον καὶ ἄλλους μικροτέρους βέηδες, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ τὰ μηναῖα, ὁποὺ ἀγωνίσθησαν εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπέρασαν ἀπὸ τὴν χώραν μας καὶ ἀπὸ τὰ πέριξ χωριὰ ἕως τρεῖς χιλιάδες Ἀλβανοὶ (μπασὶ μποζουὺκ) καὶ ἐκαυχόνταν καὶ ἔλεγαν, «ἐὰν μᾶς πληρώσῃ ὁ σατραζάμης τὰ μηναῖα καλῶς, εἰδὲ καὶ δὲν μᾶς τὰ πληρώσῃ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τὰ χωρία θὰ τὰ κάψωμεν ὅλα» καὶ ἐπῆγαν εἰς Βιτόλια καὶ τοὺς ἔκανε συμπόσιον ὁ σατραζάμης· τοὺς ἔβγαλεν διὰ νὰ τοὺς γυμνάσῃ καὶ / τότες ἐκαταρτίσθη καὶ ὁ τακτικὸς στρατὸς (δηλ. 9
τὸ νιζὰμ ἀσκὲρ) καὶ τοὺς περικύκλωσαν καὶ τοὺς ἐπυροβόλησαν καὶ τοὺς ἐφόνευσαν καὶ ὅσοι ἐπρόκαναν ἔφυγαν. Πολλοὶ ὀλίγοι καὶ διεσκορπίσθησαν καὶ ἔγινε ἡσυχία ἀπὸ καταλύματα καὶ ἀπὸ κακουργήματα καὶ ἄλλα κακά [3].

Τὸ 1832, ἄνοιξη.

Πάλιν ὁ Τζώρτζιος ἀρχιληστὴς ἐζητοῦσεν τὸ ἁρματολίκι (νερβεγανλίκι) καὶ ἐζητοῦσεν χαράτσι ἀπὸ τὸ χωρίον μας καὶ ἦλθον καὶ ἐσκότω-

---

1. Ζουπάν(ι)· Πεντάλοφον.
2. γαλάρια (τὰ)· ζῶα θηλυκὰ ποὺ τὰ ἁρμέγουν· ὁ ἑνικὸς σπανιότερος.
3. Αὐτὸ ἔγινε στὶς 30 Ἰουλίου τοῦ 1830.

σαν ἕνα μουλάρι τοῦ Ἀδάμου, ἔκαψαν καὶ τὸ ὀσπίτιον τοῦ Τζουμάδικο εἰς τὴν κορυφὴν τῆς χώρας.

Ἔπειτα ἦλθεν ὁ Ἰσοὺφ βέης ἀπὸ Λιαψίστι καὶ ἐφώναζεν τὸν καπετὰν Γεωργάκη ἀπὸ τὸ Τζέρον [1] τὸ χωρίον καὶ τὸν ἔδωσεν τὸ καπιτανιλίκι / ἐπει- 10
δὴ ἦτον πατρογονικὸς καπιτάνιος καὶ ὁ καπιτὰν Γεωργάκης ἐκ Τζέρου ἐφώναξεν τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Τζώρτζη καὶ τοὺς ἐπῆρεν αὐτὸς καὶ ὁ Τζώρτζιος ἔμεινε μὲ δυὸ-τρεῖς ἐκλεκτούς του. Καὶ ἔπειτα τὸ καλοκαίριον τὸ ἴδιον ἔτος ἐπῆγαν καὶ τὸν ἐφόνευσαν εἰς τὸ Πάππου τὸ πηγάδι εἰς τὸ μέρος τὸ Ζωπανιώτικο. Καὶ ἐλευθερώθησαν τὰ χωρία μας ἀπὸ ἕναν τύραννον.

Τὸ 1833.

Ἐκτίσθη ἡ βρύσις Κούσαβος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Μεγάλου Μαχαλᾶ. Αὐτὸ τὸ ἔτος ἔφυγαν εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κατζανίκου Βλαχοστέργιος καὶ Ἀντώνιος.

1833.

Ἀπερνώντας ὁ καιρός, ὁ καπιτὰν Γεωργάκης ἐκ τοῦ χωρίου Τζέρου, βαθμηδὸν ἄρχιζαν καὶ αὐτοὶ / νὰ κάνουν πολλὲς καταχρήσεις, ἀπὸ ντιρβε- 11
ναγάδες, ἄρχεψαν νὰ κάνουν καὶ τοὺς κλέφτας. Ἐστάλη ἀναφορὰ εἰς Βιτόλια εἰς τὸν πασὰν ἀπὸ τὰ χωρία καὶ ἔστειλεν ὁ πασὰς τὸν φοβερὸν Καφτάναγα τοῦ 1835, ὁ ὁποῖος ἔκανε καὶ τὸ γεφύρι εἰς Λιαψίστι [2] καὶ ὀνομάζεται Καφτάναγα γιοφύρι.

Τὸ 1836.

Ἦλθεν εἰς Ζωπάνιον ὁ Καφτάναγας, ἐφώναξεν τοὺς μοχτάρηδες τοῦ κάθε χωρίου καὶ εἶπαν τὰ παράπονά των. Καὶ τοὺς ἐδίωξαν τοὺς ἀρματολοὺς μὲ τὰ ὅπλα καὶ ἔφυγεν ὁ καπετὰν Γεωργάκης μὲ τὴν συμμορίαν του, διὰ νὰ ἀπεράσῃ πέρα κατὰ τὴν Σιάτιστα, ἀλλὰ ὁ ποταμὸς εἰς Λιαψίστι εἶχεν πολὺ νερὸν καὶ δὲν ἀπερνοῦσιν, ἐρρίφθησαν εἰς / μίαν τρύπαν εἰς τὸ χωρίον 12
Κύναμι [3], ἐβγῆκαν εἰς τζομπάνον νὰ πάρουν ψωμί, τοὺς ἐπρόδωσεν καὶ ἐπῆγεν ὁ Καφτάναγας καὶ τοὺς ἔπιασεν ζῶντας δέκα ἑπτὰ (17) ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς Βιτόλια. Ἐφώναξεν ὁ πασὰς πάλιν ἀπὸ τὰ χωρία νὰ κάνῃ ὁ καθεὶς τὸ παράπονόν του. Ἀπὸ τὸ χωρίον μας ἐπῆγεν ὁ Γεώργης Ντελής· ἔδωσεν ἀνάκριση ὁ Ντελὴς καὶ εἶπεν καλοὶ εἶναι ἀλλὰ μὲ τὸ χέρι εἶπεν κ ό ψ ι. Ὁ Βαλῆ-πασὰς εἶπεν μὴ φοβῆσθε ἐγὼ κόψι γιαπατζάιμ ὀναρί [4]. Ἔπειτα τοὺς ἔβαλε καὶ ἐχόρεψαν ἕναν καλὸ χορὸ καὶ ἔπειτα τοὺς ἀπεκεφά-

1. Τ ζ έ ρ ο υ· Τ σ έ ρ ο ς· ἐρειπωμένο παλιὸ χωριὸ κοντὰ στὸ Δίλοφο.
2. Λ ι α ψ ί σ τ ι· Νεάπολις·
3. Κ ί ν α μ η· Πολύλακκο·
4. γ ι α π α τ ζ ά ι μ ὀ ν α ρ ί· φράση τούρκικη, ποὺ θὰ πῆ α ὐ τ ὸ θ ὰ γ ί ν η.

λισεν ὅλους. Ἀλλὰ ὁ καπετὰν Γεωργάκης ἦτον ἕνας ἄνδρας γενναῖος. Τέλος καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν τυραννίαν ἐλευθερώθησαν τὰ χωρία μας.

Πάλιν τὸ 1836, Ἀπρίλιον. 13

Εἰς τὸ μανδρὶ Παλαιόκαστρον τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος ἐπῆγαν οἱ λησταὶ καὶ αἰχμαλώτισαν τοὺς δύο συγχωριανούς μας Μήλιον Δούβαλην καὶ Κοντοπούλιον Παπακώστα καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς τὸν Ὄλυμπον τὸ ὄρος καὶ δὲν ἠμπόρησαν νὰ συνεννοηθοῦν οἱ λησταὶ μὲ τοὺς χωριανούς μας νὰ στείλουν τὰ λάφυρα καὶ τὸν Μήλιον τὸν ἀπόλυσαν καὶ ἦλθεν ἐλεεινός, τὸν δὲ Κοντοπούλιον ἐμάζευσαν ἕως δύο χιλιάδας γρόσια (2.000) καὶ τὰ ἔστειλαν μὲ ἕναν Μετσοβίτην καὶ τὸν ἄφησαν ἐλεύθερον· τὸν ἔκοψαν δὲ καὶ τὰ ὦτα του, ἀλλὰ ὅταν ἦλθεν καὶ αὐτὸς ἐλεεινὸς ἦτον, καθὼς ὁμολογοῦσαν οἱ γνωρίσαντες αὐτούς.

Τὸ 1837. 14

Εἰς τὴν Κων/πολιν κατὰ Ὀκτώβριον ἦτον ἡ φοβερὰ νόσος πανώλης (πανούκλα) καὶ οἱ χωριανοί μας οἱ εὑρισκόμενοι ἔφυγον καὶ ἦλθον ἐδῶ· ἦτον ὁ Ζαχαρὴς Κωσταβέλης, Ἀντώνιος Κωσταβέλης, Δῆμος Δούβαλης, Δημήτριος Καβέλλας, Γιάννης Σιάκας καὶ ἄλλα ἕως 15 ἄτομα καὶ ἦλθον ἕως τὴν Τζούκαν, εἰς τὸ Σμόλκα, εἰς τοῦ Τζατζαρογιάννη τὴν καλύβα καὶ ἐκάθισαν ἕνα μῆνα σχεδὸν καὶ ὕστερον τοὺς ἐπέτρεψαν καὶ ἦλθον εἰς τὸ χωρίον, οἱ τότες πρόκριτοι, διὰ νὰ μὴ μολύνωσιν.

Τὸ 1839, Ἰουλίου Δ΄. 15

Ἀπέθανεν ὁ Σουλτὰν Μαχμοὺτ ὁ Β΄, αὐτοκράτωρ καὶ βασιλεὺς τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ ἀνηγορεύθη ὁ υἱός του Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Μετζίτ.

Αὐτὸς ἔκοψεν τὰ ἀργυρᾶ μετζίτια τῶν εἴκοσι γροσίων καὶ τὴν λίρα τὴν ὀθωμανικὴ τῶν 100 γροσίων. Ἕως τότες ὑπῆρχον φλουριὰ τῶν εἴκοσι γροσίων ὀνομαζόμενα μαχμουτιέδες καὶ μεταλλικὰ τῶν 5 γροσίων, 1 γροσίου καὶ εἴκοσι παράδων.

Τὸ 1844, Δ΄ Σεπτεμβρίου. 16

Ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος καὶ ἀνηγέρθη ἡ ἐκκλησία τῆς χώρας μας ἐπὶ ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὰ δὲ ἔξοδα ἔκανεν ἡ Κοινότης καὶ ἀπὸ εἴσπραξιν τῆς ἐκκλησίας.

Τὸ 1845, Ὀκτωβρίου 18.

Ἐγκαινιάσθη ἡ ἐκκλησία ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κ. Κ. Λεοντίου, ἀλλὰ ἕνεκα τοῦ γήρατος εἶχεν τινὰ ἐπίσκοπον ὑπὸ τὸν τίτλον Μακαριουπόλεως Γρηγόριος· αὐτὸς ἐτέλεσεν τὰ ἐγκαίνια· προϊστάμενος ἱερεὺς ἦτον ὁ Νικόλαος ἱερεὺς Ντρούγκας.

Τὸ 1846. 17

Μοχτάρης ἦτον ὁ Νικόλαος Τζικλὸς Κατζόγιανος· 400 γρ<όσια> πρόστι-

μον ἔδωσαν τοὺς Βέηδες διὰ τὴν ἐκκλησίαν [εἶχον γίνει τὰ παράθυρα μεγαλύτερα] 55 γρ. τοὺς μαμουζάδες, ὁποὺ ἐμέτρησαν τὰ κοσούρια τῆς ἐκκλησίας (γρ. 455).

Τὸ 1847 μοχτάρης Κώτας Νούλας.

580 γρ<όσια>, 4 ζῶα πρὸς 145 γρ<όσια> τὸ ζῶον ἀγγάρεια εἶχον στείλει τὸν Κώστα ἀπὸ Κριμίνι,

370 δύο ἔτερα ζῶα πρὸς 185 τὸ ζῶον,

357 ἔτερα δύο ἀλόγατα τὸν Μπρίκα ἔστειλαν,

186 γρ<όσια> βούτυρον τὸν Γιαγιάμπεη Ἀλβανὸν,

306 δύο ἀλόγατα μὲ τὸν Ντελὴν Γεώργην πάησαν εἰς Ἀργυρόκαστρον,

181 ἕνα ποδάρι τοῦ ἀλόγου ἀγγάρεια ἕτερη δηλαδὴ ἓν τέταρτον τοῦ ἀλόγου.

1980

Τὸ 1848 καλοκαίρι. 18

Ἦτον ἡ μεγάλη χολέρα εἰς Κων/πολιν καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ τρεῖς χωριανοί μας.

Τὸ 1850, Δεκεμβρίου 20.

Οἱ χωριανοὶ ὁμοφώνως ἔβγαλαν ἀφορισμὸν ἐναντίον ἐκείνους ὁποὺ λύνουν καὶ δένουν ἀνδρόγυνα (δηλ. ἀποδένουν)· τὸ ἐξέδωκεν ὁ Μητροπολίτης Σισανίου Λεόντιος· εὑρίσκεται τὸ ἐπιτίμιον εἰς τοῦτο τὸ παρὸν χρονογραφικὸν βιβλίον.

Εἰς τὰ 1851 Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον. 19

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κοριτζᾶς χωρίον Κιφεζὲζ ἐγένετο μιὰ μεγάλη πλάνη εἰς τὸν λαὸν ἕνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς βάσεως [1]. Ὁ λαὸς ἔτρεχαν σωρηδὸν διὰ νὰ ἰδοῦν· ἔλεγαν ὅτι ἐφανερώθη ἡ Παναγία καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅ,τι μεταξωτὰ φορέματα καὶ ἂν εἶχον ἐπάνω τους τὰ ἔρριχναν· ὅποιος δὲν τὰ ἔρριπτεν, ἔλεγον, θὰ ἀνάψουν ἐπάνω του. Καὶ ὅσοι εἶχον σώας τὰς φρένας τὰ ἐμάζευαν. Λοιπὸν τελειώνοντας εἰς τὸ Κιφεζὲζ ἐφανερώθη εἰς τὸ πλησίον μας χωρίον Κωνστάντζικον [2]. Εἰς τὸ Κιφεζὲζ ἐπῆγον ἀπὸ τὸ χωρίον μας ἕως 50 ἄνθρωποι, μικροὶ καὶ μεγάλοι. Εἰς τὸ Κωνστάντζικον ἐπῆγον σχεδὸν ὅλοι ἀπὸ ἐδῶ· ὅσα μαντίλια, ἁλατζάδια, σειρίτια ἀγοραστά, ὅλα τὰ ἔρριξαν καὶ μετὰ ὀλίγον τὰ ἐγύρευον. Ποῦ τὰ εὕρεσκαν!

Εἰς τὰ 1852. 20

Μοχτάρης ἦτον ὁ Κων/νος Κωτρότζος [πατὴρ τοῦ Παπαδήμου] γρ<όσια> 3.225 ἔδωσαν ἕνα τζερεμὲν [3] τοὺς Βροστανίτες ἀγάδες· διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν εἶχον γραμμένο εἰς τὸ δεφτέρι τὸ χωριανικόν. Τὸ αὐτὸ ἔτος Σεπτέμβριον

1. β ά σ ι ς· καταγωγή, μόρφωση.
2. Κ ω σ τ ά ν τ σ ι κ ο· Αὐγερινός.
3. τ ζ ε ρ ε μ έ ς· πρόστιμο.

ἔπεσεν ὁ γερο-Κολίκας ἀπὸ τὴν Καστανιὰ εἰς Σμούρδα [1] καὶ ἀπέθανεν [ὁ πατὴρ τῆς Τσιτσοπούλας].

1853 μοχτάρης ἦτον Κώνστας Κωτρότζος.

280 γρ<όσια> ἔδωσαν κριάρια εἰς τοὺς ληστάς.

1854 ἦτον ὁ Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος καὶ ἐπῆγεν ἀγγάρεια ὁ Ἀδάμος χωριανός μας καὶ ἐκάη εἰς Σούμλαν Βουλγαρίας μὲ τὰ κανόνια.

Εἰς τὰ 1854 Μάϊον.

Ἦτον μεγάλη ἐπανάστασις· [2] ἐβγῆκεν ὁ ἀρχηγὸς Ζάκας μὲ 300 ἄτομα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικόν. Ἀπὸ τὸ / χωρίον μας ἐπαναστάται ἦτον οἱ ἑξῆς : Νικόλαος Κουκόλης - Κώστας Κάτζου - Στέργιος Κ. Νούλας - Γεώργης Νούλας - Νικόλαος Κομπορέλας - οἱ ἀδελφοὶ δύο Δημήτρης καὶ Βασίλειος Τζουφαῖοι - Χρῆστος Τζούβαλης - Κώστας Κωσταβὲλ [Λάμπρου πενθερὸς] - καὶ Κώστας Ζαχ. Κωσταβὲλ [ὁ ἀντάρτης] ἦλθον εἰς Δεμενίτζα [3], χωρίον τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, καὶ ἔκαναν μία μεγάλη μάχη μὲ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ Γκέκηδες. Ἐκ τῶν ἐπαναστάτηδων ἐφονεύθησαν 5 καὶ ἐπληγώθησαν 15. Ἀπὸ τοὺς χωριανούς μας ἐπληγώθη ὁ Νικόλας Κουκόλης καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ Μοναστήριον ἐκεῖ πλησίον· ὀνομάζεται Ζιμνάτζι· καὶ ὁ Νικόλαος Κομπορέλας ἦτον φύλαξ τῶν πληγωμένων. 21

Ἔπειτα ἦλθον εἰς τὸ Σπήλαιον καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἕνα μῆνα καὶ μετὰ ταῦτα ἔφυγον. Ἔφυγον δὲ καὶ τὰ γυναικόπαιδα ἀπὸ τὰ βλαχοχώρια [4] καὶ μετὰ ἓν ἔτος ἐπέστρεψαν αἱ οἰκογένειαι. Ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων ἦτον ὁ Αὐδὴ πασάς.

---

1. Σμούρδα· τοποθεσία.

2. Εἶναι ἡ ἐπανάσταση ποὺ ξέσπασε στὰ 1854 στὴν Ἤπειρο, στὴ Θεσσαλία καὶ στὴ Μακεδονία μὲ ἀφορμὴ τὸν Κριμαϊκὸ πόλεμο (1853-1856). Γιὰ τὴν ἐπανάσταση αὐτὴ δὲν ἔχουμε ἀκόμα καμιὰν ἐξαντλητικὴ μελέτη. Ὁ Μίλτος Παπαϊωάννου, στὴ μελέτη του «Ὁ Θεόδωρος Ζιάκας καὶ ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1854», Θεσσαλονίκη 1961 (ἀνατύπωση ἀπ' τὸ 15 τόμο (1961) σ. 15-45, τῶν «Χρονικῶν» τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καὶ σὲ ξεχωριστὸ τεῦχος σ. 13-23, ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐκδήλωσή της στὴ Δυτικὴ Μακεδονία καὶ πάντοτε, σὲ σχέση μὲ τὸ Ζιάκα. Ἐκεῖ βρίσκει κανεὶς κι ὅλη τὴν πρόσφατη βιβλιογραφία.

3. Δεμενίτζα· ἡ Δεσκάτη.

4. Βλαχοχώρια· σχετικὰ μ' αὐτὰ ὁ Μίλτος Παπαϊωάννου γράφει: «Μὲ τὴ λέξη βλαχοχώρια ἐννοεῖ [δηλαδὴ ὁ παπα-Νικόλας Κουκόλης] τοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν τῆς περιφερείας Γρεβενῶν, ποὺ εἶναι ἀμειγῶς ἑλληνόφωνοι καὶ μιλοῦσαν ἀνέκαθεν καθαρότατα ἑλληνικὰ καὶ μάλιστα χωρὶς σχεδὸν καθόλου τοὺς ἰδιωματισμοὺς τῶν ἄλλων περιοχῶν, ὅπως τῆς Σιάτιστας, τῆς Κοζάνης, τῆς Καστοριᾶς, ἐκτὸς ἀπ' τὴν κάποια συγκοπὴ τῶν φωνηέντων ποὺ εἶναι κοινὸ χαρακτηριστικὸ τῶν βορειοελλαδικῶν ἰδιωμάτων. Μόνο 4 - 5 ὀρεινὰ χωριὰ τῶν παρυφῶν τῆς Πίνδου καὶ συγκεκριμένα ἡ Σαμαρίνα, ἡ Ἀβδέλλα, τὸ Περιβόλι, ἡ Σμίξη, ἡ Κρανιὰ μιλοῦν βλάχικα, μὰ κι ἐκεῖ ἀκόμα τὸ βλάχικο

Εἰς τὰ 1855 Ἰούνιον. 22

Οἱ λησταὶ ἦλθον ἕνα ἑσπέρας εἰς τὸ χωρίον μας καὶ ἔγδιασαν[1] τὴν οἰκίαν τοῦ Νικολάου ἱερέως Ντρούγκα καὶ τὸν ἐπῆραν ἕως 7.000 γρόσια. Τὸ αὐτὸ ἑσπέρας ἐπῆγαν καὶ εἰς τοῦ Ἰωάννου Σακαλῆ τὴν οἰκίαν καὶ αὐτὸς ἐβάσταξεν ἀπὸ μέσα μὲ τὸ ὅπλον του. Ἀλλὰ ἔπειτα ἔφυγεν μαζὶ μὲ τὴν γυναῖκα του· δύο παιδία καὶ ἕνα κορίτσι τὰ ἄφησαν μέσα· κοιμοῦνταν· καὶ οἱ λησταὶ ἔθεσαν πῦρ καὶ ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν του. Καὶ τὰ ἀθῶα τὰ τέκνα του εὗρον τὸν πικρὸν θάνατον ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν.

400 γρ<όσια> ἔδωκεν βοήθεια τὸ χωρίον εἰς τὸν Ἰωάννην Σακαλῆν, ἐπειδὴ τὸν εὗρεν τὸ δυστύχημα. 4.600 γρ<όσια> κονάκια ἀπὸ στρατεύματα εἶχον· αὐτὸ τὸ ἔτος εἰς τὸ χωρίον μας μεγάλως ὑπέφεραν.

Αὐτὸ τὸ ἔτος ἐλήστευσαν καὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Νικολ. Κουκόλη καὶ τὸν ἐπῆραν γρ<όσια> 16.000, ὅλο τάλαρα Αὐστριακά· αὐτὸς ἔφυγεν εἰς τὸ Ἑλληνικόν· τὴν σύζυγόν του τὴν ἐζημάτισαν· ὑπόφερε πολύ.

1857 μοχτάρης Πούλος Βράμπας. 23

234 γρ<όσια> ἔδωσαν τὸ Μελὲτ Βεκίλ.

Εἰς τὰ 1858 οἱ χωριανοί μας ἔγιναν ὀκτὼ (8) ἀδελφοί, καθὼς φαίνονται εἰς τὸ ἰλλάμι[2] καὶ εἰς τὸ Δευτέριον τοῦ Τζέρου καὶ ἔδωσαν λίρας 300, γρ<όσια> 30.000 καὶ ἀγόρασαν τὸ παλαιὸν χωρίον Τζέρον καὶ 1.600 γρ<όσια> ἔδωσαν τὸν ἱεροδίκην (Κατὴν) καὶ τοὺς ἔδωσεν τὸ ἰλλάμι (δηλ. τὴν ἀπόφασιν) καὶ 400 γρ<όσια> ἔγιναν ἕτερα ἔξοδα καὶ ἔγινεν ὅλον τὸ ποσὸν γρ<όσια> τριάντα-δύο χιλιάδες (ἀριθ. 32.000).

Εἰς τὰ 1859 μοχτάρης Πούλιος Βράμπας. 24

500 γρ<όσια> τὸν Κουτζοὺκ Ἀλίβεην λουφὲν[3],
500 βοήθεια ἔδωσαν εἰς Βιτόλια,
33 γρ<όσια> μία δορκάδα δῶρον τὸν μπέη,
1033.

1861 κατὰ Ἰούνιον.

Ἀπέθανεν ὁ Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Μετζὶτ Βασιλεὺς καὶ ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ καὶ βασιλεὺς ὁ ἀδελφός του Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Ἀζίζ.

1862 μοχτάρης Πούλιος Βράμπας.

ἰδίωμα τείνει νὰ ἐξαφανισθῇ. Πέφτει δηλ. κι ὁ χρονογράφος τοῦ Λιμποχόβου στὸ ἴδιο βασικὸ λάθος μὲ πολλοὺς ἄλλους ποὺ ἀπὸ ἄγνοια ἀσύγγνωστη ἢ θεληματικὰ παρουσιάζουν τὴν περιφέρεια Γρεβενῶν νὰ κατοικῆται ἀπὸ βλαχόφωνο πληθυσμό». (ὅ. π.,σ. 34 (22), σημ. 27).

1. ἔ γ δ ι α σ α ν· ἔγδυσαν.
2. ἰ λ ά μ ι· ἀπόφαση ἱεροδικείου.
3. λ ο υ φ έ ς· δῶρο.

250 γρ<όσια> κομάρικα [1] διὰ ἓν ἄλογον εἰς Μαυροβούνιον.

1863 Μέγας (ἰραδὲς) [2].

Διάταγμα ἔδωσεν ὁ Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Ἀζίζης καὶ ἐκόπησαν τὰ ντερβένια, διότι ἀπὸ ἐπαρχίαν εἰς ἐπαρχίαν ἂν ἐπήγαιναν ἐπλήρωνεν φόρον / ὁ 25
ἄνθρωπος μὲ τὸ ζῶον του. Ἐπλήρωνεν γρ<όσια> 2.20, ἀλλοῦ 5, ἀλλοῦ 10 καὶ ὅπως ἤθελαν οἱ ντερβεντζῆδες ἔτζι τὸ ἔκαναν καὶ ἐγλύτωσαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν τυραννίαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν δυσκολία.

1863 Δεκεμβρίου 15.

οἱ Ἀδελφοὶ Βασίλειος Κώστα Μπίνγκας καὶ Δημήτριος Κώστα ἐξ ἀπροσεξίας ἔρριχναν ὅπλα εἰς τὰ πουλιὰ ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ἐφόνευσαν τὴν Ἀναστασία Ἰωάννου Κατζούλη, σύζυγον τοῦ Ἰωάννου Δήμου Ντούβαλη. Ἀλλὰ οἱ γονεῖς της καὶ ὁ σύζυγός της δὲν ἔκαναν ἀγωγὴν ἐναντίον τους· μόνον ἡ Κυβέρνησις τοὺς ἐτιμώρησεν χρηματικῶς.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἔφυγον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν [3] οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Κατζαῖοι Κων/νος, Φώτιος καὶ Νικόλαος καὶ ἐκατοίκησαν εἰς Θήβας.

Εἰς τὰ 1864 Ἰανουάρ<ιον> καὶ Φεβρουάριον. 26

Ἦτον εἰς τὰ μικρὰ τὰ παιδία ἕνας βήχας δυνατὸς καὶ λαιμὸς καὶ ἀπέθανον ἕως 10 μικρὰ κάτω τῶν πέντε ἐτῶν. Ἀλλὰ ἰατροὶ ἐπιστήμονες ἦτον ἔλλειψη· ὑπῆρχον τότες πολλοὶ πρακτικοὶ ἀγύρται καὶ τοὺς ἔστειλαν ἄναυλα εἰς τὸν Ἅδην.

Εἰς τὰ 1865.

Ἦτον χολέρα εἰς Κων/λιν καὶ ἀπέθανον δύο χωριανοί μας, ὁ Στέργιος Κατζόγιαννος καὶ Ἰωάννης Στεργίου Καραγιαννούλης.

1866 Μαΐου 31.

Ἡμέρα Δευτέρα ἔπεσεν πολλὴ χάλαζα καὶ χάλασεν τὰ ἀμπέλια καὶ ὅλα τὰ ὀπωρικά.

Εἰς τὰ 1866. 27

3.424.20 Τρεῖς χιλιάδες τετρακόσια εἴκοσι-τέσσερα καὶ μισὸ ἔδωσαν βοήθειαν εἰς τὸν Σουλτάνον μας,
3.125 Κονάκια ἀπὸ στρατεύματα,
100 γρ<όσια> ἔδωσαν ἕναν ἰατρόν,
6.749.20 τὸ ὅλον ἓξ χιλ. καὶ ἑπτακόσια σαράντα ἐννέα.

1867 μοχτάρης Δ. Πούλιος [ὁ Μίτσκος].

Φανερώνομεν πόσα ἔξοδα ἐκάμαμε μὲ τὸν Σιρέτ<η> Στέργιον διὰ τὶς κάμαρες τὶς βακούφικες εἰς Σουλτάν Μεμὲτ Κων/λεως.

---

1. κομάρικα· λέξη ἄγνωστη.
2. ἰραδές· ἀνώτερη διαταγή.
3. Τὸ Ἑλληνικόν· [Βασίλειον]· ἡ ἐλεύθερη Ἑλλάδα.

80 γρ<όσια> τὸν Γεώργ. Κούρναβον
108 » δῶρον
112 εἰς Ἰωάννην Σιάκαν
48 εἰς Δημήτριον Πούλιου
96 εἰς Κοσμᾶν Ντελῆν
444

Εἰς Λιαψίστι

Τὸ 1867. 28

444 γρ<όσια> μία ἀγγάρεια εἰς Καλιάρ [1], 9 πράματα [2] πρὸς 8 γρ<όσια> τὴν ἡμέραν καὶ 4 ἄνθρωποι· 1590 αὐτὸ τὸ ἔτος ἦτον ἔξοδα ἀπὸ καταλύματα τῶν ντερβεναγάδων.

Εἰς τὰ 1867 μοχτάρης Δημήτρης Πούλιου.

Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον ἦτον μία ἀσθένεια· τὴν ὠνόμαζαν καρδιάν, δηλαδὴ ἡμιχολέραν καὶ ἀπέθανον μικροὶ μεγάλοι ἕως 20 ἄτομα.

Τὸ 1868 μοχτάρης Δημήτριος Πούλιου. 29

1.200 γρ<όσια> τοὺς μαστόρους ἐπλήρωσαν διὰ μία ἐργασία Βασιλικὴν ἀγγαρεία εἰς Γενῆ Παζάρ,
295 γρ<όσια> χάρτζια [3] διὰ ντερβέναγαν,
1.495

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἔγιναν καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Προφήτου Ἠλία ἀρχιερατεύοντος Ἀλεξάνδρου Μητροπολίτου Σισανίου, Λασκάρεως

115 γρ<όσια> ἔξοδα διὰ τὰ ἐγκαίνια.

1869 Μάϊον.

Εἰς θέσιν λεγομένην Τζαπουρνιὰ ἐμάλωσαν καὶ ἐδάρθησαν οἱ χωριανοί μας μὲ τοὺς Μαεργιώτας διὰ τὸν τόπον καὶ ἔφερον ἐπιτοπίως τὸ δικαστήριον τὸν ἱεροδίκην (Κατὴν) καὶ δύο μεμουράδες [4], καὶ ἔδωσαν / δῶρα καὶ 30
ἔξοδα τέσσαρες χιλιάδες (4.000) ἤτοι λίρας 40.

1869 μοχτάρης ἦτον ὁ Δημήτρης Πούλιου.
967.20 διὰ τὸν δρόμον Ὄστροβον
984.20 ἕτερα διὰ δρόμους
1.951

Τὸ 1870 μοχτάρης Δημ. Πούλιου.
500 γρ. μία βοήθεια εἰς Γενῆ Παζάρ.

---

1. Καλιάρι· ἡ Πτολεμαΐς.
2. πράμα· ζῶο φορτηγό.
3. χάρτζι· σειρήτι, γαϊτάνι· χρυσαφένια ἢ ἀσημένια κλωστὴ γιὰ ράψιμο.
4. μεϊμουράς· δικαστικὸς ὑπάλληλος.

Τὸ 1871 μοχ<τάρης> Δημ. Πούλιου.
1.000 χίλια γρ<όσια> κομάρικα.

Τὸ αὐτὸ ἔτος κατὰ Σεπτέμβριον κακόβουλοί τινες εἰσήλασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γιάννη Ζαχαρᾶ Σακαλῆ καὶ τὸν ἀφήρεσαν ἕως ἑπτὰ χιλιάδας γρ<όσια> (ἀριθ. 7.000)· ὁ ἴδιος ἔλειπεν εἰς Κων/λιν.

1872 κατὰ Σεπτέμβριον. 31

Ἐξέδωκεν ἐπιτίμιον ὁ Ἰωάννης Ζαχαράς εἰς τοὺς κακόβουλους ὁποὺ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸ ἑνὸς ἔτους ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κ. Ἀμβροσίου. Καὶ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐφημερίου τῆς χώρας μας παπᾶ-Ἰωάννου Ντρούγκα.

Εἰς τὰ 1873 Ἰανουαρίου 3.

ἐγράφθη ὅτι ὁ χειμὼν οὗτος ἦτον μεγάλη καλοκαιρία· καὶ ἐνόμιζον οἱ ἄνθρωποι ὅτι εὑρίσκοντο εἰς τὸ καλοκαίρι.

Δημήτριος Ζαχ. Κούρναβος

Εἰς τὰ 1873 Σεπτέμβριον. 32

Ἡ Περιστέρου, θυγάτηρ τοῦ Μπαρπαγιάν<νη> καὶ πρώτη σύζυγος τοῦ Γεωργ. Τζότζολα ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἀμύντελον νὰ τινάξῃ μιὰ καστανιὰ καὶ ἔπεσεν καὶ ἐφονεύθη.

Τὸ 1873 Αὔγουστον.

Ἐκτίσθη τὸ σχολεῖον· τὰ χρήματα ἐστάλησαν ἐκ Κων/πόλεως ἀπὸ τὰ ἀκαρέτια τῆς ἐκκλησίας. Ἐξοδεύθησαν λίρες 60 (ἑξήκοντα).

Τὸ 1874 καλοκαίριον.

Ὁ Στέργιος Δημητρίου Κατζόγιανος ἡλικίας 16 ἐτῶν ἐργάζονταν εἰς Κων/πολιν καὶ ἔπεσεν ἓν ξύλον ἀπὸ τὴν σκεπήν, τὸν ἐκτύπησεν καὶ ἐφονεύθη.

Τὸ 1874, ἄνοιξιν.

Ἔφυγεν ἡ Δέσπω Τζιολίκα μὲ τὸν υἱόν της Δημήτριον καὶ ὁ Ἰωάννης Κατζανίκου καὶ ἔμειναν εἰς Φιλιππόπολιν.

Τὸ 1875 Μάϊος. 33

Ἦλθεν ἡ καταγραφὴ καὶ κατέγραψαν οἰκίας, χωράφια καὶ ἀμπέλια. Μοχτάρης ἦταν ὁ Νικόλαος Κώστα Κωτρότζου.

Τὸ 1876 κατὰ Μάϊον.

Ἐφονεύθη ὁ Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Ἀζίζ βασιλεὺς ὑπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀνεψιός του Σουλτὰν Μουρὰτ καὶ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπαραιτήθη καὶ ἐνθρονίσθη ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτὰν Μουράτ, Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν ὁ Β΄ τῇ 19η Αὐγούστου.

1876, μοχ<τάρης> Νικόλαος Μήλιος. 34

100 μικερέδης[1] ἄλογα εἰς Βιτόλια
1005 τὸν 'Αλήμβενον μαμούρην ὁποὺ ἤλθεν πέρυσι εἰς τὴν καταγραφὴν
300 ἕτερα τοὺς μαμουράδες καταγραφὴ
620 ἕνα ἄλογον ἀπὸ Παπαλέκου Ντόλου[2] ἀγγάρεια διὰ 'Ερζεγοβίνη
123 ἓν ἄλογον τὸν 'Αλούσβεην
205 τὸν 'Αμπιτὴν βέην διὰ ἄλογα
700 ἓν ἄλογον ἀπὸ Τζοτύλιον διὰ 'Ερζεγοβίν<ην>
675 βοήθεια τὸν Σουλτὰν Μουρὰτ
800 ἓν ἄλογον ἀπὸ Γεώργ. Βράμπα διὰ Σουφαρίδη
620 ἕτερον ἄλογον διὰ ἀγγάρεια
325 Μισὸ ἄλογον
219 ἔξοδα διὰ τὰ ἀλόγατα
75 γρ<όσια> πέντε κιλὰ στὰρ διὰ στρατὸν
154 γρ<όσια> βούτυρον διὰ τὸν στρατὸν
211 ξεκλεμὲς[3] ἓν ἄλογον

6.132 Τὸ ὅλον.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἔτος 1876 ἦταν πόλεμος· εἶχον ἐπαναστατήσει ἡ Βόσνα, ἡ 35
'Ερζεγοβίνη καὶ ἡ Σερβία ἐναντίον τῆς 'Οθωμανικῆς κυβερνήσεως καὶ ἡμεῖς ἐβοηθήσαμεν τὴν Κυβέρνησιν βιαστικῶς.

Κατὰ Σεπτέμβριον τὸ 1876 ὁ Γεώργιος Νικολ. Κατεσούλη [υἱὸς τῆς Σταμάτας, ἀδελφῆς Κεχαγιᾶ] κατεπλακώθη εἰς τὸ λατομεῖον εἰς χωρίον Καλόχι τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν καὶ ἀπέθανεν.

Τὸ 1877 μοχτ<άρης> Κοσμᾶς Ντελής.

Κατὰ Σεπτέμβριον ἀπέρασαν 'Αλβανοὶ ἐθελονταὶ διὰ Θεσσαλίαν ἕως 90 καὶ διὰ νὰ μὴν κάνουν καταλύματα τοὺς ἔδωσαν λίρ. 4 : γρ<όσια> 400.

Μετὰ 15 ἡμέρας ἀπέρασαν ἄλλοι ἕως 35 ἄτομα καὶ διὰ νὰ μή κάνουν καταλύματα τοὺς ἔδωσαν λίρ. 2 ½ : γρ<όσια> 250.

1877 ἔφυγαν ἡ οἰκογένεια Μάγκου καὶ οἰκογένεια Νικόλαος Λέσος εἰς Θεσσαλίαν ἐπαρχία Φάρσαλα.

Τὸ αὐτὸ ἔτος 1877 36

'Επλήρωσεν τὸ κάθε νεφοὺζ[4] δηλαδὴ στέφανον, βοήθεια γρ<όσια> 13 1.300 βοήθεια τὰ 100 νεφούζια
600 γρ<όσια> ἐπληρώσαμεν ὅπλα διὰ τὴν Κυβέρνησιν.

1877 ἦταν ὁ Μέγας Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος.

---

1. μ ι κ ε ρ έ ς· λ. ἄγνωστη.
2. Ν τ ό λ ο ς· Βυθός.
3. ξ ε κ λ ε μ έ ς· λ. ἄγνωστη.
4. ν ε φ ο ύ ζ ι· πιστοποιητικὸ ἡλικίας.

Τὸ 1878 Μαΐου 20. [1]

Ἐβγῆκαν ἐπαναστάται ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς Βορρᾶν· ἐβγῆκεν ἕνας ἀρχηγὸς Καραγιώργους ἐκ Βορβοσκό [2]· εἶχεν ἕως 80 ἐπαναστάτας.

β΄ φορὰν ὁ Καραμήτζου Κωνσταντζότης μὲ 35 ἐπαναστάτας.

Ἀπὸ αὔγουστον 1878 οἱ ἐπαναστάται ἔγιναν λησταὶ / καὶ ἐφορολογοῦ- 37
σαν τοὺς κατοίκους.

Τὸν Σεπτέμβριον 1878 ἐφορολόγησεν τὸ χωρίον μας ὁ Καραμῆτζος καὶ ἐπῆρεν λίρας 35, γρ<όσια> 3.500, φουστανέλλες καὶ τζαρούχια ἰδιαίτερα.

Τὸ 1878 περὶ 20 Σεπτεμβρίου.

Ἐγένονταν γάμοι· ὁ Κώστας Καρακίτζου ἀπὸ Μαέρην [3] ἔπαιρνε θυγατέρα τοῦ Νικολάου Μαλτέσου ἐκ τοῦ χωρίου μας καὶ ἦλθον καὶ οἱ λησταὶ συμπεθεροὶ καὶ ὁ Καραμῆτζος ὁ καπετάνιος ἦτο καὶ σύντεκνος ἦτοι νουνός.

Καὶ μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἔφθασεν ὁ ντερβέναγας Ντόκος Ἀλβανὸς μὲ 20 Ἀλβανοί, ἐξυλοκόπησαν τὸν γαμβρόν, ἐτζερεμέτισεν [4] καὶ τὸ Λιμπόχοβο καὶ Μαέρην ἀνὰ 5 ἕως 6 λίρας, 2 κάθε χωρίον.

Τὸ 1878 ἀπὸ καταλύματα, ἀπὸ δῶρα, ἀπὸ ξύλον ὑπόφεραν πολὺ τὰ χω- 38
ρία αὐτὸ τὸ ἔτος.

Αὐτὸ τὸ ἔτος Ἰούλιον ἡ Σούλτου Ἀθανασιάδινα, γριὰ 50 ἐτῶν, ἀνύμφευτη ἐπῆγεν εἰς τὸ ἀμπέλι μὲ δυὸ ἀρνιὰ μανάρια. Ἀνέβη διὰ νὰ κόψη κλαδιὰ εἰς ἕνα σφεντάνι καὶ ἔπεσεν κάτω καὶ ἐφονεύθη· εἶχε κτυπήσει εἰς τὴν κεφαλήν.

Τὸ 1878 Ὀκτώβριος.

Ὁ Κώστας Κοσμᾶ Ντελὴς ἐργάζονταν εἰς τὸ μύλον εἰς τὴν Βοχορίνα, ὁ ὁποῖος ἦτον ἰδιοκτησία του κι ἐκεῖ ὅπου ἐφόρτωνεν πέτρες / μὲ τὸ μουλάρι 39
του ἐξ ἀπροσεξίας ἔπεσεν μία πέτρα καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφονεύθη.

Αὐτὸ τὸ ἔτος 1878 [5], καθὼς φαίνονται εἰς Δευτέρια, χωριανικὰ ἔξοδα ἀπὸ καταλύματα τοῦ στρατοῦ καὶ ντερβεναγάδων ἦτον ἕως ἓξ χιλιάδας (ἀρ. 6.000).

---

1. Γιὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ κοίταξε τὴν παλιά, μὰ πολὺ καλὴ μελέτη τοῦ Μίλτ. Σ. Σεϊζάνη, Ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1878 ἐν Μακεδονίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ, Ἀθῆναι 1878.

2. Βορβοσκό· Ἐπταχώριον.

3. Μαέρη ἢ Μαγέρη· Δασύλλιον.

4. τζερεμετίζω· προστιμέρω.

5. Γιὰ τὰ γεγονότα τοῦ 1878 στὴ Μακεδονία βλέπε, Ἀρχεῖον Στεφάνου Νικ. Δραγούμη, Ἀνέκδοτα ἔγγραφα γιὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1878 στὴ Μακεδονία, εἰσαγωγὴ καὶ ἐπιμέλεια Ἰω. Σωτ. Νοτάρη, Θεσσαλονίκη 1966.

1879 Ἰουνίου 24.

Κυριακὴ ἑσπέρας ἦλθον οἱ λησταὶ ὁ ἀρχηγὸς Καραμῆτζος καὶ ἔγδυσαν τὴν οἰκίαν τοῦ παπα-Ἰωάννου Ντρούγκα καὶ τὸν ἀφαίρεσαν ἕως 80 λίρας τουρκικάς· τὴν θείαν του Βασίλινα τὴν ἐξεμάτισαν καὶ πολὺ ὑπόφερεν· τὶς νύφες τοῦ ἐξαδελφοῦ του τὰς ἔλαβεν αἰχμάλωτες καὶ τὶς βάσταξαν πέντε ἡμέρας καὶ ἔστειλαν ἄλλες ἰδι/αίτερες πεντήκοντα λίρας (ἀριθ. 50) καὶ τὰς ἀπόλυκαν. 40

παπα-Ἰωάννης γράφω διὰ ἐνθύμισιν.

Τὸ 1879 Σεπτέμβριον.

Μία κόρη τοῦ Κοσμᾶ Καπζὲ ὠνομάζονταν Περιστέρου, ἡλικίας 13 ἐτῶν, ἔπεσεν ἀπὸ τὴν καρυδιὰ εἰς τοῦ Μακρυγιάννη τὴ βρύση εἰς τὸν λάκκον καὶ ἐφονεύθη

Τὸ αὐτὸ ἔτος Ὀκτώβριον ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Κων/ντῖνος Βασιλείου Ντρούγκας, ἐξάδελφος τοῦ παπα-Ἰωάννου καὶ ἐπῆγεν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Βουλγαρίαν εἰς ἐπαρχίαν Καβακλῆ. Ἔφυγεν καὶ ὁ Θωμᾶς Α. Ντιλὴς καὶ ἔμεινεν εἰς Φιλιππούπολιν Βουλγαρίας.

Τὸ 1879 ἦτο δυστυχισμένον ἔτος. Ἀπὸ ἓν μέρος λησταὶ πολλοί· ἐξ 41
ἄλλου τὰ στρατεύματα τοὺς ἔδιωχναν· οἱ λησταὶ ἔφευγον, οἱ Τοῦρκοι ἔρχονταν.

Ἐπλήρωσαν ἔξοδα κλέφτικα καὶ καταλύματα τῶν ντερβεναγάδων πρ. 3 γρ. τὸ γρόσι τὸ βεργὶ [1] 3.200 βεργὶ· ἔπεσαν ἔξοδα γρόσια 10.500 δέκα χιλιάδες καὶ πεντακόσια καὶ 30 γρόσια τὸ στέφανον.[2] Ἄλλα ἑκατὸ στέφανα ἕτερα 3.000 χιλιάδες ἤτοι τρεῖς.

Τὸ 1879 Ἄνοιξιν, τὴν Μεγάλην Πέμπτην, ἑσπέρας ἦλθεν ἕνας ντερβέναγας ἀπὸ Βρόστανηκ, Μεχμὲτ ὀνομαζόμενος, μὲ δώδεκα ὀπαδοὺς καὶ τοὺς ἔκαναν κατάλυμα εἰς τὸν Μικρὸν Μαχαλὰ καὶ τὸ ἑσπέρας / ἡ ὥρα δώδεκα 42
ἦλθον καὶ 7 ἕως 8 λησταὶ εἰς τὸν Μεγάλον Μαχαλάν· ζητοῦσαν ψωμὶ καὶ τοὺς ἔδωσαν· ἔδωσαν εἴδησιν τὸν ντερβέναγα καὶ ἐβγῆκαν καὶ τοὺς ἐπυροβόλησαν καὶ ἔπειτα εἶπεν ὁ ντερβέναγας «ἐπίτηδες μὲ ἐφέρατε εἰς τοῦτον τὸν μαχαλά, ἐπειδὴ οἱ κλέπται ἦτον εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ μὲ φονεύσουν» καὶ τὸν ἔδωσαν λίρας δέκα (ἀριθ. 10) καὶ ἡσύχασαν.

Τὸ 1879 Σεπτέμβριον.

Ἦλθεν ἕνας δερβέναγας Ἀλβανός, Ἀμπετίνας· ἐμάζευεν ὅπου τὸν ἄρεζεν τραγιὰ καὶ κριάρια καταδυναστικῶς· ἐξυλοκόπησεν καὶ τὸν Νικολ. Ἀναγνώστου καὶ ἔλαβε δέκα λίρας πρόστιμον, ἄνευ αἰτίας· τοιαύτη ἐποχὴ ἦτον· τὶ ὑπόφερναν τὰ χωριά μας!

1. β ε ρ γ ί· φόρος τοῦ δημοσίου.
2. σ τ έ φ α ν ο ν· ἡ οἰκογένεια.

Ἔδειραν καὶ τὸν Ἰωάννην Καραβαγγέλην, τζομπάνον, καὶ τὸν πῆραν καὶ αὐτὸν λίρας ἑπτὰ (ἀρ. 7).

Εἰς τὰ 1880 Ἰανουαρίου 6, τὸ ἑσπέρας. 43

Ὁ Κώστας Ζαχαρής, ἀντάρτης, ἦτον τζομπάνος εἰς Ἀργυρουπούλι [1] καὶ ἐκεῖ διαχείμαζαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ληστῶν Δ. Καραμῆτζος καὶ Νικόλ. Τζέρμας, ἐσυνεννοήθησαν μὲ ἕναν Κωνσταντζιώτην Ζῆκον Κρούταν καὶ τοὺς ἐφόνευσαν διὰ πελέκεως καὶ τοὺς πῆραν ἕως 20 λίρας ὀθωμ. ἀπάνω τους.

Τὴν ἄνοιξη, ἅμα ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα, ἀπαράτησεν ἀπὸ τὰ πρόβατα καὶ ἐπῆγεν μὲ τὸν ντιρβέναγα διὰ νὰ τοὺς κυνηγήσουν τοὺς ἑτέρους ληστάς.

Κατὰ Ἰούλιον ὁ ντερβέναγας καὶ ὁ ἀρχιληστὴς Λεωνίδας Σαμαρνέας συνεπλάκησαν καὶ ἐπλήγωσαν τὸν Κώστα Ἀντάρη εἰς τὸ πόδι / καὶ εἰς τὸ 44
χέρι εἰς τὸ δάχτυλον τὸ μικρόν· ἔπειτα ἔφυγεν καὶ ἐπῆγεν εἰς Ρεδαιστόν. Τὸ χινόπωρον ἦλθον οἱ ληστᾶι καὶ τὸν ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν· τὸν Κώστα Ἀντάρη καὶ αὐτὸν, ἂν τὸν ἔπιαναν, θὰ τὸν ἐφόνευον. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔτος ὑπόφεραν ἀπὸ καταλύματα καὶ ἀπὸ ληστὰς πάρα πολλὰ καὶ ἀπὸ ξύλον· Αὐτὸ τὸ ἔτος ἦταν ἕως ἑπτὰ χιλιάδες ἔξοδα (7.000 ἀρθ).

Ποτὲς νὰ μὴ ἔλθη τοιαύτη ἐποχή !

Τὸ 1881 τὰ Θεοφάνεια ξημερώνοντας 45

ἦλθεν ἕνας ἀρχηγὸς ληστὴς Ἀθανάσιος Ρουμελιώτης καὶ ἐπῆραν τὰς οἰκίας μὲ τὴν σειράν καὶ ἐμάζευσαν ἕως 80 λίρας ὀθωμανικὰς (ἀρ. 8.000 γρόσια). Καὶ μετὰ 15 ἡμέρας ἔπειτα γάμος ἐγίνονταν εἰς Λούντζι [2] καὶ αὐτὸς ἑτοιμάζονταν διὰ νὰ γενῆ σύντεκνος, ἤτοι νουνός, καὶ ἕνας Μιραλιώτης ἐπῆγεν καὶ ἐπῆρεν τὸν στρατὸ καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐκύκλωσαν τὸ Λούντζι· οἱ ἄλλοι ληστᾶι ἐπρόκαναν καὶ ἔφυγαν. Αὐτὸς μὲ τὸν ψυχογιό του δὲν ἐπρόκαναν καὶ τὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸν πῆραν ἐπάνου του λίρες ὀθωμ. 150 καὶ ὁ γιούσμπασης τοὺς διεμοίρασεν στὸ στρατό. Ἦτον καὶ χιόνι ἕως δύο πιθαμές.

Τὸ 1881 Φεβρουαρίου 10. 46

Ὁ Ζήσης Γεωργίου Νούλας εἶχεν ὑπάγει εἰς τὰ Γρεβενὰ εἰς τὸ παζάρ καὶ ἐπιστρέφοντας ἄντικρυ εἰς τὴν Μιραλὴ [3] εἰς τοῦ παπα-Ζαχαρῆ τὴν καλύβα εἰς τὸν μάρμαρο τὸν μεγάλο ἐγλύστρησεν τὸ μουλάρι του καὶ ἔκανεν νὰ τὸ βαστάξη καὶ τὸν ἄμπωξεν κάτω καὶ ἐφονεύθη καὶ τὸν ἤφερεν ἀποθαμένον ἐδῶ καὶ τὸν ἔθαψαν.

---

1. Ἀργυροπούλι· χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Τυρνάβου.
2. Λούντζι· Καλλονή.
3. Μιραλή· Χρυσαυγή· ὁ κάτοικος Μιραλιώτης.

Τὸ αὐτὸ ἔτος Μαΐου 23.

Πόλεμος ἔγινεν εἰς Παλομάγερον [1] μὲ τὸν στρατὸν καὶ μὲ τὸν ἀρχιληστὴν Νταβέλην καὶ ἐφονεύθη εἷς ἀδελφὸς τοῦ Ντάβελη· Ἠλίας ὀνομάζονταν· ἐφονεύθη καὶ εἷς Κωνσταντζιώτης Γεώργιος, ὁ ὁποῖος / ἦτον μὲ τὸν 47
στρατόν· ἐφονεύθησαν καὶ ἕως 6 στρατιῶται, τὰ δὲ χωρία μας ὑπόφεραν ἀπὸ ξύλον, ἀπὸ καταλύματα καὶ ἀπὸ δωροδοκίες πάρα πολύ. Ἦτον δὲ καὶ ἀκρίβεια μεγάλη ἀπὸ ἔτος 1880 ἕως 81. Τὸ στάρι τὸ κιλὸ εἶχεν γρόσια 70, τὸ καλαμπόκι εἶχεν ἀπὸ 40 ἕως 45. Τὰ καταλύματα δὲν ἔλειπαν. Εἴχαμε δὲ καὶ ἕναν γύφτον Φώτιον, ὁ ὁποῖος ἦτον λησταποδόχος· αὐτὸς ἔκανε τὰ κινήματα ὅλα· ἐπρόδωνεν τοὺς χωριανούς μας, τοὺς ὑποχρέωνεν ἀλλουνούς, ψωμί, πανιά, φορέματα καὶ ὅ,τι ἤθελεν· ἔπειτα ἔκαναν ἀναφορὰ οἱ χωριανοί μας οἱ εὑρισκόμενοι εἰς Κων/λην Ν. Βράμπας, Εὐθύμιος Κατζόγιαννος, Στέργιος Τζότζολας, Βασίλειος Κωσταβὲλ / καὶ ἄλλοι εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν 48
στρατιωτικῶν καὶ ἐτελεγράφησεν καὶ τὸν ἐσύλλαβαν καὶ ἐπῆγεν ἔξορία καὶ οὔτε ἀκούσθη καὶ ἡσύχασεν τὸ χωρίον μας ὀλίγον. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔτος ἀπὸ καταλύματα ἔξοδα ἦταν ἕως ἓξ χιλιάδες γρόσια (ἀρ. 6.000).

Τὸ 1881 Ὀκτώβριος.

Ἦλθεν ἕνας μπίνμπασης (χιλίαρχος) καὶ τοὺς ἐκυνήγησεν τοὺς ληστάς· Ἀπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ χωρίον μας καὶ οἱ λησταὶ ἦταν εἰς Μαέρην καὶ ἐφοβοῦνταν νὰ προδώσουν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐξύλισεν τὸν Κοσμὰν Ντιλήν· ἦτον Μοχτάρης· καὶ τὸν Μπαρμπαγιάν καὶ ἔπαυσαν / πλέον οἱ λησταί' 49
ἐπειδὴ ἦτον φανερά· δὲν φοβοῦνταν ἕως τότες· καὶ ἔγινεν ἡσυχία πλέον.

Τὸ 1882.

Ἔγινεν τὸ Μουδουρλούκι εἰς τὸ Ζουπάνιον καὶ διωρίσθη Μουδίρης ὁ Σαφεντὴν μπέης ἐκ Λιαψίστι.

Τὸ 1882 Μαΐου 20.

Ἦλθαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν μαμούρης καὶ κιατίπης (γραμματεὺς) καὶ ἐκατέγραψαν πόσαι οἰκογένειαι καὶ πόσες ψυχὲς ἀρσενικὲς καὶ θήλεις εὑρίσκονται εἰς τὸ χωρίον μας καὶ διέταξαν τοὺς ἱερεῖς διὰ μέσου Μητροπόλεως νὰ βάζουν Ληξιαρχικὸν Κατάστιχον νὰ φανερώνουσι τὰς γεννήσεις, τοὺς θανάτους / καὶ τοὺς γάμους καὶ ἀπὸ τότες ἐβγῆκαν αἱ χαμιτιέδες [2]. 50
Ἐφημέριος ἦτον ὁ παπα-Ἰωάννης Ντρούγκας.

Ἀπὸ τὸ 1882 Αὔγουστον.

Τὸ σχολεῖον ἐτακτοποιήθη καὶ διῃρέθησαν εἰς τάξεις· ἕως τότες ἦτον ἀνώμαλον· διδάσκαλος πρῶτος ἐδιορίσθη ὁ Ζήσης Φωτιάδης ἐκ Ζουπάν.

---

1. Παλιομάγερο· τοποθεσία.
2. χαμιντιές· νόμισμα τούρκικο.

Τὸ 1883 Ἰανουάριον.

Οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Γρηγόριος Νικολάου Κοσέρα ἔφυγον κρυφίως καὶ ἐπῆγαν εἰς Θεσσαλίαν, ἐπαρχία Τυρνόβου, χωρίον Καζακλάριον [1].

Τὸ αὐτὸ ἔτος Ἀπρίλιον ὁ Κώστας Ἀντάρης Κωσταβέλης μὲ δύο υἱούς του καὶ μὲ τὴν γυναίκα του ἔφυγαν εἰς Καζακλάριον.

Τὸ 1883 Σεπτεμβρίου 30. 51

Ὁ Ἰωάννης Ζήσου Ντρούγκας ἔφυγεν οἰκογενειακῶς εἰς Καζακλάριον.

Ὀκτωβρίου 30.

Ἔφυγεν καὶ ὁ Θωμᾶς Κοσέρας οἰκογενειακῶς εἰς Καζακλάριον.

Τὸ 1883 Ἰούλιος, μοχτάρης ἦτον ὁ Στέργιος Μήλιος.

Ἐπήγαιναν εἰς τὴν ἀγορὰν Τζοτυλίου οἱ χωρικοί μας καὶ κάτωθεν εἰς τὴν Μιρασάν [2] τοὺς ἔγδυσαν οἱ λησταὶ καὶ τοὺς πῆραν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχον· τὸν δὲ Κώσταν Νούλην Σακαλὴν τὸν ἐπῆραν αἰχμάλωτον καὶ Κοσμὰν Τζακνάκην ἀπὸ Ζουπὰν καὶ Κοσμὰν Πάρτην τοὺς Ζουπανιώτας τοὺς ἔκοψαν καὶ τὰ ὦτα. /Ἀρχηγὸς τῶν ληστῶν ἦτον ὁ Ἀθανάσης Ζβάρναρης, Ἀρβαντόβλαχος, καὶ ἐπῆγεν ὁ στρατὸς κατόπιν καὶ τοὺς ἐκυνήγησαν καὶ οἱ αἰχμάλωτοι ἔφυγαν. Ἀφοῦ ἐπιάσθηκαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ μία ἑβδομάδα ἔπειτα ἐπῆγαν εἰς τὸ ποτάμι τὸ δικό μας ἄντικρυ εἰς τοῦ Παπαγιὰν τὴν καλύβα καὶ τοὺς ἐπῆγαν ψωμὶ καὶ κρασὶ οἱ Ζουπανιῶτες καὶ ἀπὸ κατόπιν τὸ στρατὸ τοὺς περικύκλωσαν καὶ ἐφόνευσαν ἐκ τῶν ληστῶν ὀκτὼ καὶ ἕνας ἐπιάσθη ζωντανὸς καὶ ἕνας ἔφυγεν· ἐπληγώθη καὶ ὁ Μελαζίμης εἰς τὸ ἀριστερὸν χέρι· ὁδηγὸς ἦταν ὁ Χρῆστος Κατζίκας, τὰ δὲ πτώματα τῶν ληστῶν δὲν ἄφησαν νὰ τὰ θάψουν καὶ τὰ ἔφαγαν τὰ ὄρνεα. 52

Τὸ 1883 Ὀκτώβριον. 53

Ἔφυγαν κρυφίως ὁ Γεώργης Τζούφας μὲ τὰ παιδιά του Πασχαλὴν καὶ Ἀθανάσιον, μὲ τὲς γυναῖκες των καὶ ἐπῆγαν εἰς Καζακλάριον, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Τυρνόβου Θεσσαλίας.

Τὸ 1884 μοχτάρης Ἀθανάσιος Ζήκου. 54

Διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου διὰ νὰ γένωσιν οἱ δρόμοι καὶ ἐφορολόγησεν φόρον βαρὺν τὸ στέφανον μία λίρα καὶ μισή : 1 ½.

Γρ. 19.536 δέκα-ἐννέα χιλιάδες καὶ πεντακόσια τριανταὲξ γρόσια
1.920 καὶ χίλια ἐνεακόσια εἴκοσιν ἕτερα διὰ γεφύρας πρ. 15 τὸ στέφανον (δηλ. τὸ νιφοὺζ) τὸ ὅλον
21.456 τὸ ὅλον 21 χιλιάδας καὶ τετρακόσια πεντήκοντα ἓξ
1.110 κονάκια ἀπὸ στρατεύματα,
22.536

1. Καζακλάριον (Τυρνάβου)· Ἀμπελών.
2. Μιρασάνη· Μόρφη.

Τὸ 1884 ἄνοιξιν. 55

Ἔφυγεν ὁ Ἰωάννης Δήμου Ντρούγκας διὰ Καζακλάριον οἰκογενειακῶς. Τὸ αὐτὸ ἔτος, κατ' Αὔγουστον, ὁ Εὐάγγελος Ἰωάννου Μουλογιάννης ἐφονεύθη μόνος του εἰς Ἐλευσίνα ἔξω ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἕως δύο ὥρες· τὸ αἴτιον κανεὶς δὲν ἐγνώρισεν· ἔδωσεν ἀνάκρισιν καὶ εἶπεν ὅτι ἐβαρέθηκεν τὴν ζωήν του.

Τὸ 1885 Ἀπρίλιον.

Οἱ ἀδελφοὶ Παναγιώτης καὶ Εὐάγγελος Κουλοσάκη καὶ Ζῆσος Ν. Σπέλας ἔμειναν εἰς Χαλκίδα καὶ ἐνυμφεύθησαν ἐκεῖ.

Τὸ 1885 Ἰούλιον. 56

Ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Χαρίζης Νικολάου Σπανός· ἐκατοίκησεν εἰς Θήβας, εἰς τὸ Ἑλληνικόν.

Τὸ 1885 Μοχτάρης πάλιν ὁ Ἀθανάσιος Ζήκου.

Κατὰ Σεπτέμβριον ἔγινεν ἐπιστρατεία Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες (δηλ. πόλεμος)

350 ζῶα ἀγγάρεια
570 ἕτερα· 3 Ἀλόγατα
624 χαρκάδες [1] καὶ τζιράπια [2] διὰ τὸν στρατὸν
300 βοήθεια τὸν Σαφεντίνμπεη μουδίρην
150 ἕτερα ἀγγάρεια
120 ὁ Γεώργιος Τζούβαλης ἐπῆγεν ἀγγάρεια
50 μιὰ ἀγγάρεια εἰς τὸ Καλιάρι [3]
1400 τὸν Καϊμακάμην διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἀδάμινας· φαίνεται γεγραμμένο κάτωθεν
50 ἀγγάρεια ἕτερη
3336 Κονάκια διὰ τὰ στρατεύματα
6.250

Τὸ 1885 περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου. 57

Λησταὶ εἰσῆλθον εἰς τῆς Ἀδάμαινας τὴν οἰκίαν καὶ ἐζημάτησαν τὴν θυγατέρα της Δέσπω καὶ τὴν ἐπῆραν χρήματα καὶ ἀσήμια ἕως τρεῖς χιλιάδες γρόσια καὶ ὁ Νικόλαος Κουμπορέλας ἐβγῆκεν, διὰ νὰ ἴδῃ τί εἶναι καὶ ἐπυροβόλησαν οἱ λησταὶ καὶ τὸν ἔσπασαν τὸ δεξιὸν χέρι εἰς τὸν ὦμον καὶ ἔμεινε κουλός, ἡ δὲ θυγατέρα τῆς Δέσπως, σύζυγος Στέργιου Πρίτζου, Ἀγό-

1. χ α ρ κ ά ς· λ. ἄγνωστη
2. τ ζ ι ρ ά π ι· τσουράπι, κάλτσα.
3. Βλ. σ. 270, σημ. 1.

ρου ὀνομαζόμενη, ἀπὸ τὸν φόβον καὶ ἀπὸ τὰς ἀνακρίσεις τῶν Τούρκων ἐτρελλάθη καὶ ἔμεινε τρελλὴ καὶ περιφέρεται ἐδῶ κι ἐκεῖ.

Ὁ Καϊμακάμης (δηλ. ἔπαρχος) διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔλαβε τό ἄντικρυ ποσὸν 1.400

Τὸ 1885 Νοεμβρίου 5, Ἑσπέρας.

Οἱ ἀστέρες ἔπιπτον ὡς ραγδαία βροχὴ καὶ ἀποροῦσαν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὸ συμβεβηκός.

1886. 58

Ἐπειδὴ ἦτον ἡ ἐκστρατεία ἀπὸ τὸ πρώην ἔτος πάλιν εἴχαμε ἀγγαρεῖες.

250 Κομάρικα
200 Εἰς Λιαψίστι ὁ Γούλας Φίκας ἔδωσεν
242 Τὸν Κώσταν Τζούφαν μὲ 5 ζῶα
90 Κώστας Γκούπης μὲ ἕνα ζῶον
120 ἕτερα τὸν Κώστα Γκούπη
90 τὸν ἴδιον ἕτερα
150 τὸν Γεώργην ἀπὸ Μαέρην
90 τὸν Κώστα Νούλην Σακαλὴν

Γρόσια 630

Τὸ αὐτὸ ἔτος Σεπτέμβριον· ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Ἀνδρέας Κατζόγιαννος καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Λάρισαν Θεσσαλίας. Ἔφυγεν καὶ ὁ Βασίλειος Ντιλὴς οἰκογενειακῶς· ἐγκατεστάθη εἰς Καζακλάριον.

Τὸ 1887 μοχτάρης Κώστας Τζούφας. 59

Ἐκτίσθη τὸ χοκιμάτι (ὑποδιοικητήριον) εἰς Ζωπάνιον καὶ ἐδώσαμεν βοήθεια γρόσια 200 ἤτοι διακόσια.

1888 μοχτάρης Ἀθανάσιος Ζῆκος.

1.110 χίλια ἑκατὸν δέκα κονάκια ἀπὸ στρατεύματα.

Κατ' Αὔγουστον ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Ζῆσος Ἀντωνίου Σούτας εἰς Κων/λιν καὶ ἐκατοίκησεν εἰς Τατάουλα, ἐνορία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Ἀθανασίου Μητροπολίτου γέννημα ἦτον Ἀδρι- 60
ανουπολίτης.

1889 Σεπτέμβριον.

Περιοδεύοντος τοῦ Ἀρχιερέως ἦτον Συνοδικὸς εἰς Κων/λιν καὶ ὁ ἀντιπρόσωπός του ὁ αἰδέσιμος Χατζηπαπα-Βασίλειος· ἐδιορίσθη ἐπίτροπος τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ὁ Ἀθανάσιος Ζήκου καὶ ἀπὸ τότες ἐτακτοποιήθησαν τὰ κατάστιχα τῆς ἐκκλησίας καὶ θεωροῦνται καὶ κατ' ἔτος οἱ λογαρισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ κατὰ καιροῦ. Ἕως τότε ὑπῆρχεν μεγάλη ἀνωμαλία καὶ ἀκαταστασία. Τὸ θεωροῦσαν μικροπρέπεια οἱ ἐπίτροποι νὰ δίδωσι λογαριασμὸν ἕνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος.

Τὸ 1890 Μοχτάρης Καραγιῶργος Δημάκη. 61

Ἐξεδόθη (ἰραδὲς) διάταγμα διὰ τὴν ὁδοποιΐαν νὰ πληρώνη τὸ κάθε στέφανον γρόσια 16, διὰ νὰ γίνωνται οἱ δρόμοι καὶ ἐξακολουθεῖ ἀπὸ 20 ἐτῶν μέχρι τῶν 60 καὶ δίδονται κατ' ἔτος.

Τὸ 1890 Ὀκτωβρίου 18. 62

Ὁ Παναγιώτης Δημητ. Κατζόγιαννος εἰς τὰ λατομεῖα εἰς Τρίκαλα, ὅπου ἐργαζόταν, ἐφονεύθη. Ἦτον ἀδελφὸς τοῦ Στέργιου Δ. Κατζόγιαννου, ὁ ὁποῖος ἐφονεύθη εἰς Κων/λιν τὸ 1874 καὶ μάλιστα δίδυμοι.

Τὸ 1890 20 Ὀκτωβρίου.

Κατ' ἐντολὴν πατριαρχικὴν ἔπαυσαν τὰς ἱεροπραξίας ἱερεῖς ἐντὸς τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους μέχρι τῆς 25 Δεκεμβρίου ἕνεκα τοῦ μεγάλου ζητήματος τῆς ἡμέρας, ἤτοι τοῦ προνομιακοῦ. Ἐπινεύσει τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβτοὺλ Χαμὶτ ἐλύθη αἰσίως καὶ ἔδωσεν τὴν ἄδειαν ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε' καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ λειτουργοῦν οἱ ἱερεῖς [1]. Ἐφημέριος τῆς χώρας ἦτον ὁ παπα-Ἰωάννης Δ. Ντρούγκας.

Εἰς τὰ 1892 Ὀκτωβρίου 5.

Ὁ Δημήτριος Κων/νου Μπίνγκας ἦτον ταχυδρόμος καὶ τὸν ἐφόνευσαν οἱ λησταὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος εἰς τὴν νῆσον Εὔβοιαν, τὸν ἐπῆραν καὶ ἕως 2 χιλιάδες δραχμὰς. Ἐφημέριος ἦτο ὁ παπα-Ἰωάννης Δ. Ντρούγκας.

Τὸ 1893 Ἰανουαρίου 6 (τοῦ Φωτός). 63

Ἔρχονταν ἀπὸ τὸ Ζουπάνιον ὁ Θωμᾶς Γ. Κούρναβος· ἐπειδὴ ἐργάζονταν ἐκεῖ, ἦτον ὑποδηματοποιός, καὶ δὲν ἠμπόρεσεν νὰ σχίση τὸν δρόμον ἕνεκα τοῦ πολὺ χιὼν καὶ τοῦ ἀέρος καὶ εὑρέθη νεκρὸς ὄπισθεν τῆς καστανιᾶς τῆς Δημακάδικας καὶ ἐπλήρωσεν τὸ χωρίον γρ. 60 εἰς τὸ χοκιμάτι Ζουπάνιον καὶ τὸν ἔθαψαν. Ἐφημέριος ἦτον ὁ παπα-Ζήσης Δ. Μπικιάρης ἐκ Ζιουπάν.

Τὸ 1894, Ἰουνίου 28. 64

Μέγας σεισμὸς ἔγινε εἰς Κων/λιν καὶ ἐκρημνίσθησαν πολλὰ κτήρια καὶ οἱ χωριανοί μας, ὅσοι ἐργάζονταν ἐκεῖ, ἦλθον πολὺ εὐτυχισμένοι.

Κατὰ τὴν 24 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεγνώσθη ἐπιτίμιον ἐναντίον ἐκείνων τῶν διαδωσάντων διὰ τὴν ὑπόληψιν τῆς Ἀλεξάνδρας Καραγεώργου, συζύγου τοῦ Ἀθανασίου Θ. Ντρούγκα. Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου τοῦ τμήματος Ζιουπανίου αἰδεσιμ. οἰκονόμου κ. Παπακων/τίνου Βακάλη. Ἐφημέριος ἦτον ὁ παπα-Ζήσης Φ. Μπικιάρης.

---

1. Φιλάρετου Βαφείδη, Μητροπολίτου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. Γ' Μέρος Β', Ἀλεξάνδρεια 1928, σ. 22 - 51, § 255.

Τὸ 1895 Ἰούλιον.

Ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Ζαχαρ. Μπαρμπαγιάννης καὶ κατοίκησε εἰς Χαλκίδα. Ἐφημέριος παπα-Νικόλαος Κοκόλης.

Τὸ 1895 καλοκαίριον. 65

Ἐβγῆκαν λησταντάρτες ἐκ Βουλγαρίας καὶ ἐπερίφεραν τὰ μέρη τῆς Μακεδονίας καὶ εἶχον δώσει φόβον εἰς τοὺς κατοίκους καὶ προπάντων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Τὸ 1896 κατὰ Ἰούλιον.

Ἐβγῆκαν λησταντάρται ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἀρχηγοὶ ἦτον Ἀθαν. Μπρούφας καὶ Τάκης καὶ ἐπολέμησαν εἰς τὸ Ξηρολίβαδον μὲ τὸν Ὀθωμ. στρατὸν καὶ πάλιν ἔφυγον.

Τὸ 1896 Σεπτεμβρίου 15.

Ἐβγῆκαν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ λησταντάρται. Ἀρχηγοὶ ἦτον ὁ Γούλας Κρούτας ἐκ Κωνστάντζικου μὲ 40 ἄτομα καὶ ἐπολέμησαν γενναίως μὲ 400 νιζάμηδες εἰς Νιτρούζι [1] καὶ ἐφονεύθη ὁ ἀρχηγὸς Γούλας.

Ἐφημέριος παπα-Νικόλαος Δ. Κοκόλης.

Τῇ δὲ 14η Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. 66

Ἐπολέμησαν 17 λησταντάρται εἰς τὸ Παλαιομάγειρον μὲ 30 στρατιώτας ὀθωμανούς. Ὁδηγὸς τοῦ στρατοῦ ἦτον ὁ Χρῆστος Κατζίκας ἀπὸ Ζιοπάνιον καὶ ὁ Κώστας Τζούφας ἀπὸ Λιμπόχοβον καὶ ἐφόνευσαν ἕναν ἀντάρτην ὀνομαζόμενον Γεώργιον· ἦτον ἀπὸ Τζεσμὲ ἀντίκρυ τῆς Χίου· ἐσύλλαβον καὶ ἕναν ζωντανὸν Μιχαὴλ ὀνομαζόμενον Ἠπειρώτην· ἐπῆραν ἓξ ὅπλα γκρὰ καὶ ἑξακόσια φυσίγγια ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτας.

Ἐφημερεύοντος τοῦ Αἰδεσιμ. Νικολάου Δ. Κοκόλη

Τὸ αὐτὸ ἔτος 1896 ἐδώσαμεν βοήθειαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν γρόσια 600 67

Τὸ 1897.

Ὁ Ἰανουάριος καὶ Φεβρουάριος ἦτον καλοκαιρία, ὥστε οἱ παλαιοὶ δὲ ἐνθυμοῦνταν ἄλλοτες.

Τὸ αὐτὸ ἔτος Μάρτιον ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Στέργιος Σιώπης καὶ ἐκατοίκησεν εἰς Καλαμπάκα. Καὶ τὸ ἴδιον ἔτος, Ἀπριλίου 7, ἐκηρύχθη ὁ Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος. Ἰδοὺ ὄπισθεν καὶ τὰ ἔξοδα καὶ βοήθειες, ὁποὺ ἐδώσαμεν :

1897 ἀπὸ Ἀπρίλιον ἔξοδα τοῦ πολέμου ὅσα ἔδωσε ἡ χώρα, 68

Βοήθεια διὰ πληγωμένους	Γρόσια	75
εἰς Μοναστήριον »	»	20
		95

1 Νιτρούζι· παλιὸ ἐρειπωμένο χωριὸ τῆς Καλλονῆς.

		95
	ἔτερα διὰ πληγωμένους γρόσια	100
	διὰ Κρητικοὺς » »	150
	εἰς Κρητικοὺς ἔτερα	130
	ἀρνιὰ δῶρα εἰς Ζιοπάνιον »	80
	3 ζῶα εἰς Λάρισαν »	320
Μαΐου 6, 3	» » » »	240
Μαΐου 8, 3	» » ἔτερα	228
Μαΐου 9, 4	» » » »	340
	ἕν ἔτερον	60
	Εἰς Ζιοπάνιον	100
	3 ζῶα ἔτερα	210
	1 ζῶον ἐπῆγεν ὁ Βελῆς ἀπὸ Πλάζομη [1]	65
	ἔτερα 5 ζῶα	350
	εἰς ζαπτιὲν [2]	40
	ζῶα ἔτερα	195
	Ἔξοδα διὰ τὰ ζῶα	165
	Εἰς Μουδίρην	60
	μερομίσθια τοῦ Μοχτὰρ μαζὶ μὲ ζῶον του	254
	εἰς ἄλλα ὀνόματα ἡμερομίσθια γρόσια	84
	ἔτερες ἀγγάρειες ἕως Λιαψίστι καὶ ἡμερομίσθια	195
	ἀγγάρεια τὸ ὅλον γρόσια	3.433
	ἔτερα ἔξοδα 110 στέφανα πρὸς 40 γρόσια τὸ στέφανον ἀγγάρεια τὸ ὅλον	4.400
		8.833

69

Τὸ 1899 Μαρτίου 13. 70

Ἐφύσησεν ἕνας ἀέρας δυνατὸς καὶ ἔπεσαν οἱ καπνοδόχοι σχεδὸν ὅλοι ἀπὸ τὰς οἰκίας· ἐκρήμνισεν καὶ ἕως 40 δένδρα εἰς τὸ Ἀνήλιον τὸ Μιγάλο καὶ εἰς τὸν Σιόποτον καὶ κάμποσες καστανιές. Ἐφημ. παπα-Κ. Δ.

Τὸ 1900, Μάρτιον.

Ἀπέθανεν ὁ Μητροπολίτης Ἀθανάσιος καὶ ἐξελέγη Μητροπολίτης Σισανίου ὁ Σεραφεὶμ Σκαρούλης, γέννημα Λέρου καὶ Καλύμνου.

Τὸ 1900 ἀπὸ Ἰανουάριον ἕως Μάρτιον ἦτον μία ἀσθένεια εἰς τὰ μικρά· 71

1. Πλάζομη· Ὁμαλή.
2. ζαπτιές· χωροφύλακας.

ἐβηχοῦσαν· ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ἰατρικὴ τὴν ὠνόμαζεν κοκκίτην· ἀπέθανον ἕως 5 μικρά· ἀλλὰ ὅλα τὰ μικρὰ ὑπόφεραν ἀπὸ τὸν κοκκίτην.

Ἔγραψε δι' ἐνθύμιον ὁ ἐφημέριος παπα - Νικόλαος Δημ.

Τὸ 1900, Σεπτέμβριος 9 ἡ Κονδύλω Ζαχαρῆ Κωσταβέλη, σύζυγος Νικολ. Π. Βράμπα, ἐπῆγεν διὰ νὰ κλαρίσῃ κλαδὶ μὲ τὴν νύφη της Χριστίνα εἰς Τσούκαν καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ δένδρο καὶ ἐφονεύθη· ἔζησεν ἕως 4 ὥρας καὶ ἀφοῦ ἦλθεν ὁ ἰατρὸς καὶ τὸ δικαστήριον καὶ τὴν ἐπιθεώρησεν ἔλαβον ἀμοιβὴν 5 (πέντε) λίρας ὀθωμανικὰς καὶ ἔδωσαν ἄδειαν καὶ τὴν ἐθάψαμεν.

Ἐφημέριος παπα-Νικόλ. Δ. μοχτάρης Κώστας Τζούφας.

Τὸ 1901· ἀπὸ Ἰανουάριον ἕως Ὀκτώβριον. 72

Ἐπαρουσιάσθησαν κάτι ἀσθένειες φοβερὲς εἰς διάφορα ὀνόματα· 3 (τρεῖς) ἀπέθανον ἐκ φθίσεως· δύο γυναῖκες εἶχον λευκὸν ὄγκον εἰς τὰ γόνατα τῶν ποδῶν καὶ ἄλλα εἶχαν νεφρίτιδα. Οἱ ἐπιστήμονες ἰατροὶ καὶ ἄλλοι ἀγύρται, δηλ. μασκαρέοι ἔλαβον ἕως 50 (πεντήκοντα) λίρας ὀθωμανικὰς ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὀνόματα ὅπου ἔπασχον. Γράφω διὰ ἐνθύμιον.

Ὁ Ἐφημέριος παπα-Νικόλας Δ. Κουκόλης.

Τὸ 1901 Ὀκτώβριος 14.

Ἡ Ἀναστασία θυγάτηρ τοῦ Πούλιου Δ. Φίκα καὶ σύζυγος τοῦ Βασιλ. Λάμπρου Κωσταβὲλ ἔπασχεν ἀπὸ τὰς φρένας καὶ ἐπῆγεν καὶ ἐπνίγη εἰς τὸν ποταμὸν εἰς θέσιν Κόκκινη Μπιστιργιὰ καὶ ἀφοῦ τὴν ἐπιθεώρησεν / ὁ ἰατρὸς καὶ τὸ Δικαστήριον ἔλαβον λίρας δύο ὀθωμανικὰς καὶ ἔδωσαν ἄδειαν καὶ τὴν ἐθάψαμεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου εὑρέθη. 73

Γράφω διὰ ἐνθύμιον παπα - Νικολ. Δ.

Τὸ 1903, Ἰουνίου 24. 74

Αὐτοκτόνησεν ὁ Στέργιος Ν. Βράμπας εἰς Ἀθήνας, φοιτητὴς τριετὴς τῆς ἰατρικῆς, καὶ εὑρέθη ἐπιστολὴ ἐπάνω του· ἔγραφεν:

«Εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις μὲ εὕρῃ:
Νὰ μὴ ἐνοχοποιηθῆ κανείς. Αὐτοκτονῶ, διότι ἔχω δύο ἐρωμένας. Τὴν πατρίδα μου.... ζητήσατε ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος... καὶ Δευτέραν τὴν Α. Τ. ἐν Χαλκίδι διατί;....

Στέργιος Βράμπας τριτοετὴς φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς»

Ἡ κηδεία του ἐγένετο ἄνευ ἱερέως.

Τὸ 1904 Ἀπριλίου 30. 75

Ἐγένετο πρακτικὸν καὶ ἐξέλεξαν ἐπιτροπὴν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Ἀμελικοῦ[1] καὶ διώρισεν ἡ Κοινότης ἐπιτροπὴν παπα-Νικόλ. Κοκόλην, Κώ-

1. Ἀ μ ε λ ι κ ό ν· ξενώνας τοῦ Δίλοφου.

σταν Β. Τζούφαν, Ἰωάννην Γ. Κούρναβον, Βασίλειον Ζ. Κωσταβέλην, Ἰωάννην Γ. Σαμαρᾶν, Ἰωάννην Β. Τζούφαν, Βασίλειον Παπαδημήτρη γραμματεὺς καὶ Εὐάγγελος Ἰω. Τζούφας ταμίας καὶ (ἐσυνάξαμεν) ποσὸν ἀπὸ τὴν Κοινότητα, καθὼς φαίνεται εἰς ἰδιαίτερον Κατάστιχον γρόσια 4.647, ἤτοι τέσσαρας χιλιάδας καὶ ἑξακόσια τεσσαράκοντα ἑπτά. Τὴν 30ὴν Ἀπριλίου ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος. Ἀρχιτέκτων ἦτον ὁ Ἠλίας Α. Μαλτέσιος.

Τὸ 1904 Μαΐου 3.

Δύο λησταὶ ὀνομαζόμενοι Γιάννηδες ἀπὸ χωρίον Ραδοσίνιστα ἐπαρ. Γρεβενῶν ἐπεριφέρονταν εἰς τὰ χωριά μας καὶ ἐφορολογοῦσαν τοὺς κατοίκους· ἐβγῆκεν χωροφυλακὴ καὶ τοὺς ἐπυροβόλησεν καὶ τὸν ἕνα ἐφόνευσαν εἰς Παλιομάγερο καὶ τὸν ἀπέρασαν ἀπὸ ἐδῶ νεκρὸν καὶ ἐπῆγαν καὶ τὸν ἔθαψαν εἰς Ζιοπάνιον καὶ ὁ ἄλλος συνελήφθη καὶ ἐπῆγεν εἰς φυλακὴν εἰς Σέρβια.

Τὸ 1904 Μαΐου 17. 76

Ἐκεραυνοβολήθη ὁ Ἰωάννης Γ. Σαμαρᾶς ἐντὸς τῆς οἰκίας του, ὅπου ἐκάθονταν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔμεινεν νεκρὸς καὶ ἦλθαν ἀπὸ Ζουπάνιον ἰατρὸς καὶ χωροφυλακὴ καὶ τὸν ἐπιθεώρησαν καὶ ἔδωσαν διαταγὴ καὶ τὸν ἐθάψαμεν.

παπα - Νικόλαος Ἐφημέριος.

Τὸ 1905, Ἰούλιον, ἐφάνησαν τρεῖς λησταὶ ἄγνωστοι καὶ ἐχαράτζωσαν τὸν Λάμπρον Κωσταβέλη καὶ Γεώργιον Βράμπαν ἀπὸ 6 (ἓξ) λίρας τὸν ἕναν καὶ ὡρολόγια καὶ κάλτζαι καὶ φανέλλες καὶ καπνὰ καὶ λουκούμια καὶ ρακὶ καὶ λοιπά.

παπα - Νικόλαος Δ.

Τὸ 1905 Ἀπριλίου 17 [1]. 77

Ἐστάλησαν ἀπὸ Ἀρχηγὸν Βάρδα Γ. ἀποδείξεις πληρωμῆς διὰ ἱερὸν σκοπόν.

Ἀπὸ Λιμπόχοβον λίρες ὀθωμανικὲς ἓξ	(6)
Λίρας διὰ τὸν Γ. Βάρδα	
ἀπὸ Μαγέρην διὰ χειρὸς Χρ. Γαλάν δύο	(2)
Ἀπὸ Λούντζι διὰ χειρὸς Παπα - Στεργίου τρεῖς	(3)
Ἀπὸ Τριτσκὸ [2] διὰ χειρὸς Παπα - Ἰωάννου μία	(1)
Ἀπὸ Μιραλὴν διὰ χειρὸς Ἰωάννου Κάλφα τρεῖς	(3)

1. Ἀπ' τὴν ἡμερομηνία αὐτὴ ἔχουμε τὴν πρώτη πληροφορία γιὰ τὸ ρόλο τοῦ Λιμπόχοβου στὸ Μακεδονικὸ Ἀγώνα (1904 - 1908).

2. Τ ρ ι τ σ κ ό· Τρίκορφο.

Ἀπὸ Σβόλιαν [1] διὰ χειρὸς Ἀντων. Τζάτζου δύο (2)
Ἀπὸ Μιρασάν διὰ χειρὸς Ἰωάννου Τζέπου τέσσαρας (4)
Τὸ ὅλον εἴκοσι μία 21
Ἐστάλησαν εἰς Τζοτύλιον.

Τὸ 1905 Σεπτεμβρίου 12.

Ὁ Παναγιώτης Κ. Τζούφας ἐφύλαξεν εἰς θέσιν Κουτζομύτην καὶ γυρίζοντας ὁ Νούλας Θεοδόσης ἀπὸ τὸ χωράφι τὸν ἐξυλοκόπησεν δυνατὰ καὶ ἦλθεν ἀπὸ Λιαψίστι καὶ Ζιοπάνη τὸ χοκιμάτι καὶ τὸν ἐπιθεώρησεν καὶ ἐδικάσθη ὁ Παναγιώτης φυλάκισιν δύο μῆνας καὶ ἔξοδα γρόσια τετρακόσια ἑβδομήντα (470).

Τὸ 1905 Ἰουλίου 10. 78

Ἦλθον δύο ἐπαναστάται Ἀνδρέας καὶ Ἀχιλλεὺς μὲ δύο φορτώματα πολεμοφόδια καὶ τὰ ἐστείλαμεν εἰς Βορβοσκὸν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἀρχηγοῦ Μάλλιου Στεφάνου.

Ἀρχ. Ν. Δ.

Τὸ 1905, Αὐγούστου 29, ἀπέρασαν τρεῖς Κρητικοὶ ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Βέργα μὲ ἕνα μουλάρι καὶ τοὺς ἐπῆγεν ὁ Καραγιῶργος διὰ νυκτὸς εἰς Μπόρσιαν [2].

Τὸ 1905 Σεπτέμβριος 10.

Ἦλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Κῶτζος Μπουρανιώτης μὲ 8 ἄτομα· ἐφιλοξενήθησαν 24 ὥρες καὶ ἔφυγον διὰ Βορβοσκόν.

Εἰς τὰς 13 Ὀκτωβρίου ἦλθεν ὁ Τζάρας μὲ ὀκτὼ ἄτομα καὶ ἐφιλοξενήθη ὥρας τρεῖς (3) καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Τὸ 1905 Δεκεμβρίου 4 ἦλθον οἱ ὁπλαρχηγοὶ Λούκας [3], Πάππος καὶ 79
Διαμάντης [4] καὶ ἔβαλαν ἐπιτροπὴν Παπα - Νικόλαν, Κώσταν Τζούφαν, Κώστα Σπανόν, Ἀθ. Τζούφαν, Κώστα Νίκου, Γεώργιον Μαλτέσιον, Κυριαζὴν Ντελὴν καὶ ἀγγελιαφόρον Ἠλίαν Α. Μαλτέσιον· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας τριάντα ἓξ (36) καὶ ἔφυγον διὰ Σβόλιανη. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ἠλίας Μαλτέσιος.

παπα - Ν. Δ.

Τὸ 1905 Δεκεμβρίου 25 ἦλθον οἱ ὁπλαρχηγοὶ Ν. Μπέλιος ἀπὸ Ζουπάνιον καὶ Ἀρκούδας μὲ 13 ἄτομα, ἐφιλοξενήθησαν 24 ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Μιραλήν· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Νικόλαος Γούσιας.

---

1. Ζ β ό λ ι α ν η· Ἁγία Σωτήρα
2. Μ π ό ρ σ ι α· Κορυφή.
3. Λούκας (Λουκὰς Κόκκινος ἢ Ρουμελιώτης).
4. Διαμάντης (Τσιάπρας).

Τὸ 1906 Ἰανουαρίου 24 ἤλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Κώστας Μαυρομάτης· ἐφιλοξενήθη ὥρας τριάντα ἓξ (36) καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

παπα - Νικόλαος Δ.

1906 τῇ 27 Ἰανουαρίου ἤλθεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀντωνάκης Λίτζας[1] μὲ πενήντα ἄτομα καὶ ἐφιλοξενήθη ὥρας εἴκοσι τέσσαρας καὶ ὁ ἀρχηγὸς Λίτζας ἔφυγεν διὰ Τρισκόν. 80

Ἕνας ὁπλαρχηγὸς Γεωργάκης (Κρητικὸς) μὲ ἕνδεκα (11) ὀπαδοὺς ἔφυγεν διὰ Μερίχοβο εἰς Βιτόλια· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Δημ. Κωσταβέλης ἕως Μιρασάν.

Τῇ 12η Φεβρουαρίου Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς ἤλθεν ὁ ἀρχηγὸς Α. Λίτζας μὲ τοὺς ὁπλαρχηγοὺς Βαγγέλην, Λούκαν, Μπέλον καὶ Κῶτζον καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας εἴκοσι τέσσαρας. Ὁ Λίτζας ἀρχηγὸς ἔφυγεν διὰ Λούντζι μὲ τὸν Λούκα. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ἠλίας Μαλτέσιος. Ὁ Μπέλιος καὶ ὁ Βαγγέλης ἔφυγον διὰ Σβόλιανη μὲ εἴκοσι τέσσαρας ὀπαδούς· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Κώστας Κομπορέλας

παπα - Νικολ. Δ. Κουκόλης.

1906. 81

Εἰς τὰς 8 Μαρτίου ἤλθαν οἱ ὁπλαρχηγοὶ Μπέλιος καὶ Γεώργης Σούλιος μὲ δέκα ὀκτὼ ὀπαδούς· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας εἴκοσι τέσσαρας. Ὁ Μπέλιος ἐπῆγεν εἰς Ντόλο μὲ ὁδηγὸν τὸν Ἠλία Μαλτέσιον, ὁ δὲ Γεωργάκης ἐπῆγεν εἰς Κωστάντζικον μὲ ὁδηγὸν τὸν Δημ. Κωσταβέλη.

Εἰς τὰς 17 Μαρτίου ἤλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Λούκας μὲ εἴκοσι ὀπαδούς· ἐφιλοξενήθη ὥρας εἴκοσι τέσσαρας καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς Σβόλιανη μὲ ὁδηγὸν Ἀναστάσην Κούρναβον.

Εἰσπράξαμεν ἀπὸ πέντε γρόσια τὸ στέφανον διὰ νὰ καλύψωμεν τὰ ἔξοδα τὰ ὁδοιπορικὰ διὰ τοὺς ὁπλαρχηγούς.

παπα - Ν. Δ.

Τῷ 1906, Μάρτιος 26. 82

Ἔφερον οἱ ἀγγελιαφόροι ἕνδεκα ὅπλα γκρὰ καὶ ἑξήκοντα φυσίγγια τὸν καθένα· εἶχεν δώσει ἀπόδειξιν ὁ ἀρχηγὸς Λίτζας προηγουμένως καὶ ἐπῆραν ἓν ὁ παπα-Νικόλ. Δ. Κοκόλη, ἓν ὁ Νικόλαος Γούσιας, ἓν ὁ Ἀθανάσιος Τζούφας, ἓν ὁ Νικόλαος Διαμαντῆς, ἓν ὁ Βασίλειος Παπαδημήτρης, ἓν ὁ Ἀλέξανδρος Παπαϊωάννου, ἓν ὁ Ζαχαρὴς Καρανίκας, ἓν ὁ Ἠλίας Μαλτέσιος, δύο ὁ Κυριτζῆς Ντελής, ἓν ὁ Νικόλαος ράφτης Δούβαλης καὶ ἕνα ὁ Βαγγ. Μήλιος. Καὶ ἐδώσαμεν ἀπὸ μισὴ λίρα Τουρκίας τὸν καθένα διὰ ἔξοδα ὁδοιπορικά. Γράφω δι ἐνθύμιον παπα-Νικόλ. Δημ. Κοκόλης.

---

1. Ἀντωνάκης Λίτζας (Ἀντώνης Βλαχόπουλος).

Ἦν ὁ Ἀντώνιος Τζημοτζέλας, ἦν ὁ Δημ. Β. Κωσταβέλης, ἦν ὁ Ἀπόστολος Δημ. Μήλιος, τὸ ὅλον 15 ὅπλα ἔγιναν.

Αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ἐνυμφεύθη ὁ Βασίλειος Εὐθυμίου Κατζόγιαννος εἰς τὸ Ἑλληνικόν, ἐπαρχία Θῆβαι, χωρίον Βάγια καὶ ἐγκατέλειψεν τὴν πατρίδα. Ἦτον παραγυιὸς τοῦ Λάμπρου Κωσταβέλη.

παπα-Νικόλ. Δ. Κοκόλης.

1906 Ἀπριλίου 4, τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα. 83

Ἦλθεν ὁ Λοχίας Ἀθανάσιος καὶ ἐκατέγραψεν τὰ ὅπλα μαζὶ μὲ ἀγγελιαφόρους Νικόλ. Γκάραν καὶ Ἰωάννην Καλόγηρον ἀπὸ χωρίον Βιβίστι [1] καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 10 καὶ ἔφυγον διὰ Δέλνον [2].

Εἰς τὰς 5 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐπῆγεν ὁ Ἀναστάσιος Ἰωάν. Κούρναβος εἰς Ζιοπάνιον εἰς τὸν μουδίρην Μεμὲτ Ἀλῆ Μπέην καὶ ἐπρόδωσεν τὰ ὅπλα καθὼς καὶ τὸν λοχίαν ὅπου ἦλθεν καὶ τὰ κατέγραψεν.

Εἰς τὰς 7 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ἕνας ἀντάρτης, Βασίλειος ὀνομαζόμενος, ἀπὸ Κωστάντζικο καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγιέρι τὴν νύκτα.

Εἰς τὰς 10 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ἕνας ἀντάρτης, Νίκος ὀνομαζόμενος, ἀπὸ χωρίον Μπλίσια [3] ἐπαρχ. Κονίτζης, ἀπὸ μέσον Ζοπανίου καὶ ἔφυγεν διὰ νυκτὸς διὰ Μαγιέρι.

παπα-Νικολ. Δ. Κοκόλης.

1906 Ἀπριλίου 2. 84

Ὁ Ἀναστάσιος Ἰωάν. Κούρναβος ἀνεχώρησεν μυστικῶς διὰ νὰ φύγῃ εἰς Ἑλληνικὸν κράτος ἕνεκα ἐπρόδωσεν τὸ μυστικὸν καὶ εἰς τὰς 14 τοῦ ἰδίου μηνὸς τὸν ἐσύλλαβεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀντώνιος Βλαχόπουλος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Λίτζας εἰς τὰ σύνορα χωρίον Ρίγκλαβον[4] καὶ τὸν ἐφόνευσαν διὰ μαχαίρας. Τοιοῦτον θάνατον λαμβάνουν οἱ προδότες.

Εἰς τὰς 15 τοῦ ἰδίου.

Ἀπέρασαν δύο ἀντάρτες Μπλαχάβας καὶ Τζικούρας ἐκ τοῦ σῶμα τοῦ καπιτὰν Μπέλου· ἐφιλοξενήθησαν 10 ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Λούντζι.

Εἰς τὰς 14 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Λουκᾶς Κόκκινος μὲ εἴκοσι τέσσαρας ὁπαδούς· ἐφιλοξενήθησαν 24 ὥρας καὶ ἀνεχώρησαν διὰ χωρίον Ντοσκόν.

Εἰς τὰς 19 τρέχοντος ἔφυγεν ὁ Πούλιος Φίκας οἰκογενειακῶς διὰ Ἀθήνας, ἐπειδὴ ἔπασχεν ἡ θυγάτηρ του.

---

1. Βιβίστι· Ἐκκλησιά.
2. Δέλνον· Πρόσβορρον.
3. Μπλίσια· Μελίσσια (Γρεβενῶν).
4. Ρίγκλαβο· χωριὸ ἄγνωστο.

1906. Εἰς τὰς 22 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἦλθον τρεῖς ἀντάρται· ὁ εἷς ὠνομάζον- 85
ταν Ζουρμπᾶς καὶ ἕτεροι δύο καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας δέκα καὶ ἀνεχώρησαν διὰ Γρεβενά.

Εἰς τὰς 25 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἦλθεν ἕνας Καπιτάνιος Γεώργ. Σούλιος μὲ 15 ἄτομα ἄμισθοι ἀπὸ Κομιτᾶτον καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὰς 26 ἦλθον καὶ ὁ Νικόλ. Γκάρας καὶ Ἰωάννης Καλόγηρος ἀπὸ Βιβίστι καὶ εἷς Ἀναστάσιος, Ζιοπανιώτης καὶ ἡ ὥρα εἰς τὰς 8 ἦλθον μέσα εἰς τὸ χωρίον μας, ἐσύλλαβαν τὸν Ἰωάννην Κούρναβον νὰ τὸν φονεύσουν, ἐπειδὴ ἐπρόδωσεν ὁ υἱός του. Καὶ δὲν τοὺς ἄφησαν οἱ χωριανοί· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐσύλλαβον ἕνα Τοῦρκο Σαλῆ· εἶχε φέρει ἀλεύρι· ἐσύλλαβον καὶ τὸν Σουλιμάνη τὸν Ὁμὰρ ἀπὸ Πλάζομη μὲ 5 ζῶα· ἔρχονταν νὰ πάρη ξενιτεμένους διὰ Βέροιαν καὶ τοὺς ἐπῆραν μαζὶ μὲ τὰ ζῶα τους καὶ τοὺς ἔκαναν [1] / κατὰ τὸν Ντοσκὸν καὶ τοὺς Ἀγάδες τοὺς 86
ἐφόνευσαν οἱ αἱμοβόροι ἄδικα καὶ τὰ ζῶα τὰ ἐπῆγαν εἰς Τρίκαλα καὶ τὰ ἐπούλησαν.

Εἰς τὰς 5 Μαΐου 1906.

Ἦλθεν ὁ ἑκατόνταρχος ἀπὸ Λιαψίστι, ὁ μουδίρης ἀπὸ Ζιοπάν, ὁ γραμματεύς του ὁ Μηλιαζίμης ἀπὸ Ζιοπὰν καὶ 50 στρατιῶται καὶ ἐκάθισαν ὥρας 24· ἔκαναν ἀνακρίσεις· ἐδώσαμεν καὶ πέντε λίρας ὀθωμ. δῶρα καὶ ἔφυγον. Διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἀγάδων ἐδόθησαν ἕτερες $3\,^1/_3$ λίρες.

Εἰς τὰς 8 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἀπέρασαν ἀπὸ μέσα τοῦ χωρίου ἡ ὥρα 8 τῆς ἡμέρας ὁ Γεώργ. Σούλιος καὶ Ἀναστάσιος Ζιοπανιώτης καὶ ἕτεροι δέκα καὶ ἔφυγον διὰ τὸ Κλάδιο [2] τὸ Ζιουπανιώτικον.

Γράφω παπα-Ν. Δ. Κ. δι' ἐνθύμισιν.

Εἰς τὰς 7 τοῦ ἰδίου ἔγινεν μάχη εἰς χωρίον Ὄσνιτζα [3], ἐπαρχ. Κα- 87
στορίας, καὶ ἐφονεύθη ὁ ἀρχηγὸς Λίτζας μόνος ἐξ ἀπροσεξίας μὲ τὴν μπόμπαν καὶ ὁ ὁπλαρχηγὸς Λεωνίδας Πετροπουλάκης καὶ 14 ἀντάρται καὶ 4 συνελήφθησαν ζῶντες ὑπὸ Τουρκικοῦ στρατοῦ.

Εἰς τὰς 11 τοῦ ἰδίου ἔφυγον δύο οἰκογένειες τῶν ἀδελφῶν Γκούπη Στεφάνου καὶ Γεώργη διὰ Λάρισαν.

Εἰς τὰς 18 ἔφυγεν ἡ οἰκογένεια Στέργιου Ἰωάν. Κουρνάβου διὰ Κων/λιν. Ἐπέστρεψεν ὀπίσω τὸ 1909 Σεπτέμβριον.

---

1. τοὺς ἔκαναν· τοὺς ὁδήγησαν, τοὺς πῆγαν.
2. Κλάδιο· τοποθεσία.
3. Ὄσνιτζα· ἢ Ὀσνίτσανη· Καστανόφυτον.

18 Μαΐου.

Ἀπέρασεν καὶ ἕνας ἀντάρτης, Νίκος ὀνομαζόμενος, ἐκ Μοναστηρίου καὶ ἐπήγαινεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ καπιτὰν Λούκα.

Εἰς τὰς 20 τοῦ ἰδίου ἦλθεν ὁ Μπέλιος καπιτάνιος μὲ 17 ἄτομα· ἐφιλοξενήθη ὥρας 10 καὶ ἔφυγεν διὰ Ντόλον.

Εἰς τὰς 28 τοῦ ἰδίου ἦλθον οἱ ὁπλαρχηγοὶ Λούκας καὶ Βαγγέλης μὲ 40 ἄτομα καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 15 καὶ ἔφυγον διὰ χωρίον Ντόλον.

Π. Ν.

1906, Μαΐου 29. 88

Ἀπέρασαν τρεῖς ἀντάρται· ἔρχονταν ἀπὸ Ἑλληνικὸν διὰ τὸ Σῶμα τοῦ καπιτὰν Μπέλιου καὶ ἔφυγον διὰ Σβόλιανη μαζὶ μὲ ντραγάτην Τζομοτζέλαν.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 13 Ἰουνίου ἔγινε πόλεμος μεταξὺ τοῦ Αὐ. Στρατοῦ καὶ ἀρχηγοῦ Ζιάκα εἰς τὸν σύνορον Μαγιέρης καὶ Λούντζι καὶ ἐφονεύθη εἷς ζαπτιὲς, Ἀπτουλᾶς ὀνομαζόμενος.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 20 Ἰουνίου ἀπέρασεν ἕνας ἀντάρτης Εὐάγγελος Παπαμήλιου ἀπὸ Ζιουπάν, ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ καπιτὰν Λούκα.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 21 Ἰουνίου ὁ Ἀρχηγὸς Γ. Βάρδας μὲ ἑξήκοντα τρεῖς (63) ἄνδρας ἐκάθισεν εἰς Σμούρδα ὥρας 18 (δέκα ὀκτὼ) καὶ ἔφυγεν διὰ Κορέστια. Τὸν ἐπῆγεν ὁ Δημ. Κωσταβέλλης ἕως Σβόλιανη.

Εἰς τὰς 21 τοῦ ἰδίου ἔφυγεν ἡ σύζυγος Στέργιου Καραγιώργου Βαγγελὴ μὲ τὴν κόρην της Σοφίαν διὰ Χαλκίδα.

Π. Ν.

Ἔτος 1906. 89

Εἰς τὰς 14 Ἰουλίου ἐπῆγαν εἰς Λιαψίστι ὁ μοχτ. Καραγιῶργος Κωστ. Σπανός, Νικόλ. Ράφτης, Γ. Γάτζος, Βασίλ. Χατζούλης, Κώστας καὶ Παπα-Νικόλαος καὶ τοὺς ἀνέκριναν διὰ τοὺς ἀγάδες Πλαζομίτας, ὅπου ἐχάθησαν.

Εἰς τὰς 19 Ἰουλίου ἀπέρασαν δύο ἀντάρται πληγωμένοι ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ αἱμοβόρου Γ. Σούλια καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς Μαγιέρην. Τὴν ἴδια νύκτα ἀπέρασαν ἄλλοι τέσσαρες (4) καὶ ἐπῆγαν διὰ Ντοσκόν.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 27 Ἰουλίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Γρ. Ζιάκας μὲ 23 ἄνδρας καὶ ἐκάθισεν εἰς Σμούρδαν ὥρας 48 καὶ ἔφυγεν διὰ Καστανοχώρια.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 23 Αὐγούστου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Γρ. Ζιάκας μὲ τοὺς ὁπλαρχη-

γοὺς Λούκαν, Σάββαν, Θεοδόσιον καὶ Σπῦρον, τὸ ὅλον ἄνδρες 45, ἐκάθισαν εἰς Κατελάνην[1] ὥρας 24 καὶ ἔφυγον πρὸς Βορρᾶν.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 24 τοῦ ἰδίου ἦλθον δύο ἀντάρται ἐκ τῆς συμμορίας τῶν ἄνω καὶ ἐκάθισαν ὥρας 10 καὶ ἔφυγον διὰ Μερίχοβα.

Εἰς τὰς 27 τοῦ ἰδίου ἀπέρασεν ἕνας ἀντάρτης ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Κ. Μπέλιου, ἐκάθισεν ὥρας 3 καὶ ἔφυγεν διὰ Ἑλληνικόν. Εἶχεν ἐπιστολάς.

Π. Ν.

1906. 90

Εἰς τὰς 1 Σεπτεμβρίου ἦλθον δύο ἀντάρται· ὁ εἷς ἦτον ἀσθενὴς ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ καπ. Θεοδόση καὶ ἐκάθισαν ὥρας 72 καὶ τοὺς ἐπῆγεν εἰς Σβόλιανη ὁ Δημήτριος Κωσταβέλης καὶ Νικ. Μπολογιάννης.

Εἰς τὰς 7 Σεμπτεμβρίου ἀπέρασεν ἕνας ἀντάρτης ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ καπιτὰν Σπύρου, Γεώργιος, καὶ ἐπῆγεν εἰς Τρίκαλα.

Π. Ν.

Εἰς τὰς 4 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν εἷς ἀντάρτης, ὁ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, Ζιοπανιώτης, ἐκάθισεν ἐδῶ ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγιέρην.

Εἰς τὰς 6 τοῦ ἰδίου πάλιν ἐπέστρεψεν ὁ ἴδιος καὶ ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγε διὰ Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 12 τοῦ ἰδίου ἀπέρασαν 4 ἀντάρται, οἱ δύο ἀσθενεῖς, καὶ ἐκάθισαν ὥρας 5 καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς Μαγιέρην μὲ δύο ζῶα ὁ Καραγιῶργος καὶ ὁ Κώστας Σπανός.

Εἰς τὰς 12 Ὀκτωβρίου μᾶς ἦλθεν καὶ ἀπὸ τὸ Κέντρον τοῦ Κομιτάτου ἐγκύκλιος διαταγὴ πῶς νὰ φέρωνται τὰ σώματα καὶ πῶς νὰ τοὺς δέχωνται τὰ χωρία· εἶναι γεγραμμένη ἀπὸ 28 Αὐγούστου.

Π. Ν. Δ.

1906. 91

Εἰς τὰς 24 Ὀκτωβρίου ἀπέρασαν δύο ἀντάρται· ἔρχονταν ἀπὸ Τρίκαλα καὶ ἐπήγαιναν εἰς τὸν ἀρχηγὸν Ζιάκαν· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ζῆσος Μπολογιὰν εἰς Ζουπάν.

Νοεμβρίου 19.

Ἀπέρασεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Λούκας Κόκκινος μὲ δώδεκα ὁπαδούς· ἐφιλοξενήθη ὥρας 24 καὶ ἔφυγε διὰ Ζβόλιανη.

Εἰς τὰς 13 Δεκεμβρίου ἀπέρασεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Λούκας μὲ δύο ὁπαδοὺς, ἐφιλοξενήθη ὥρας ἓξ καὶ ἔφυγε διὰ Μαέρην τὸν ἐπῆγεν ὁ Κώστας Κομπορέλας.

Εἰς τὰς 30 Δεκεμβρίου ἦλθον οἱ ὁπλαρχηγοὶ Λούκας καὶ Φλῶρος μὲ

1. Κ α τ ε λ ά ν η· τοποθεσία.

15 ἄνδρας· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαέρην. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ζῆσος Μπολογιάννης.

Διὰ τὸ ἔτος 1906 ἔγιναν οἱ λογαριασμοὶ καὶ ἐπλήρωσαν τὸ στέφανον ἀνὰ 12 γρόσια ἀνταρτικά.

Π. Ν. Δ.

1907 Ἰανουαρίου 3. 92

Ἦλθον 4 ἀντάρται, ὁ Φλῶρος Κάρας, Καλόγηρος, καὶ εἷς Χρῖστος Ἀλβανός, ἄνευ ὁπλαρχηγοῦ· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ χωρίον Ντόλον· τοὺς ἐπῆγαν ὁ Ζῆσος Μπολογιάννης καὶ Κώστας Κομπουρέλας.

Εἰς τὰς 14 Ἰανουαρίου ἦλθεν εἷς ἀντάρτης, ὁ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, ἀπὸ Ζουπάν· ἐφιλοξενήθη ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Μαέρην.

Εἰς τὰς 24 Ἰανουαρίου ἦλθον δύο ἀντάρται, ὁ Εὐάγγελος Παπαμήλιου καὶ Γεώργιος ἐκ Τζιράκι· ἐφιλοξενήθησαν ἡμέρας 5 καὶ ἔφυγον πάλιν διὰ Μαέρην.

Εἰς τὰς 3 Μαρτίου ἦλθον 5 ἀντάρται, Καλόγηρος ἀπὸ Βιβίστι, Καλύβας ἀπὸ Ζουπάν, Μιχαὴλ Μονόφθαλμος ἐκ Βοχορίνας καὶ Παναγιώτης ἐκ Βραβόνιστας καὶ Ἀλέξης ἐκ Τίστας [1] ἄμισθοι, χωρὶς πειθαρχίαν, καὶ ἐφιλοξενήθησαν δύο ἡμέρας καὶ ἔφυγον καὶ ἐπῆγαν εἰς Ζουπάν.

Π. Ν. Δ.

1907. 93

Μαρτίου 7· μᾶς ἦλθεν κανονισμὸς ἀπὸ ἀρχηγὸν Γρηγ. Ζιάκαν πῶς νὰ φέρωνται τὰ σώματα καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς. Ἰδὲ καὶ ἀνάγνωθι. Ἀρθ. 7.

Εἰς τὰς 16 Μαρτίου ἦλθον δύο ἀντάρτηδες, Εὐάγγελος Παπαμήλιου, ἀπὸ Ζουπὰν καὶ Γεώργιος Ἀναγνώστου ἀπὸ Τζιράκι [2]· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάν.

Εἰς τὰς 2 Ἀπριλίου ἦλθεν ὁ Νικόλαος Γκάρας, ἀντάρτης, μὲ πυρίτιδα· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζουπάνιον.

Εἰς τὰς 11 Ἀπριλίου ἦλθον 4 ἀντάρται ἀπειθεῖς: Ἀν. Καλύβας καὶ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, Ζουπανιῶται, Μιχαὴλ Μονόφθαλμος ἐκ Βουχορίνας καὶ Ἀλέξης ἀπὸ Σπήλαιον· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον.

1907. 94

Εἰς τὰς 17 Ἀπριλίου εἰς χωρίον Κριμίνιον ἐφόνευσαν οἱ Κριμινιῶτα

1. Τίστα· Ζιάκα, χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Γρεβενῶν.
2. Τζιράκι· Ἅγιος Κοσμᾶς, χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Γρεβενῶν.

τὸν Νικ. Γκάραν ἐκ Βιβίστι, Ἀναστάσιον Καλύβαν ἀπὸ Ζουπὰν καὶ Ἀλέξην ἀπὸ Σπήλαιον· ὁ δὲ Μιχαὴλ Μονόφθαλμος ἐπληγώθη καὶ ἔφυγεν μαζὶ μὲ τὸν Βαγγέλη Παπαμήλιου. Ἐζητοῦσαν φόρον.

Εἰς τὰς 22 Ἀπριλίου, ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἦλθεν τὸ σῶμα τοῦ ὁπλαρχηγοῦ Λούκα, Ἄνδρες 12, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δημ. Τζάρα [1], ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαέρην.

Ἀπριλίου 28 ἦλθον οἱ δύο ἀναρχικοί, ἤτοι λησταί, Μονόφθαλμος Μιχαὴλ καὶ Εὐάγγελος Παπαμήλιου· ἐκάθισαν ὥρας 24 ἔξωθεν τοῦ χωρίου καὶ ἔφυγον διὰ Μιραλήν.

Εἰς τὰς 29 Ἀπριλίου ἦλθεν ὁ Νάκας ἐκ Γρεβενά, Καλόγηρος ἐκ Βιβίστι καὶ Παναγιώτης ἐκ Βραβόνιστα, ἀντάρται· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ντοσκόν.

1907. 95

Εἰς τὰς 21 Μαΐου ἀπέρασαν πάλιν οἱ ἴδιοι ληστανταρται Μιχαὴλ Μονόφθαλμος καὶ Εὐάγγελος Παπαμήλιου, ἐστάθησαν ὥρας ἓξ καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον.

Εἰς τὰς 1 Ἰουνίου ἦλθον τρεῖς ἀντάρτηδες, Νάκας ἐκ Γρεβενῶν καὶ ἕτεροι δυό, ἐκάθισαν ὥρας 12· ὁ Νάκας ἦτον ἀσθενής· ἐπῆγεν εἰς Ζουπάν, οἱ δὲ δύο ἐπῆγαν εἰς Μαέρην.

Εἰς τὰς 4 Ἰουνίου ἀπέρασεν ὁ ἀρχηγὸς Νικολ. Λαχτάρας μὲ εἴκοσιν ὀπαδοὺς καὶ ψυχογιὸν εἶχεν ἐκ τοῦ χωρίου μας τὸν Δημ. Κωσταβέλην· ἐλημέριασαν εἰς Σεντούκι εἰς τὸ Παλαιόκαστρον ὥρας 12 καὶ ἔπειτα ἔφυγον διὰ Κωνστάντζικον.

Εἰς τὰς 11 Ἰουνίου ἦλθον οἱ τρεῖς ληστανταρται Μιχαὴλ Μονόφθαλμος καὶ Εὐάγγελος Παπαμήλιου καὶ ἕνας Ζῆσος ἀπὸ Παλαιοχώριον Γρεβενῶν· ἐκάθισαν ὥρας 24 ἔξωθεν τοῦ χωρίου καὶ ἔφυγον διὰ Ντοσκόν.

1907. 96

Εἰς τὰς 19 Ἰουνίου ἔφυγεν οἰκογενειακῶς ὁ Βασίλειος Τζάϊκα, γυνή του, ἓν κοράσιον καὶ ἓν υἱὸν καὶ ἐπῆγεν εἰς Ἑλληνικόν, ἐπαρχία Θῆβαι, εἰς κωμόπολιν Δόβραινα [2]. Ἐπέστρεψεν τὸ 1910 Νοέμβριον.

Ἰουλίου 8· ἀπέρασεν ὁ Δημ. Κωσταβέλης, ἀντάρτης, συγχωριανὸς μὲ γράμματα· ἐπήγαινεν εἰς Τρίκαλα· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 15 Ἰουλίου ἐστείλαμεν ψωμὶ ὀκ. 60 εἰς ἀρχηγὸν Ν. Λαχτάραν εἰς Ψηλόραχη.

Εἰς τὰς 16 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Γεώργ. Στιμονερὴς ὑπὸ τὸ

1. Δημ. Τζάρας (Γεώργιος Στενομερής).
2. Δ ό β ρ α ι ν α (Θηβῶν)· Κορίνη.

ψευδώνυμον Τζάρας μὲ εἴκοσι ἓξ ὁπαδούς· ἐφιλοξενήθη ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ντοσκόν. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Γεώργιος Τζούβαλης, ντραγάτης.

Εἰς τὰς 19 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν ὁ καπιτὰν Κώστας Μαυρομάτης μὲ 5 ὁπαδούς· ἐκάθισεν ὥρας 18 καὶ ἔφυγον διὰ Βορβοσκόν.

Εἰς τὰς 23 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν ὁ Δημ. Κωσταβέλης συγχωριανός μας μὲ τρεῖς χιλιάδες φυσίγγια συνάουερ καὶ 400 φυσίγγια μάλινχερ καὶ τὰ ἄφησαν ἐδῶ· ἐκάθισεν αὐτὸς δύο ἡμέρας καὶ ἔφυγεν· ἐπῆγεν εἰς ἀρχηγὸν Λαχτάραν διὰ μέσου Ζβόλιανης.

1907. 97

Εἰς τὰς 24 Ἰουλίου ἦλθεν γράμμα ἀπὸ Χαλκίδα καὶ μᾶς ἔγραφαν εἰς τὰς 13 τοῦ τρέχοντος αὐτοκτόνησεν ὁ Πέτρος Μπαρμπαγιάννης, χωριανός μας, ἐτῶν 22.

Τῇ 9ῃ Αὐγούστου ἦλθον ἀπὸ ἀρχηγὸν Λαχτάραν ὁ Δημ. Κωσταβέλης, Ἰωάν. Καλόγηρος καὶ Παναγιώτης ἀπὸ Βραβόνιστα. Περίλαβον τὰ πολεμοφόδια καὶ τὰ ἐπῆγαν εἰς Βορβοσκόν. Ὁ δὲ Δημ. Κωσταβέλης ἔφυγεν διὰ Ἀμερικὴν· Ἐκάθισαν ἐδῶ ὥρας 24.

Εἰς τὰς 14 Αὐγούστου ἦλθον 2 ἀντάρται, Παναγιώτης καὶ Ἠλίας, ἀπὸ Φετὸκ [1] καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρι. Ἐκάθισαν ὥρας 18. Ἀπέρασεν καὶ ὁ Καλόγηρος· μὲ βίαν ἐκάθισεν μόνον δύο ὥρας.

Σεπτεμβρίου 6. Ἀπέρασαν δύο ὁπλίται ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀρχ. Λαχτάρα· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζβόλιανη· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Βαγγέλης Τζιμοτζέλας.

1907. 98

Εἰς τὰς 10 Σεπτεμβρίου ἔφυγεν ἡ οἰκογένεια Δημήτρη Ντελῆ εἰς Καζακλάριον Θεσσαλίας.

Εἰς τὰς 19 Σεπτεμβρίου ἀπέρασαν τρεῖς ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα καὶ τοὺς ἐπῆγεν ὁ Βάσος γύφτος εἰς Μαέρην.

Εἰς τὰς 20 Σεπτεμβρίου ἦλθον ὁ ἀρχηγὸς Γ. Τζάρας μὲ 4 ἄνδρας καὶ ἐκάθισεν εἰς Σμούρδα ὥρας 48· οἱ 24 ὥρας ἐτροφοδοτήθη ἀπὸ ἡμᾶς καὶ οἱ 24 ὥρας ἀπὸ Μαέρην καὶ ἔπειτα ἔφυγε διὰ Λούντζι.

Εἰς τὰς 1 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν εἷς ὁπλίτης τοῦ ἀρχηγοῦ Γ. Τζάρα· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔπειτα τὸν ἐπῆγεν εἰς Μαέρην ὁ Βαγγέλης Τζιμοτζέλας, ντραγάτης.

Εἰς τὰς 2 Ὀκτωβρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Νικ. Λαχτάρας μὲ εἴκοσιν ὁπαδοὺς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ Σιόποτο ὥρας 24 καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς Σμούρδα καὶ ἀπὸ κεῖ εἰς Ζβόλιανη.

---

1. Φ υ τ ό κ· Φυτώκιον· χωριὸ ἄγνωστο.

1907. 99

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἦλθεν καὶ ἡ καταγραφὴ καὶ ἐκανόνισεν τὰ μπιτίλια, δηλ. τὸν στρατιωτικὸν φόρον.

Εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου πρωῒ ἦλθον δύο ἀρχηγοί, ὁ Γ. Τζάρας καὶ Εὐάγγελος Κουρουπούλης, μὲ 34 ἄνδρας. Ἐκάθισαν ὥρας 14 καὶ ὁ μὲν ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης ἔφυγεν διὰ Ντόλον μὲ ἄνδρας 20 καὶ ὁδηγὸν ἐκ Ζουπὰν Ἰω. Βαμπακιά, ὁ δὲ Γ. Τζάρας μὲ 14 ἄνδρας ἔφυγεν διὰ Μιραλὴ μὲ ὁδηγὸν Κωστ. Κομπορέλαν.

1907.

Εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου ἐκτύπησαν καὶ τὸν Νικ. Λότζον, χωριανόν μας, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν κεφαλὴν εἰς Χαλκίδα· ἔζησεν ἡμέρας 11 καὶ ἀπέθανεν.

Εἰς τὰς 18 Νοεμβρίου ἦλθον οἱ ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα, Καλόγηρος καὶ Ἠλίας Μαλτέζος, μὲ 3 φορτώματα ὅπλα καὶ δύο φορτώματα φυσίγγια καὶ ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ντόλον. Ἦλθεν καὶ ὁ Παναγιώτης ἐκ Βραβόνιστας[1] μὲ 2 φορτώματα πυρίτιδα. Ἐκάθισεν μίαν ἑβδομάδα καὶ ἔφυγεν διὰ Ζουπάνιον.

1907. 100

Εἰς τὰς 24 Νοεμβρίου ἦλθον τρεῖς ὁπλῖται ἀπὸ Τρίκαλα ἀπὸ τὸ σῶμα ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Σβόλιανη.

Εἰς τὰς 29 Νοεμβρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Νικ. Λαχτάρας μὲ 15 ὁπλίτας καὶ ἔκανεν κατάλογον νὰ πληρώνουμε γρόσια 300 κατὰ μῆνα. Ἐκάθισεν ὥρας 36 καὶ ἔφυγεν διὰ Μπόρσια. Τὸν ἐπῆγεν ὁ Γεώργιος Τζούβαλης.

Εἰς τὰς 9 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν εἷς ὁπλίτης τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα· ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην· ὁδηγὸς Χρῖστος Ντρούγκας.

Εἰς τὰς 10 Ὀκτωβρίου ἀπέρασεν ὁ ὁπλίτης Καλόγηρος· ἐκάθισεν ὥρας 4 καὶ ἔφυγεν διὰ Λούντζι.

1908.

Ἰανουαρίου 1 ἦλθον τρεῖς ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ν. Λαχτάρα καὶ ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον.

Εἰς τὰς 20 Ἰανουαρίου ἀπέρασεν ὁ ὁπλίτης Τ. Καλόγηρος, ἐκάθισεν ὥρας 2 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζουπάνιον.

1908. 101

Εἰς τὰς 30 Ἰανουαρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Ν. Λαχτάρας μὲ 15 ὀπαδούς· ἐκάθισεν ὥρας 48, ἐξυλοκόπησεν τὸν Κυριαζὴ Ντελὴ καὶ Ζῆσον Κάβουραν, ἐπειδὴ παρήκουσαν τὰς διαταγάς του καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγιέρην. Ἦλθον καὶ δύο ἕτεροι ὁπλῖται ἀπὸ Ζβόλιανη.

---

1. Βραβόνιστα· Καλὴ Ράχη (Γρεβενῶν).

Εἰς τὰς 1 Φεβρουαρίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρόπουλος μὲ 15 ὀπαδούς· ἐκάθισεν ὥρας δυὸ καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

5 Φεβρουαρίου ἀπέρασεν εἷς ὁπλίτης τοῦ ἀρχηγοῦ Λαχτάρα καὶ ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαέρην.

16 Φεβρουαρίου ἦλθεν ὁ καπιτὰν Ἰω. Φλῶρος· ἐκάθισεν ἡμέρας 4 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζβόλιανη.

Μαρτίου 13 ἀπέρασαν δυὸ ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Λαχτάρα· ἐκάθισαν ὥρας 4 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

1908. 102

Μαρτίου 15 ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης μὲ δυὸ ὁπλαρχηγούς, Σούλιον καὶ Δέρπεληνη, καὶ 18 ὁπλίτας.

Εἰς τὰς 16 ἦλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Λαχτάρας μὲ δύο ὁπλαρχηγοὺς Μπελον καὶ Μανόλην, καὶ 15 ὁπλίτας. Ἐφωτογραφήθησαν ἐδῶ καὶ ἔφυγον εἰς τὰς 17 ὅλοι μαζὶ διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 23 ἀπέρασεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Ἠλίας Δεληγιαννάκης μὲ 4 ὀπαδοὺς καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην· ὁδηγὸς Ν. Γούσιας. [Ἐφονεύθη ὁ Ἠλίας στὸ Σκρᾶ τὸ 1918 Μάϊον· ἦτον ἀνθυπολοχαγός] [1].

Εἰς τὰς 30 ἦλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Ἰω. Δέρμπελης μὲ 8 ἄνδρας· ἐκάθισεν ὥρας 10 καὶ τὴν ἡμέραν ἐβγῆκεν εἰς Σμούρδα.

Εἰς τὰς 1 Ἀπριλίου ἦλθον οἱ δύο ἀρχηγοί, Εὐάγγελος Κουρουπούλης καὶ Λουκᾶς Ρουμελιώτης, μὲ 42 ὀπαδοὺς καὶ ἐκάθισαν ὥρας 12 εἰς τὸ χωρίον καὶ 12 εἰς Σμούρδα. Εἰς τὸ λημέρι ἐπληρώσαμεν καὶ 4 μηναῖα πρὸς γρόσια 140 εἰς Ζουπάνιον, διότι / ἐκεῖ ἐκλέχθη τὸ ταμεῖον τῆς περιφερείας μας εἰς 103
ταμίαν Μολοσσόν, ἤτοι ἰατρὸν Μ. Π. Θεοδώρου. Ὁ ἀρχηγὸς Λαχτάρας μᾶς εἶχεν ρίξει νὰ πληρώνουμεν γρόσια 300 κατὰ μῆνα, ἀλλὰ ὁ Κουροπούλης τὰ ἐλάττωσεν εἰς ἑκατὸν σαράντα (140).

Εἰς τὰς 3 Ἀπριλίου ἦλθεν ὁ ὁπλίτης Δημ. Τζάρας ἐκ Μιραλῆς ἀσθενής· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Ζιοπάνιον. Ὁ Κουρουπούλης ἀρχηγὸς μᾶς ἔθεσεν καὶ ψευδώνυμον τοῦ χωρίου μας· ἀρθ. 32.

Εἰς τὰς 13 Ἀπριλίου ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἦλθον δέκα ὁπλίτες τοῦ ἀρχηγοῦ Κουρουπούλη καὶ ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 16 ἦλθεν ὁ Δημ. Τζάρας ὁπλίτης ἀσθενής· ἐκάθισεν ἡμέρας 7 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 19 ἀπέρασεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης μὲ τέσσαρας ἄνδρας· ἐκάθισεν μίαν ὥραν καὶ ἔφυγεν διὰ Ζιοπάνιον.

1908. 104

Εἰς τὰς 21 Ἀπριλίου ἦλθεν πάλιν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγελος Κουρουπούλης· ἐκάθισεν ὥρας 24 μὲ τέσσαρες ὁπλίτας καὶ ἔφυγεν διὰ Μπόρσια.

1. Προσθήκη τοῦ παπα-Νικόλα κατοπινή.

Εἰς τὰς 28 Ἀπριλίου ἦλθον δύο ὁπλῖται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ καπετὰν Μπέλιου. Ἐκάθισαν δύο ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάν.

Εἰς τὰς 30 ἦλθον οἱ ὁπλαρχηγοὶ Γ. Σούλιος καὶ Ἰωάννης Δέρμπελης· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ τὸ πρωῒ ἐπῆγαν εἰς Σμούρδας λημέρι· ἄνδρες ἦτον 22.

Μαΐου 1 ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Εὐάγγ. Κουροπούλης καὶ οἱ ὁπλαρχηγοὶ Γ. Σούλιος καὶ Ἰω. Δέρμπελης, τὸ ὅλον ἄνδρες 32· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔγινε πληρωμὴ καὶ διάλυσεν τὸ σῶμα. Ὁ Ἀρχηγὸς μὲ 8 ἄνδρες ἔφυγαν διὰ Μπόρσια. Ὁ Σούλιος μὲ 12 ὁπλίτας ἔφυγεν διὰ Ζβόλιανη καὶ 5 ὁπλῖται ἐπῆγαν εἰς Ἀρχηγὸν Λ. Ρουμελιώτην. Ὁ δὲ Ἰωάννης Δέρμπελης μὲ 7 ἄνδρας ἔφυγεν διὰ Λούντζι.

Εἰς τὰς 22 Μαΐου ἀπέρασεν εἷς ὁπλίτης ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισεν ὥρας 24 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

1908. 105

Εἰς τὰς 23 ἀπέρασεν ἄλλος ὁπλίτης τοῦ ἰδίου σώματος, ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 24 ἦλθον δύο ὁπλῖται ἐκ Μαγέρη· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάν.

Εἰς τὰς 26 ἀπέρασεν ἕνας ὁπλίτης τοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέρασαν ἀπὸ τὴ μάνδρα τοῦ Σιόλιου εἰς ποτάμι τρεῖς Ἀλβανοὶ Τοῦρκοι καὶ ἐπῆγαν εἰς Ντοσκὸν εἰς ἀρχηγὸν Λουκᾶν Ρουμελιώτην· τοὺς ἐπῆγεν ὁ Νικ. Γούστας, πιστῶς ὑπηρετῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σώματα.

Εἰς τὰς 26 Μαΐου ἀπέρασαν τρεῖς ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Λουκᾶ Ρουμελιώτη· ἐκάθισαν ὧραι 24 καὶ ἔφυγον διὰ Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 28 Μαΐου ἀπέρασεν ὁ ἀρχηγὸς Λ. Ρουμελιώτης μὲ 30 ἄνδρας· ἐκάθισεν ὥρας 12 εἰς Σμούρδα λημέρι καὶ ἔφυγεν διὰ τὴν μονὴν τῆς Ἁγ. Τριάδος.

1908. 106

Εἰς τὰς 2 Ἰουνίου ἀπέρασαν 4 ὁπλῖται· ὁ εἷς πληγωμένος, τὸν συνώδευον· ἐκάθισαν δύο ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην. Ἦτον ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀρχηγοῦ Λ. Ρουμελιώτη.

Εἰς τὰς 8 Ἰουνίου ἦλθεν ὁ ἀρχηγὸς Λούκας Ρουμελιώτης μὲ 17 ὁπλίτας· ἐκάθισεν ὥρας 12 εἰς Σιόπουτον καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 19 Ἰουνίου ἀπέρασεν ὁ Ἰω. Καλόγηρος μὲ 4 ὁπλίτας· ἐκάθισαν ὥρας 2 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 29 Ἰουνίου ἀπέρασεν εἷς ὁπλίτης Ζουπανιώτης Στέργιος Σύρου. Ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 8 Ἰουλίου ἀπέρασεν εἷς ὁπλίτης Κῶτζος Δημάκης ἐκ Μπούρας,

χωρίον τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, ἐκ τοῦ ἀρχηγοῦ Λουκᾶ Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Ἰουλίου 14· ἀπέρασαν δύο ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον

1908. 107

Εἰς τὰς 17 Ἰουλίου ἀπέρασαν τρεῖς ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Λ.Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 24 καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 18 Ἰουλίου μᾶς ἦλθεν χαροποιὸς ἀγγελία, διότι ἐκηρύχθη τὸ σύνταγμα ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Μοναστήριον τῇ ἑνδεκάτῃ Ἰουλίου, Τουρκιστὶ ἐστίσι κανὸν (σύνταγμα) Ἀδαλέτι, Χουριγέτι, Μουσαβαὰτ (δικαιοσύνη, ἐλευθερία, ἰσότης). Ἔτυχον καὶ ἓξ ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ρουμελιώτου· ἐκάθισαν ὥρας 24, ἐπυροβολοῦσαν ἀδιακόπως μαζὶ μὲ τοὺς χωριανούς· ἐχόρευσαν, ἐδιασκέδασαν, ἔπεσαν χίλια ὅπλα χάριν τῆς ἐλευθερίας καὶ ἔφυγον· ἐπῆγαν νὰ παραδώσουν τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἡσυχάσουν· ἐδόθη ἀμνηστία γενική.

1908. 108

Εἰς τὰς 21 Ἰουλίου ἀπέρασαν 7 ἀντάρται τοῦ ἀρχηγοῦ Λ. Ρουμελιώτου, ἐντόπιοι, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν καὶ ἐπῆγαν εἰς Γρεβενὰ νὰ παραδώσουν τὰ ὅπλα.

1908.

Εἰς τὰς 21 μᾶς ἦλθαν καὶ 5 διαταγαί, δύο ἐκ τοῦ Καϊμακάμ, μία τοῦ Ἀρχιερέως καὶ δύο ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ὀθωμανικῆς Προοδευτικῆς Ἑνώσεως. Διατάζουν νὰ ὑπάγουν οἱ ἀντάρται νὰ παραδώσουν τὰ ὅπλα, καθὼς φαίνονται αἱ διαταγαί.

Εἰς τὰς 22 Ἰουλίου ἦλθεν ἀγγελία ἐκ τῆς Ὀθωμανικῆς Προοδευτικῆς Ἑνώσεως καὶ ἐτελέσαμεν δοξολογίαν εἰς τὸν Ὕψιστον τὸ ἑσπέρας, ἡ ὥρα δύο τῆς νυκτός, καὶ ἐπυροβολήσαμεν καὶ ἐχαιρετίσαμεν τὴν νέαν Κυβέρνησιν.

Ἀρχιμανδρίτης παπα-Νικόλαος
γράφω διὰ ἐνθύμιον.

[Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι καθαρῶς Τουρκικὸν - Γιανιτσαρικόν, θέλουν νὰ ἐκτουρκίσουν τοὺς Χριστιανοὺς - 1910 γράφω] [1]

1908 εἰς τὰς 25 Ἰουλίου ἀπέρασαν δύο ὁπλῖται τοῦ ἀρχηγοῦ Ρουμελιώτου φανερά· ἐκάθισαν 12 ὥρας καὶ ἔφυγον διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 26 ἀπέρασαν ὁ Ἀρχηγὸς Ρουμελιώτης μὲ 16 ἄνδρας φανερά· ἔρχονταν ἀπὸ Ζουπάν· / ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸ χουκιμάτι καὶ τοῦ ἐδανεί- 109

1. Προσθήκη τοῦ παπα-Νικόλα κατοπινή.

σαμεν λίρας 5 διὰ ὁδοιπορικά· ἐκάθισεν ἕως μία ὥρα καὶ ἔφυγεν διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 29 ἀπέρασεν ἕνας ὁπλίτης τοῦ καπιτὰν Λούκα Κόκκινου· ἐκάθισεν ὥρας 12 καὶ ἔφυγε διὰ Μαγέρην.

Εἰς τὰς 6 Αὐγούστου ἀπέρασεν ὁ καπιτὰν Λούκας Κόκκινος μὲ ἕναν ὁπλίτην, ἐκάθισεν ὥρας 32 καὶ ἔφυγε διὰ Ζβόλιανη.

Εἰς τὰς 11 Αὐγούστου ἦλθεν ὁ Μουδίρης ἐκ Ζουπὰν καὶ Κ. Κοσμᾶς Τσακνάκης καὶ δύο ἀξιωματικοὶ καὶ μᾶς ὥρκισαν εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἐκάναμι καὶ κατάλογον τὰ ὀνόματα διὰ νὰ γενῆ ἡ ψηφοφορία τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὰς 28 Σεπτεμβρίου ἐπήγαμεν εἰς Ζιοπάνιον ἄνδρες 35 ἄνω τῶν 25 ἐτῶν ἡλικίας καὶ ἐψηφίσαμεν ἐκλέκτορα τὸν κυρ-Κοσμὰ Τσακνάκην ὡς ἀντιπρόσωπον ἐκ μέρους 4 χωρίων: Ζουπάν, Ντόλος, Κωνστάντζικον καὶ Λιμπόχοβον καὶ αὐτὸς ἔδωσε ψῆφον διὰ βουλευτὴν τὸν κ. Γεώργιον Μπούσιον ἐκ Γρεβενῶν / καὶ Κωνσταντῖνον Δρίζην, ἐκ Κοζάνης. Αὐτοὶ οἱ δύο βουλευταὶ ἐξέλεξαν οἱ ἐκλέκτορες διὰ τὸ Μουτισαριφλίκιον Σερβίων. Ὁ Κωνσταντῖνος Δρίζης ἀπαραιτήθη καὶ ἐξέλεξαν τὸν Χαρίσιον Βαμβακάν. 110

Εἰς τὰς 4 Δεκεμβριου συνῆλθεν ἡ Βουλὴ καὶ ἐξέλεξεν Πρόεδρον τὸν Ἀχμὲτ Ριζᾶ βέην, χριστιανομάχον.

1909.

Εἰς τὰς 31 Μαρτίου ἐπανεστάτησαν οἱ ἀντιδραστικοὶ καὶ ἐσυνάχθησαν τὰ Μακεδονικὰ τάγματα καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Κων/πολιν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατάρχου Σεφκὲτ Μαμοὺτ πασᾶ καὶ τοὺς ὑπόταξεν.

Καὶ εἰς τὰς 14 Ἀπριλίου, ἡμέρα Τρίτη, ἐξεθρόνισαν τὸν Σουλτὰν Χαμὶτ καὶ ἐθρόνισαν τὸν Σουλτὰν Μεμὲτ Ἐφένδην Ε΄ (Πέμπτον).

1909. 111

Εἰς τὰς 15 Μαΐου ἔφυγεν ὁ Μητροπολίτης, ἐπῆγεν Γάνου καὶ Χώρας καὶ Σισανίου ἐξελέγη ὁ Παραμυθίας Ἱερόθεος.

Εἰς τὰς 2 Σεπτεμβρίου ἦλθεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Νικόλ. Μπέλιος μὲ 5 ἄνδρας μὲ σκοπὸν νὰ κτυπήση ἕναν Ρουμάνον Ζῆσον εἰς Ζιοπάνιον καὶ ἐφιλοξενήθη ἡμέρας 8 (ὀκτὼ) καὶ ἔφυγεν.

Εἰς τὰς 5 Ὀκτωβρίου πάλιν ἦλθεν καὶ ἐκάθισεν ἕνα ἑσπέρας ἐδῶ καὶ πάλιν ἔφυγεν.

Εἰς τὰς 7 Ὀκτωβρίου τὸν ἐπερίμεναν εἰς τὸ φυλάχτη τὴν γέφυραν καὶ τὸν ἐπυροβόλησαν, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸν φονεύσουν καὶ ἔφυγεν διὰ Τρίκαλα.

Τὸ 1910 Φεβρουαρίου 11 ἐπήγαμεν εἰς Λιαψίστι καὶ ἔγινε ἡ καταγραφὴ διὰ τὴν στρατολογία ἀπὸ 21 ἐτῶν μέχρι 26, τὸ ὅλον παιδιὰ (36) τριάντα - ἓξ τὸν ἀριθμόν.

Τὸ 1910 Μαρτίου 9 ἕως 13 ἔγινεν ἡ κλήρωσις τῶν στρατευσίμων. 112

Τὸ 1910 Ἰουλίου 13 ἦλθον καὶ ζητοῦν τρεῖς νέους τοῦ 21, ἀλλὰ οἱ νέοι εὑρίσκονται ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ.

Τὸ 1911 Μαρτίου 25 ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς ποτάμι. Τὰ ἔξοδα ἐσυνάχθησαν εἰς Ἀμερικὴν ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ εὑρισκομένου χωριανοῦ μας· ἐδαπανήθησαν γρόσια τουρκικὰ 2.600 (ἤτοι δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσια).

Τὸ 1911 Μαρτίου 29 ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ἓν κοράσιον τριετὲς, τοῦ Τούλια Καραθάνου, Σαρμανιώτου, ἐξ ἀπροσεξίας.

Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος.

1911 ἐπέστρεψεν ἡ θυγάτηρ Πούλιου Φίκα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπου 113
εἶχεν φύγει τὸ 1906, καὶ μάλιστα ἦλθεν ὑπανδρευμένη μὲ ἕνα Δολάτικον νέον Γεώργιον.

1911 Ἰουνίου 6 ἀπέρασαν δύο ὁπλαρχηγοί, Ν. Μπέλιος καὶ Γεώργης Σούλιος, μὲ 13 ὀπαδοὺς ὑπὸ τὸ πρόσχημα ληστάς· ἐκάθισαν εἰς ποτάμι ὥρας 12 καὶ ἔφυγον διὰ Ζουπάνιον. Τοὺς ἐπῆγεν ὁ Ν. Διαμαντῆς.

Εἰς τὰς 30 Ἰουλίου ἀπέρασαν δύο ἀντάρται καὶ ἐπῆραν ψωμὶ καὶ καπνά.

Εἰς τὰς 1 Αὐγούστου ἀπέρασεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Θωμᾶς Βὶτζ καὶ Κώστας Κρούντας Κωνσταντζιώτης μὲ 17 ὀπαδούς· ἐφιλοξενήθησαν ὥρας 24, μᾶς ἐφορολόγησαν καὶ ἓξ λίρας Τουρκικὰς καὶ καπνὰ καὶ ἄλλα ψώνια γρόσια 50.

Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος.

Τὸ 1911 Σεπτεμβρίου 21 ἐπῆραν ἀγγάρεια ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις 114
ζῶα πέντε καὶ τὰ ἐβάσταξεν καὶ τὰ ἐργάσθηκαν ἕως 12 Ὀκτωβρίου καὶ πάλιν τὰ ἐπέστρεψεν ἐλεεινά, τοῦ δὲ Γεώργη Καπζὲ τὸ μουλάρι τὸ ἐβάσταξεν καὶ τὸ ἐπλήρωσεν γρόσια χίλια ἑκατόν (1.100).

Τὸ 1912 πάλιν ἔγινε ψηφοφορία εἰς Ζουπὰν διὰ ἐκλέκτορας δύο καὶ ἐξελέξαμεν Σεραφείμ, Ἡγούμενον τῆς Ἁγ. Τριάδος, καὶ Κοσμὰν Γάρον.

Τὸ 1912 Μαρτίου 27 ἐπληρώσαμεν λίρας Τουρκικὰς (ἀρ. 6) ἓξ ἡ Κοινότης διὰ τηλέφωνον καὶ οὔτε ἔκαναν· τὰ κατεχράσθη τὸ Κομιτάτον Ἕνωσις καὶ Πρόοδος.

Τὸ 1912 Αὐγούστου 8 οἱ λησταὶ ἐπῆραν αἰχμάλωτον τὸν Ἀθανάσιον 115
Κουλοσάκην καὶ ἐπλήρωσεν ἡ Μάνδρα τοῦ Γεωργίου Πούλιου ἢ Σιόλου λίρας ὀθωμ. τριάκοντα (30). Τοιουτοτρόπως τὸ ἐκανόνισαν οἱ λησταὶ καὶ τὸν ἐξυλοκόπησαν καὶ δυνατὰ τὸν Ἀθ. Κουλοσάκην.

Γράφω δι' ἐνθύμιον Ἀρχιμανδρίτης Νικόλ. Δ. Κοκόλης.

Τὸ 1912 Σεπτεμβρίου 16 οἱ ὁπλαρχηγοὶ Κ. Κρούντας καὶ Γεώρ. Σούλιος μᾶς ἐφορολόγησαν καὶ ἐδώσαμεν λίρας τεσσαράκοντα (40) καὶ φανέλλας τέσσαρας καὶ ἐσώβρακα τέσσαρα.

Εἰς τὰς 23 τοῦ ἰδίου ἐζήτησαν ἀγγάρεια ζῶα ἀπὸ τὸ χωρίον μας. Ἐδώσαμεν 100 γρόσια δῶρον εἰς τοὺς ζαπτιέδες καὶ ἀπηλλάχθημεν.

1912 Ὀκτωβρίου εἰς τὰς ἀρχάς· ἐκηρύχθη πόλεμος μεταξὺ Τουρκίας 116
καὶ Μαυροβουνίου. Μετὰ δύο ἡμέρας ἐκηρύχθη πόλεμος Σερβίας καὶ Τουρκίας.

Εἰς τὰς 5 τοῦ Ὀκτωβρίου ἐκηρύχθη πόλεμος Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἐναντίον τῆς Τουρκίας.

Εἰς τὰς 7 Ὀκτωβρίου ἦλθον Ζαπτιέδες· διαταγὴ φρικτή. Ζητοῦσαν ἄλογα, μουλάρια, βόϊδια. Ἐδώσαμεν γρόσια 200 εἰς τοὺς ζαπτιέδες καὶ ἀπηλλάχθημεν.

Εἰς τὰς 13 τοῦ ἰδίου κατελήφθησαν τὰ Γρεβενὰ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν.

Εἰς τὰς 19 τοῦ ἰδίου ἀπέρασεν ὁ ὁπλαρχηγὸς Ν. Μπέλιος μὲ / 25 ὀπαδοὺς 117
καὶ ἐκήρυξαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ χωρίου μας. Ἐτελέσαμεν δοξολογίαν καὶ ἐζητωκραυγάσαμεν ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α΄ καὶ ἀπ' ἐδῶ ἐμετέβη εἰς Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς 20 τοῦ ἰδίου κατελήφθη καὶ τὸ Λιαψίστι, ἕδρα τῆς ἐπαρχίας μας, ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων.

Μετὰ 10 ἡμέρας ἐπέστρεψεν ὀπίσω ὁ περιβόητος Μπεκὶρ ἀγᾶ μὲ 150 ὀπαδοὺς καὶ ἐκατέλαβεν τὰ Λιαψίστι καὶ Γρεβενά, ἐπειδὴ ἦτον εὔκαιρα ἀπὸ Ἑλληνικὰ στρατεύματα· ἐκάθισεν ἓν ἑσπέρας εἰς Γρεβενὰ καὶ ἀνεχώρησεν καὶ πάλιν κατελήφθησαν ἀπὸ Ἑλληνικὸν στρατόν. Εἰς αὐτὸ τὸ διά-
στημα / ἐπυρπολήθησαν πολλὰ χωρία Ἑλληνικὰ καὶ Τουρκικά. Ἐκ τοῦ 118
χωρίου μας ἔκαναν λάφυρα Κώστας Τζούφας, Ν. Γούσιας, Κώστας Κομπουρέλας, Δημ. Κωσταβέλης, Ἠλίας Μαλτέσας, Νικόλ. Μπολογιὰν καὶ Κώστας Σακαλῆς, δηλαδὴ σιτάρι, καλαμπόκι καὶ βόϊδια καὶ ἄλογα.

30 Νοεμβρίου ἦλθεν ἡ ἀστυνομία εἰς Ζιοπάνιον.

1913.

Ἰανουαρίου 1 ἦλθεν εἷς ἐνωματάρχης καὶ μὲ τέσσαρας χωροφύλακας καὶ εἰσέπραξαν ἀπὸ τὰ λάφυρα :

Ἀπὸ Κώσταν Τζούφαν γρόσια		216
Ἀπὸ Ἠλίαν Μαλτέσον	»	150
Ἀπὸ Νικόλ. Μπολογιὰν	»	150
Ἀπὸ Σακαλὴν Κώσταν	»	108

καὶ ἕτερες λίρ. ὀθωμ. πέντε, γρόσια 540 / ὅπου εἶχεν πάρει ἀπὸ ἕνα Τοῦρ- 119
κον Πλαζομίτη, ὁ ὁποῖος ἔκανε ἀγωγὴ εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὸν Ἠλίαν Μαλτέσον καὶ Νικόλ. Μπολογιάν, τοὺς ἔδεσαν ἕως μισὴ ὥρα ὁποὺ ἐναντιώθησαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Ἐπῆραν καὶ ἀπὸ Κώστα Κομπουρέλ. ἀγελάδα 1
καὶ ἀπὸ Νικόλ. Γούσιαν ἀγελάδια 3
καὶ ἀπὸ Δ. Κωσταβέλη ἀγελάδια 2

Τὸ 1913 Ἰανουαρίου 18, ἐσπέρας μᾶς ἦλθον ἀπὸ χωρίον Κεράσοβον [1] τῆς ἐπαρχίας Κονίτζης 40 οἰκογένειες πρόσφυγες, ψυχαὶ ἕως 165 μὲ μοσχάρια, βόϊδια, γίδια καὶ πρόβατα καὶ τοὺς ἐφιλοξενήσαμεν ὥρας 36 καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησαν διὰ Γρεβενά. Στὸ χωρίον τους ἐμβῆκεν στρατὸς Τουρκικὸς καὶ πολῖται βασιβοζούκηδες καὶ τὸ ἐλαφυραγώγησαν.

1913 Ἰανουαρίου 20 ἔφεραν ἀπὸ Γρεβενὰ ὅπλα καὶ φυσίγγια καὶ τὰ 120
διεμοίρασαν ὡς ἑξῆς:

Ὀνόματα	Ὅπλα	Φυσ.	Ὀνόματα	Ὅπλα	Φυσ.
1. Γεώργ. Καπζὲς	1	150	14. Στέργ. Μπίγκας	1	150
2. Γεώργ. Σαμαρὰς	1	150	15. Κοσμᾶς Τζουμάκος	1	150
3. Στέργιος Μπίμπος	1	150	16. Στέργ. Κωσταβέλης	1	150
4. Ἀθαν. Νούλας	1	150	17. Κοσμὰς Δραγατσούλης	1	150
5. Βασ. Καραγιῶργος	1	150	18. Γρηγ. Τασούλας	1	150
6. Θωμᾶς Σπανὸς	1	150	19. Χρ. Συλιτζῆς	1	150
7. Δημ. Μπαρμπαγιὰν	1	150	20. Στ. Ντάλας	1	150
8. Δημ. Σπανὸς	1	150	21. Κλ. Κολουσάκης	1	150
9. Ἀπόσ. Ν. Βλάχος	1	150	22. Γεώργ. Δελῆς	1	150
10. Ἀθαν. Τρίσκος	1	150	23. Φίλιπ. Μαλτέσος	1	150
11. Δημ. Λότζος	1	150	24. Γεώργ. Κούρναβος	1	150
12. Στέρ. Καραγιῶργος	1	150	25. Ζῆσος Μπολογιάννης	1	150
13. Βασ. Τζάϊκας	1	150			

Ἐδόθησαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα ὅπλα ὁποὺ εἴχαμεν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας ἀπὸ 150
φυσίγγια τὸ ἓν καὶ συνεπληρώθησαν τὸ ὅλον φυσίγγια ὀκτὼ χιλιάδες.

1913. 121

Ἰανουαρίου 28 ἐδώσαμεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν ἀλεύρι ὀκ. 350 πρὸς 5 ὀκ. ἡ οἰκία καὶ 20 ὀκ. φασόλια, διότι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ φέρουν ἕνεκα τοῦ χειμῶνος καὶ τὸ ἐπήγαμεν εἰς Βορβοσκόν.

Τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου ἐσυνάξαμεν πρὸς 5 ὀκ. χορτάρι διὰ τὰ ζῶα τὰ κυβερνητικὰ καὶ τὸ ἐπήγαμεν εἰς Βορβοσκὸν ὀκ. 400 καὶ δύο φορὰς ἐπῆγαν ἀγγαρεία ἀπὸ 7 ζῶα· ἐφόρτωναν εἰς Δοσκὸν [2] καὶ τὰ ἐπήγαιναν εἰς Φούρκα.

Εἰς τὰς 25 Φεβρουαρίου ἐσυνάξαμεν βοήθειαν διὰ τοὺς παθόντας ἐκ τοῦ πολέμου κατὰ διαταγὴν τοῦ διοικητοῦ ἐπιτρόπου γρόσια 400 καὶ τὰ

1. Κεράσοβο· Κερασών· χωριὸ τῆς Ἠπείρου.
2. Δοσκὸ ἢ Ντοτσκό· Δοτσικόν.

ἐμβάσαμεν εἰς τὸν Ἀστυνομικὸν Σταθμάρχην Ζουπανίου καὶ ἐστάλησαν. Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Κοκόλης.

Τὸ 1913, Ἰουλίου 14 ἦλθεν ὁ διερμηνεὺς τοῦ διοικητικοῦ ἐπιτρόπου 122
Κυρ. Πρόδρομος καὶ ἐκάναμεν ἔρανον διὰ τοὺς πληγωμένους ἀδελφούς μας στρατιώτας καὶ διὰ τὰ ὀρφανά, τὰ ὁποῖα ἔμειναν ἄνευ προστασίας· δραχμὰς χίλιας τετρακοσίας ὀγδοήκοντα-ἑπτὰ (1487).

Εἰς τὰς 18 Αὐγούστου ἦλθεν διαταγὴ καὶ ἐσύναξαν ὅπλα τὰ δημόσια γκρὰ καὶ ἐκεῖνα ὁποὺ μᾶς ἔδωσεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐκεῖνα ὁποὺ εἴχαμεν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας. Ἕως 40 τὸν ἀριθμόν.

Τὸ 1914. Φεβρουαρίου 5.

Πρώτη φορὰ ἐπῆγαν κληρωτοὶ οἱ γεννηθέντες 1892 καὶ 1893: Δ. Ντρούγκας, Φίλιππος Μαλτέσος, Βασ. Τζούφας, Βασ. Καραβαγγέλης, Γρηγόρ. Διαμαντής, Κων/νος Τζούβαλης, Ἀπόστ. Ν. Γιολτάς· ὁ Γρηγ. Α. Φίκας ἦτον κουλὸς ἀπὸ τὸ χέρι τὸ ἀριστερὸν καὶ ἐπλήρωσεν δρ. 350, ὁ Σωτήριος 123
Δ. Μηλιόπουλος ἔκανεν ἀναβολὴ νὰ τελειώσῃ τὰς σπουδὰς εἰς Λύκειον Θεσσαλονίκης καὶ οἱ δύο εἶναι ἀνυπότακτοι εἰς Ἀμερικὴν Νικ. Κούρναβος καὶ Δημ. Λότζανος.

Μαΐου 5 ἔφεδροι ἐκατατάχθησαν τὸ 1890 καὶ 91 : Εὐάγγελος Ἰω. Κατζόγιαννος, Στέργιος Β. Μηλιόπουλος, Ἀντώνιος Κ. Κεχαγιᾶς, Κων. Στέργ. Κούπης, Ἰω. Χ. Γιάνκου καὶ ὁ Στέργ. Διαμαντῆς εὑρίσκονταν εἰς Ἀμερικήν.

1915 Ἰανουαρίου 8.

Ἐκατατάχθησαν τὸ 1889 καὶ 1888 : Νικόλαος Π. Κατζόγιαννος, Γεώργιος Ἰω. Σαμαράς, Κοσμὰς Κων. Ντραγατούλης, Θωμᾶς Γ. Μαλτέσος. Ὁ Δημήτριος Ε. Κούρναβος καὶ Κων/νος Μπίγκας ἀπόντες εἰς Ἀμερικήν, ὁ Στέργιος Β. Κωσταβέλης εἰς Σέρρας ἀπών.

Τὸ 1914 ἐκλήθη καὶ ἡ ἡλικία οἱ γεννηθέντες τὸ 1894. 124

Σεπτεμβρίου 8 ἔφυγον Χριστόδουλος Κατζόγιαννος, Βασίλειος Ντάλας καὶ Εὐάγγελος Γκούπης.

Τὸ 1915, Σεπτεμβρίου 8 ἐκλήθησαν αἱ ἡλικίαι οἱ γεννηθέντες τὸ 1886 καὶ 1887 διὰ Γυμνάσια : Στέργιος Μπίμπος, Γεώργ. Νουλόπουλος, Χρῖστος Φήκας, Δ. Τζούβαλης, Εὐάγγελος Τσουμάκος καὶ ἰατρὸς Ζάχου.

Τὸ 1915, Σεπτεμβρίου 12 ἐκηρύχθη Γενικὴ Ἐπιστράτευσις καὶ ἐπῆγαν αἱ ἡλικίαι ἀπὸ 1886 ἕως 1893 τὸ ὅλον 26 παιδιὰ ἀπὸ τὸ χωρίον μας. Ἐπῆραν καὶ 7 ζῶα καὶ τὰ δύο τὰ ἐπῆραν ὀπίσω.

Τὸ 1916, Ἰούνιος, ἔγινεν ἀποστράτευσις καὶ ἀπελύθησαν καὶ ἔμειναν ὑπὸ τὰ ὅπλα δύο ἡλικίαι.

Τὸν Σεπτέμβριον ἦλθον Βενιζελικοὶ εἰς Ζιοπάνιον καὶ ἔψαλλαν ἀγια- 125

σμόν, κήρυξαν ἐπανάστασιν ἐναντίον τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς κυβερνήσεώς του.

Τὸ 1916, Αὐγούστου 20.

Ἐπῆγαν οἱ γεννηθέντες τῷ 1895 Ἀλέξανδρος Τσουμάκος, Βασίλ. Παπαδόπουλος καὶ Δημοσθένης Φήκας.

Τῇ 23ῃ Αὐγούστου ἀπέρασεν ἓν ἀερόπλανον ἐκ τοῦ χωρίου μας καὶ ἐθαύμασαν οἱ ἄνθωποι πρώτη φορὰν ὁποὺ εἶδον.

28 Ὀκτωβρίου 1916 ἤλθεν ἀπόσπασμα ὁ καπιτὰν Ἀνδρέας ἐκ Κλεισούρας μὲ 12 ἄτομα καὶ ἐβάδισαν διὰ Μαέρην καὶ ἐκεῖ ἦτον Γουναρικὸς στρατὸς ἕως 35 ἄτομα καὶ ἐπολέμησαν ἕως 10 λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ ἔφυγον ἔπειτα διὰ Ζιοπάνιον καὶ εἰς τὰ Κουτσομίλια τοὺς ἐπυροβόλησαν οἱ ἐπίστρατοι Ζουπανίου καὶ ἔφυγον διὰ Ζβόλιανη, ἐσύλλαβον καὶ ἓν αἰχμάλωτον οἱ Γουναρικοί.

Τὸ 1916, Δεκέμβριον, ἦλθον εἰς Ζουπὰν ἀποικιακὰ Γαλλικὰ στρατεύμα- 126
΄Αραβες, Ἀλγερινοὶ καὶ ἔγινεν οὐδετέρα ζώνη.

1917, Ἰανουαρίου 15, ἐπῆγαν ἀγγάρεια εἰς Πρασόγιαννη [1], τοὺς ἐπῆραν οἱ ΄Αραβες ζῶα 8, 6 γαϊδούρια καὶ δύο μουλάρια· ἐπῆγαν ὁ Νικόλ. Γούσιας, Θωμᾶς Μαλτέσιος, Εὐάγγελος Κούρναβος καὶ Στέργιος Ντάλας καὶ μὲ μία ἑβδομάδα ἐπέστρεψαν.

Φεβρουαρίου 10 ἐπῆγεν καὶ ὁ Κώστας Τσούφας ἀγγάρεια εἰς Βορβοσκὸν μὲ ἓν ζῶον,

Ἰανουαρίου 25 ἦλθεν ἀπόσπασμα ΄Αραβες καὶ ἐπῆραν τὸν Βασίλειον Τσούφα καὶ ἐκάθισεν 12 ἡμέρας κράτησιν· ἀνεκρίθη καὶ ἀθωώθη.

Ἐνθύμιον τῆς Πείνης. 127

Τὸ 1915 Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον τὸ σιτάρι εἶχεν ἡ ὀκὰ λεπτὰ 75 ἕως 80, τὸ καλαμπόκι εἶχεν 40 ἕως 50 τὴν ἄνοιξιν, Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον. Τὸ 1916 ἔφθασεν ἕως 1 δραχμὴ καὶ 10 λεπτὰ ἡ ὀκὰ καὶ ὁ ἀραβόσιτος λεπτὰ 70. Τὸ 1916 Αὔγουστον, Σεπτέμβριον εἶχεν τὸ σιτάρι 1 δρχ. ἕως 20 λεπτά, ὁ ἀραβόσιτος 80 ἕως 90 λεπτὰ ἡ ὀκά. Τὸ 1917 ἀπὸ Ἰανουάριον, Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον τὸ σιτάρι ἔφθασεν 3 δρχ. καὶ 4 ἡ ὀκά, ὁ ἀραβόσιτος 3 δρχ. ἡ ὀκά· ἔπειτα ἀνέλαβεν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις καὶ ἐπρομήθευεν ἄλευρα ἀπὸ Κοζάνη καὶ Βέροιαν καὶ τὸ ἐπουλοῦσεν 1 δρχ. καὶ 60 λεπτὰ καὶ κάθε ἑβδομάδα ἐπήγαιναν ἀπὸ τὸ χωρίον μας ἀπὸ 10 ἕως 20 ζῶα καὶ ἔφερναν καὶ διεμοιράζονταν κάθε ἄτομον ἀπὸ μία ἕως μία καὶ μισὴ ὀκὰ καθ' ἑβδομάδα.

27 Μαρτίου 1917. Γράφω δι' ἐνθύμιον Ἀρχιμ. Νικόλαος

1. Πρασόγιαννη· Πυρσόγιαννη.

Ἡ ζάχαρη ἔφθασεν δρχ. 8 χρυσᾶς, ὁ καφὲς δρχ. 8, τὸ ἔλαιον δρχ. 4 καὶ 128
ὅλα ἐν γένει τὰ εἴδη.

1917 Φεβρουαρίου 28.

Ἦλθεν ὁ Γαλλικὸς στρατὸς καὶ ἔκανε ἔρευνα διὰ ὅπλα· εἶχον δώσει αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ τὰ παρουσιάσωμεν καὶ εὑρῆκαν εἰς Ἀθανάσιον Νούλα ἕν ὅπλον καὶ φυσίγγια καὶ ἤθελαν τουφεκισθῆ, ἀλλὰ ἀπεδείχθη δὲν ἦτο ἰδικόν του τὸ ὅπλο καὶ ἀθωώθη. [Ἦτον ὅπλον τοῦ Λάμπρου, γύφτου ἀπόντος].

Τὰ στεῖρα γιδοπρόβατα τὰ ἐπίταξαν ὅλα εἰς τὸ χωρίον μας, ἕως 30, καὶ τὰ ἐπλήρωσαν ἀπὸ 9 δρχ. τὸ ἕν· ἐπίταξαν καὶ 3 ἀγελάδας καὶ ἐπλήρωσαν τὸ κρέας πρ. 1,30 δρχ. γαλλικές.

Τὸ 1917 Μάϊον. Πεῖνα. Τὸ σιτάρι τὸ κιλὸ 75 ἕως 80 δραχμὰς [χρυσᾶς]. Τὸ καλαμπόκι τὸ κιλὸ 50 ἕως 60 δραχμὰς [χρυσᾶς]. Εἰς τὴν ἀγορὰν Τσοτυλίου:

1917. 129

Μαΐου 1η ἐπῆραν σφάγια δέκα ἀπὸ Ἀθ. Κουλοσακὴν καὶ Τούλαν Καραθάνου καὶ τὰ ἐπλήρωσαν τὴν ὀκὰ πρ. 14,50 ἑλληνικάς.

1917.

Ἀπριλίου 7 — ἐπήραμεν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἐκ Ζουπανίου ἀλεύρι 200 πρὸς μισὴ ὀκὰ τὸ ἄτομον πρὸς δρχ. 1,60. Διοικητὴς ἦτον ὁ λοχαγὸς Μανγκώ.

Τῇ 18η Ἀπριλίου ἐπήραμεν ἕτερες ὀκάδες 400 καλαμποκίου πρὸς 2 καὶ 20 τὴν ὀκὰ ἐστοίχισεν· λοχαγὸς Κοσέν.

Τῇ 11η Μαΐου ἐπήραμεν ὀκάδες 450 πρὸς 2,25 λεπτὰ σιτάρι καὶ καλαμπόκι ἀναμεμειγμένα καὶ ἐτρέχαμεν ὅλοι μὲ τὰς σακκούλας καὶ ἐπήραμεν τὴν ὀκά· Δυστυχία! Φρίκη!

1917. Ἰουνίου 10 εἰς τὴν ἀγορὰν Τσοτυλίου τὸ σιτάρι ἔφθασε τὸ κιλὸ 130
δρχ. 100, δηλ. ἡ ὀκὰ δρχ. 5 [χρυσᾶ], τὸ καλαμπόκι δρχ. 80, ἡ ὀκὰ δρχ.4.

Μαΐου 25 ἀπέρασεν ἕτερον ἀερόπλανον ἐκ τοῦ χωρίου μας.

Τῇ 14 Ἰουλίου ἐσηκώθησαν τὰ ἀποικιακὰ Γαλλικὰ στρατεύματα καὶ ἔγινεν οὐδετέρα ζώνη πέραν τοῦ Κωνσταντζίκου καὶ ἦλθεν ἡ ἑλληνικὴ ἀστυνομία εἰς Ζιοπάνιον.

Εἰς τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου τὰ γεννήματα τὰ ἐπιτάζει ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐπήγαιναν εἰς Κοζάνην καὶ ἔπαιρναν τὸ σιτάρι πρὸς 1 δρχ. καὶ 5 λεπτὰ τὴν ὀκὰ καὶ τὸ κριθάρι λεπτὰ 85 καὶ ἐστοίχιζεν ἕως ἐδῶ 1,53 δρχ. καὶ παραχωροῦν τὸ κάθε ἄτομον 150 δράμια τὴν ἡμέραν· τὸν μῆνα ὀκάδες 11 καὶ 100 καὶ παίρνουν οἱ ἄνθρωποι νὰ διαχειμάσουν.

Ὁ ἀραβόσιτος ἐστοίχιζεν ἕως 1 δρχ. καὶ 0,43 λεπτά. 131

Τὸ 1918, Ἰανουάριον.
Τὸ κρέας τὸ χοιρινὸν ἔφθασεν δρχ. 10 - 12,
Τὸ κρέας τὸ πρόβειον καὶ γίδειον δρχ. 7,
Τὸ βούτυρον δρχ. 15 - 18,
Ἡ λίγδα χοίρινη δρχ. 12 - 15,
Τὸ ἐλαιόλαδον δρχ. 7 - 10,
Τὸ τυρὶ δρχ. 8,
Τὸ τυρὶ μπάτζος δρχ. 6,
Ζάχαρι ἀπὸ 8 - 15 - 18,
ρύζι 8 - 10.
Καὶ ἔλλειψις μεγάλη.
Γίδα καὶ κατσίκι δρχ. 100 - 120,
Προβατο μὲ ἀρνὶ 95 - 105.

Ἀπριλίου 27, ὁ Ἠλίας Ἀθ. Μαλτέσος ἔπεσε εἰς δυσμένεια τῶν Γάλλων καὶ ἐφυλακίσθη ἕως δέκα ἡμέρες εἰς Τσοτύλιον καὶ ἔπειτα ἐδραπέτευσεν καὶ ἔφυγεν δι' Ἤπειρον.

1918, Ἰουνίου 17, ἀπέρασαν δύο ἀερόπλανα καὶ εἰς τὰς 28 ἀπέρασεν ἕτε- 132
ρον ἀερόπλανον.

Τὸ 1922 Αὔγουστος.

Ἔγινε μεγάλη ἤττα εἰς τὸν στρατόν μας ἀπὸ τὸν Μουσταφὰ Κεμάλη.

Αἰχμάλωτοι χιλιάδες		55,
Τραυματίαι	»	40,
Νεκροὶ	»	10.

Ἀπὸ τὸ χωρίον μας δύο αἰχμάλωτοι: Χρῆστος Κομπορέλας καὶ Β. Παπαδόπουλος. [Ὁ Χρῆστος ἀπέθανεν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ].

Τὸ 1925 πείνα μεγάλη

Τὸ σιτάρι ἡ ὀκὰ δρχ.	8 ἕως 10,
Τὸ βούτυρον ἡ ὀκὰ δρχ.	40,
Τὸ ἔλαιον ἡ ὀκὰ δρχ.	30,
Τὸ λίπος χοιρινὸν ἡ ὀκὰ	40,
Ζάχαρη	30,
φασούλια	14.

Γράφω διὰ ἐνθύμιον Ἀρχιμ. Νικόλ. Κοκόλης.
Δι' ἐνθύμιον.

1923 Μάρτιος· Λίρα Ἀγγλίας δρχ. 415, 133
Τουρκίας δρχ. 370,
Δολλάριον Ἀμερικῆς δρχ. 100.

[Τὸ 1923 κατὰ μῆνα.

Ἀνηγέρθη τὸ κωδωνοστάσιον δοθὲν κατ' ἀποκοπὴν 12 χιλ. δραχμῶν διὰ τὴν κτιστικὴν μόνον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Τασιούλα Φήκα καὶ Ν. Γκαπζέν τὸ ὅλον ἐστοίχισεν ἕως 17.000 δι' ἐράνων τῶν ἐν τῷ χωρίῳ διαμενόντων καὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ, Κωνσταντινουπόλει, Θεσσαλονίκῃ, Ἀδριανουπόλει, Λαρίσῃ, Χαλκίδι καὶ λοιπῇ ἀλλοδαπῇ Λιμποχοβιτῶν καί τινων ξενοχωριτῶν.

Κατάλογος τῶν συνδραμόντων εἰς δραχμὰς (45 τὸ δολλάριον)

Δημ. Τζούβαλης	(833,30 + 100)	933,30
Γεώργ. Τζότζολας		833,30
Δημ. Λότσιος		833,30
Ἀδελφοὶ Νικολαΐδη		500
Βασίλ. Κουρναβίδης	(279 + 100)	379
Κων. Κατζόγιαννος	(174,40 + 100)	274,40
Ἀδελφοὶ Κ. Κεχαγιᾶ	(277 + 50)	329
Νικ. Μπουλογιάννης		250
		α. 4.332,30

Παναγιώτης Τζούφας		174,40	134
Κωνσταντίνος Τζούφας		75	
Εὐάγγ. Τσομάκος		104,65	
Στέργιος Μπίμπος		104.65	
Θεόδωρος Μπίμπος		50	
Νικόλ. Κατσαρὸς		100	
Ἰωάν. Ζάχος (ἰατρὸς)		100	
Δημ. Κοκόλης		100	
παπα - Νικόλαος		75	
Στέργιος Καραγιῶργος		100	
Νικόλ. Γκαπζὲς		100	
Ζάχος Μπαρμπαγιάννης		200	
Νικόλ. Σαμαρόπουλος		200	
Ἀθαν. Λότσιος		200	
Στέργιος Κομπορέλας	(174,40 + 25)	199,40	
Ἀλέξ. Παπαδόπουλος Ἀθαν. Παπᾶ	(174,40 + 25)	199,40	
Δημ. Κουρναβίδης		174,40	
Εὐάγγελος Κουρναβίδης	50	224,40	
		β. 1.223,20	

Νικόλ. Γούσιας		100
Ἠλίας Μαλτέσιος		100
Βασίλ. Τζιμοτζέλας		100
Ἀνδρέας Κυρατζῆς (Μιραλῆ)		100
Βασίλειος Καραγιῶργος		100
Δημ. Σπανὸς		100
Κωνστ. Σακαλῆς		100
Δημ. Σαμαρινίδης		100
Δημ. Ζ. Τζούφας		100
Κων. Τσούβαλης		100
	γ.	2.083.70.

Γρηγόριος Διαμαντῆς	(69,75 + 50)	119,75
Δημ. Ἀλεξόπουλος		75
Νικόλ. Καραθάνος		62,50
Τζήμας Καραθάνος		50
Γιάνινα Ἀλεξόνυμφη		50
Νούλας Κυρατζῆ (Μιραλῆ)		50
Στέργιος Δρούγκας		50
Ἀθαν. Νούλας		50
Ἀντών. Τζιμοτζέλας		50
Κοσμὰς Δραγατούλης		50
Γρηγ. Φήκας		50
Ἰωάννης Βράμπας		50
Γεώργ. Κατσόγιαννας		50
Γεώργ. Τζούφας		50
Κων. Κολοσάκης		50
Θωμὰς Σπανὸς		50
Γεώργ. Σαμαρὰς		50
Γεώργ. Τσαρνὸς		50
Στέργ. Κωσταβέλης		40
Δῆμος Νικολαΐδης		50
Ἠλίας Στεργιάδης		30
	δ.	1.127,25.

Βασίλ. Τσάϊκας		30
Χριστόδ. Ζήκου		30
Ἰωάν. Στεργ. Τζούφας		30
Χρίστος Φήκας		30

135

Δημ. Μπαρμπαγιάννης		25
Γεώργ. Μπουλογιάννης		25
Ζήσης Τζούφας		25
Κώτσινα Ζαχαριάδου		25
Γλυκερία Κουριαβίδου		25
Νικόλαος Κατζόγιαννης		25
Ὄλγα Κατσόγιαννη		25
Κοσμᾶς Τσομάκος		25
Χρίστος Καραβαγγέλης		25
Ζήσης Μπουλογιάννης		25
Φίλιππος Μαλτέσιος		25
Νικ. Γιάγκος		25
Ἠλίας Παπανικολάου (Μαγέρι)		25
Δημοσθ. Φήκας		25
Γεώργ. Φήκας		25
Χρῆστος Συλιτζῆς		25
Γεώργ. Δελῆς		25
	ε.	505

Νικ. Τσαρνὸς		25
Ἀθαν. Φήκας		25
Γεώργ. Καρανῖκος		20
Στέργιος Δάλας		15,50
Ζήσινα Τριανταφύλλου		7
Πανάγω Νουλοπούλου		5
	στ.	97,50

Μεταφορὰ τῶν ἄνω ποσῶν :

	α	4331,30
	β	1223,20
	γ	2083,70
	δ	1127,25
	ε	505
	στ	97,50
		9368,95 δρχ.
Ἐκ Κ/λεως σταλεῖσαι 1500		10868,95].

[Ἔτος 1925 τῇ 22 Ὀκτωβρίου, ἡμέραν Πέμπτην, ὁ συγχωριανός μας 136
Κώστας Κατσόγιαννης ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωΐας εἰς κυνήγιον μὲ τὸ σκυλί τοῦ Γ. Τζότζολα μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ μεσημέρι στὸ σπίτι του. Τῇ 8ῃ ὥρᾳ τὸν εἶδεν ὁ Ἀθανάσιος Σαμαρὰς εἰς τῆς Κωστάκως τὰ κάστανα κυνηγῶντα καὶ διευθυνόμενον ἄνω πρὸς τὸν Σμόλικαν. Τῇ 11ῃ ὥρᾳ τὸ σκυλὶ ἐπέστρεψεν στὸ χωριὸ (ἀπὸ τὸν δρόμον ἄνω Μπλαντόρως) μόνον, μὲ τὴν ἅλυσον στὸν λαιμό του. Ὁ Κώστας δὲν ἐπέστρεψεν καὶ τὸ βράδυ ἀκόμη. Διὸ ἀνησύχησεν ἡ οἰκογένειά του καὶ ἐπῆγεν ὁ Βαγγέλης γαμβρός του (Καραθάνος) εἰς τὴν Μαέρην μήπως ἐπῆγεν ἐκεῖ ἢ μήπως τὸν εἶδεν τις εἰς τὸ Σιντούκι ἀπὸ τοὺς τσολνῶντας τὰς καστανέας Μαγιεριώτας. Ἐπέστρεψεν ἄπρακτος· καὶ μετά, ὁ Βαγγέλης μὲ Κώσταν Μπίγγαν καὶ Ἰωάννην Σακαλὴν ἐπῆγαν κατὰ τὸν μύλον, τῆς Γκάτσινας τὰ δένδρα καὶ Παλιόκαστρον ἐρευνῶντες καὶ καλοῦντες μήπως ἦτο πεσμένος που καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ σηκωθῇ, ἀλλὰ ματαίως, καὶ τῇ 11ῃ ἐπέστρεψαν. Τὸ πρωῒ τῆς ἐπιούσης Παρασκευῆς πάλιν ἐξῆλθον εἰς ἔρευναν περὶ τοὺς δέκα διερευνήσαντες μέχρι τῆς μεσημβρίας ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ τῆς Κωστάκως τὰ κάστανα μέχρι τοῦ Παλιοκάστρου ἄνω, κάτω, δεξιά, ἀριστερά, ἀλλὰ πάλιν ματαίως. Ἦλθεν ἐκ Ζουπανίου καὶ ὁ ἀστυνόμος, ὅστις ἄφησεν ἐδῶ ἕνα χωροφύλακα συστήσας νὰ ἐρευνήσουν πάλιν. / Διὸ μετὰ μεσημβρίαν ὁμὰς ἐκ 10 ἀτόμων (Βασιλ. Τζι- 137
μοτζέλας, Γ. Τζότζολας, ὁ χωροφύλαξ, Β. Κουρναβίδης, Χριστοδ. Ζῆκος, Δημ. Τζάμας, Εὐάγγ. Καραθάνος, Δημ. Σακαλῆς καὶ 2 ἄλλοι) ἐκίνησαν πρὸς τοῦτο. Οἱ 4 τελευταῖοι ἐχώρησαν ἀπὸ τὸ Κάλφα πηγάδι πρὸς τὰ κάτω. Οἱ 6 πρῶτοι ἀπὸ τὸ Μαυραδάκι ἐβάδισαν (εἰς μέτωπον 40 - 50 μέτρων) πρὸς τὴν Σμούρδαν, ἔγυραν πρὸς Σεντούκι, διῆλθον τὸ δάσος τὸ Μαγεριώτικον καὶ ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Παλιοκάστρου, οὐδὲν ὅμως ἴχνος ἀνεῦρον καὶ κατῆλθον εἰς τὸ Πηγάδι τοῦ Καρακώστα. Ἐκεῖ ἐκάθησαν περὶ τὰ 20 - 30 λεπτά, συνομιλοῦντες καὶ γνωματεύοντες καὶ καταλήξαντες εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἐνέπεσαν εἰς ἐνέδρα ληστῶν τυχαίως, οἵτινες, κρατήσαντες αὐτὸν τὴν ἡμέραν, τὴν νύκτα τὸν ἐσυμπαρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν, ἢ διὰ νὰ τοῖς δείξῃ τὸν δρόμον ἢ ἐκ φόβου μὴ τοὺς προδώσῃ, καὶ βεβαίως ἀπόψε ἢ αὔριον τὸ πρωῒ ἢ αὐτὸς θὰ ἐπέστρεφεν ἢ εἴδησις θὰ ἤρχετο. Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ ἀναπαυθέντες καὶ μὲ ἐλαφρυνθεῖσαν καρδίαν ἐσηκώθησαν, ἵνα ἐπιστρέψωσι στὸ χωριό. Πρῶτος ὁ Β. Τζιμοτζέλας, μόλις ὅμως ἐπροχώρησε 2 - 3 βήματα, βλέπων πρὸς τὰ κάτω ἤρχισε κραυγάζων : Νά τος! ὁ μπάρμπας μου! ἐδῶ εἶναι! νά τος! καὶ ὥρμησε πρὸς τὸ 4 - 5 μέτρα ἀπέχον ἐκ τῆς βρύσεως κάτωθι μέρος κλαίων: Ἄχ! μπάρμπα μου! μπάρμπα μ'! μπάρμπα! / Κατήλθο- 138
μεν καὶ οἱ 4 ἄλλοι (τοῦ Δ. Τζάρου χωρισθέντος ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Παλιοκάστρου). Ἐκεῖ εὑρέθημεν πρὸ φρικαλέου θεάματος. Ὁ Κ. Κατζόγιαν-

νης ἔκειτο ἀκίνητος, πλαγιασμένος εἰς τὸ ἔδαφος (πράσινον καὶ ὀλίγον κατωφερές), τὴν δεξιὰν πλευράν, τὸν δεξιὸν πόδα τεντωμένον, τὸν ἀριστερὸν ὀλίγον ἀνασηκωμένον (τὴν ἄκραν τοῦ ὑποδήματός του τσακισμένην ὀλίγον, ὡς ἀκουμβήσασαν εἰς ἐξέχον ὀλίγον χῶμα) τὴν δεξιὰν χεῖρα τεντωμένην ὁριζοντίως καὶ μεταξὺ τῶν δακτύλων κρατῶσαν τὸ μικρὸν τσιγαρέττου του (καὶ παρ' αὐτὸ πεσμένον τὸ τσιγάρον σῶον κατὰ τὰ 3/4), τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐναγκαλιζομένην τὸ δίκανόν του (ἔχον σηκωμένους καὶ τοὺς δύο πετεινοὺς καὶ σῶα τὰ ἐντὸς φυσίγγια), τὴν δὲ κεφαλὴν ὑπτίαν (μπρούμυτα, χωμένην) εἰς τὸ ἔδαφος. Ἀφελόντες τὸ τουφέκιον ἐγυρίσαμεν τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλήν. Ἦτο πτῶμα! Τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ὄψιν φρικτὴν καὶ ἀγρίαν! Ἕνεκα τοῦ βάρους τοῦ σώματος εἰς τὸ ἐπικλινὲς ἔδαφος ὠθοῦντος αὐτὸ πρὸς τὰ κάτω) καὶ τοῦ προσώπου χωμένου εἰς τὰ χόρτα τοῦ ἐδάφους (περισσότερον τοῦ ἀριστεροῦ μέρους), τοῦ ἀριστεροῦ προσώπου τὸ ἄνω χεῖλος ἦτο συμπεπιεσμένον πρὸς τὰ ἄνω, ὥστε ἐφαίνοντο οἱ ὀδόντες, τὸ ἄκρον τῆς μύτης ἦτο συμπεπιεσμένον καὶ λευκόν, τὸ ἄνω βλέφαρον καὶ τὰ φρύδια ἀνασηκωμένα πρὸς τὸ μέτωπον καὶ ἀνοικτὸν τὸν ὀφθαλμὸν (προβλέποντα ἀγρίως)! / Εἰς ὅλον δὲ τὸ πρόσωπον ἦσαν τὰ ἀποτυπώματα 139
τῶν χόρτων. Ἐμείναμεν ἄναυδοι καὶ τρέμοντες ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν εἶχεν εὑρεθῆ πρὸ τοιούτου θανάτου. Ὡς φαίνεται, ἀφοῦ ἐκυνήγησεν μέχρι τῆς 10ης ὥρας ἤλθεν ἐκεῖ (ἐπιστρέφων διὰ τὸ σπίτι καὶ ἐκάθισεν διὰ νὰ ἀναπαυθῆ καὶ ἔπειτα ν' ἀρχίση καταβαίνων πρὸς τὴν Μπλαδόρην. Ἔδεσε τὸν ἅλυσον στὸ σκυλί, καὶ ἐκάπνισε 3-4 ἐκεῖ τσιγάρα καὶ παρεδόθη εἰς σκέψεις καὶ στενοχωρίας, (εἶχε τοιαύτας ἕνεκα ἐπιταγῶν τινων σταματηθεισῶν καὶ ἐπιστρεφομένων ἕνεκα ἀπωλείας 4 ἐν τῷ ταχυδρομείῳ καὶ λάθους τινὸς γινομένου) καὶ ἐκεῖ τῷ ἦλθεν ἐγκεφαλικὴ συμφόρησις (ὡς εἶπεν ὁ τὴν ἐπαύριον ἐλθὼν ἰατρὸς) καὶ στρέψας τὴν κεφαλὴν ἐξεψύχησεν. — Μολονότι δὲ εἶχον περάσει 30 ὥραι ἀπὸ τοῦ θανάτου οὐδεμίαν ὀσμὴν εἶχεν. — Τότε ὁ Δ. Τζιμοτζέλας ἔφυγε δρομαίως στὸ χωριὸ (ἡμεῖς δὲ ἐκαλέσαμε καὶ τοὺς ἄλλους 4) καὶ μετ' ὀλίγον ἐλθόντων ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ πολλῶν ἄλλων μετεφέραμε στὸ σάϊσμα τὸν νεκρόν, τὴν δὲ αὔριον Σάββατον ἔγινεν ἡ κηδεία του.

1925 Δεκεμβρίου 24. Ἐκρεμάσθη εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ναοῦ μας ἡ 140
νέα μεγάλη καμπάνα, δωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐν Λαρίσῃ μενόντων συγχωριανῶν μας Στεφάνου καὶ Γεωργίου (Γούλα) Κων. Γκιουκαίων (στοιχίσασα αὐτοῖς περὶ τὰς 6 χιλ. δραχμὰς χαρτίνας). Χρυσᾶς περὶ 360. Τὸ δολλάριον 70 - 75].

Τὸ 1925 καὶ 1926 ἕως Ἰούλιον ἡ λίρα Ἀγγλικὴ ὑψώθη δρχ. ἕως 395,
Τουρκικὴ ὑψώθη δρχ. ἕως 360,
εἰκοσόφραγκον ὑψώθη δρχ. ἕως 300.

Ἕνεκα τῆς ὑψώσεως τοῦ συναλλάγματος τὸ σιτάρι ἡ ὀκὰ δρχ, 10,
ἀραβόσιτος 7,
ζάχαρι 22,
καφὲς 85,
ἔλαιον 36,
ὄρυζα 18.

Καὶ ὅλα τὰ εἴδη ὑψωμένα.

Γράφω δι' ἐνθύμιον Ἀρχ. Νικόλαος.

Θεσσαλονίκη ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τὸ Πάσχα τοῦ 1966 ἡ νέα διαλεχτὴ φιλόλογος δ. Δέσποινα Κουκόλη, ἐγγονὴ τοῦ παπα-Νικόλα Κοκόλη, πῆγε νὰ μείνη γιὰ λίγες μέρες στὸ Δίλοφο. Ἐκεῖ, καθὼς ἐρευνοῦσε ὅ,τι ἔμεινε ἀπ' τὸ ἀρχεῖο τοῦ παποῦ της παπα - Νικόλα, ποὺ βρίσκεται τώρα στὸ σπίτι τῆς θείας της κ. Βασιλικῆς Κεχαγιᾶ, κόρης τοῦ παπα - Νικόλα, βρῆκε καὶ τὸ παρακάτω ἔγγραφο. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ σὲ δίφυλλο χαρτὶ πόστας μὲ ὕψος 0,26 καὶ πλάτ. 0,205, μὲ ὡραῖα γράμματα, ἀλλὰ καὶ μερικὲς ἀνορθογραφίες, πιάνει δυὸ περίπου σελίδες. Ἀπ' τὶς πληροφορίες ποὺ μπόρεσε νὰ συγκεντρώση ἡ δ. Κουκόλη μαθαίνουμε πὼς τόχει γράψει ἕνας ἀπ' τοὺς τρεῖς ὁπλαρχηγοὺς ποὺ ὑπογράφουν. Αὐτοὺς οἱ Λιμποχοβίτες τοὺς ἤξεραν, ἀλλὰ μὲ τὰ ψευδώνυμά τους, ὅσοι εἶχαν, ὅπως τὰ σημειώνω δίπλα στ' ὄνομά τους μέσα σὲ παρένθεση κι ὅπως τάχουμε συναντήσει καὶ στὸ Ἡμερολόγιο.

Ἡ ἱστορικὴ ἀξία τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ εἶναι αὐτονόητη, ἀλλὰ ἐμᾶς ἐδῶ, μᾶς ἐνδιαφέρει γιατὶ ἔρχεται νὰ τονίση τὴν τόσο μεγάλη προσφορὰ στὸ Μακεδονικὸ Ἀγώνα τοῦ μικροῦ χωριοῦ Λιμπόχοβου καὶ νὰ συμπληρώση τὴν προσωπικότητα καὶ τῶν ἄλλων Λιμποχοβιτῶν βέβαια, ποὺ βλέπουμε στὸ Ἡμερολόγιο, ἀλλὰ προπάντων τοῦ ἴδιου τοῦ παπα - Νικόλα

ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Ἐν Ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδος

Οἱ ὑποφαινόμενοι ὁπλαρχηγοὶ τοῦ σώματος τῶν πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Ἁλιάκμονος Ἑλληνικῶν Μακεδονικῶν σωμάτων τοῦ Ἀρχηγοῦ Κυρίου

Στεφάνου Μάλλιου συνελθόντες σήμερον τῇ 3ῃ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1905 ἐν τῷ χωρίῳ Λιμποχόβῳ καὶ ἐν τῷ Σχολείῳ διωρίσαμεν Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν Κυρίων ἱερέως Παπα - Νικολάου, Κυριαζῆ Κώστα, Κώστα Τζιούφα, Ἀθ. Τζιούφα, Κώστα Τέγου, Γεωργίου Νικολάου, Κώστα Νίκου, κατοίκων τοῦ ἀνωτέρω χωρίου, ἵνα ἡ εἰρημένη Ἐπιτροπὴ χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ αἰσθήματος συντρέξωσιν καὶ προστατεύσωσιν ἐκ συμφώνου μέχρι ῥανίδος αἵματος τὰ Ἑλληνικὰ Μακεδονικὰ Σώματα ἀπὸ πᾶσαν προδοσίαν, μυστικὴν ἐχθρικὴν συμμορίαν καὶ ἀπὸ πᾶν τυχαῖον παρουσιαζόμενον δυσάρεστον συμβὰν εἰδοποιοῦντες ἡμᾶς ἢ καὶ πᾶν Ἑλληνικὸν Μακεδονικὸν Σῶμα περιφερόμενον πλησίον τῆς περιφερείας μας, εἰδοποιοῦντες ὡσαύτως ἡμᾶς, ἐὰν ἀνακαλύψωσιν προδότην τινὰ μυστικῶς, ἵνα ἐκτελέσωμεν τὰ διατασσόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου Ἑλληνικοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου, παρέχοντες εἰς ἡμᾶς πᾶσαν εὐκολίαν τροφῶν κλπ., ἔχοντες ἐπίτηδες ἄνθρωπον διοριζόμενον παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μεταβίβασιν πληροφοριῶν ἐπειγουσῶν καὶ ἐγγράφων.

Διὸ συνετάχθη τὸ παρόν, ὅπερ ἀναγνωσθὲν μεγαλοφώνως ὑπεγράφη παρ' ἡμῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπιτροπὴ	Οἱ ὁπλαρχηγοί
Παπα - Νικόλας Δ.	Θωμᾶς Μπέλλας
Κυριαζῆς Κώστας (Κυριαζῆς Δελῆς Μουχτάρης)	Λούκας Κόκκινος (Καπετὰν Λούκας)
Κώστας Τζιούφας	Διαμάντης Τσιάπρας (Καπετὰν Διαμάντης)
Ἀθανάσιος Τζιούφας (ὁ Δάσκαλος)	
Κώστας Τέγος (Κώστας Σπανὸς ἢ Γκουνταής)	
Γεώργιος Νικολάου (Γεώργιος Μαλτέσιος ἢ Μακρῆς)	
Κώστας Νίκου (ΚώσταςΚαρανῖκος)	
Ἠλίας Ἀγγελιοφόρος (Ἠλίας Μαλτέσιος)	

ΠΙΝΑΚΑΣ
ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Α.

'Αβδήπασας :
'Αβδοὺλ Χαμὶτ : 281
'Αγγαρεία : 263, 266, 267, 270, 272, 273, 279, 299, 300, 301
'Αγγαρεία Βασιλική : 270
'Απτοὺλ 'Αζίζ : 269, 271
'Απτοὺλ Μετζὶτ (Σουλτάν) : 265, 268
Ἅγιος 'Αθανάσιος : 279
Ἁγίου Νικολάου παρεκκλήσιον : 299
Ἁγίας Τριάδος μονή : 269
'Αγύρται : 283
'Αδάμος : 264, 267
'Αδριανούπολις : 262, 263, 264, 279
ἀερόπλανον : 304
'Αθανασιάδινα : 273
'Αθανάσιος ὁ ἀπὸ Κώου : 261, 262
'Αθῆναι : 273, 287
ἀκαρέκα : 271
ἀκρίβεια : 276
ἀλαττὰς : 266
ἀλβανικός : 262
'Αλβανός : 263, 266, 267, 272, 273, 274
'Αλβανὸς Χρίστος : 291
'Αλέξανδρος μητροπολίτης : 270
ἀλεύρι : 301
'Αλήμβεης μαμούρης : 272
ἀμάθεια : 279
'Αμβρόσιος : 271
'Αμερική : 293, 299
'Αμελικόν : 283
'Αμπιτὴν Βέης : 272
'Αναγνώστου Γεωργ. : 291
'Αναγνώστου Νικ. : 274
'Αντάρας Κώστας : 275
ἀντάρτες ἀπειθεῖς : 291
ἀντάρτης : 275, 287
ἀνταρτικὰ γρόσια : 291
ἀντιδραστικοί : 298
ἀποικιακὰ στρατεύματα : 303
'Απτοὺλ Χαμὶτ Χαν : 271
Ἄραβες : 303
'Αρβανιτόβλαχος : 277
'Αργυρόκαστρον : 266
'Αργυροπούλι : 275
'Αρκούδας : 285
ἁρματολίκι : 263
ἁρματολοί : 264
'Ασλὰν Βέης : 263
ἀστυνομία : 300
'Αχμὲτ Ρεζὰ Βέης : 298.

Β.

Βαγγέλης ὁπλαρχηγός : 289
Βάγια : 287
Βακάλης Παπακωνσταντῖνος : 289
Βακαλόπουλος 'Απόστ. : 260
Βαλὴ πασάς : 264
Βαμβακὰς Χαρίσιος : 298
βασιβουζούκηδες : 301
βαρβαρότης : 279
Βέργα σῶμα : 285
Βάρδας Γεωργ. : 284, 289
βάση : 266
Βασίλειος Παπαδημήτρης : 284
Βέηδες : 263, 266
Βέροια : 288
βήχας : 269
Βιβίστι : 287, 288, 291, 292
Βὶτζ Θωμᾶς : 299
Βιτόλια : 263, 264, 268, 272, 286
Βλαχόπουλος 'Αντων. (Λίτζας) : 287
Βλαχοστέργιος : 264
βλαχοχώρια : 267
Βοΐου ἐπαρχία : 257
Βορβοσκό : 273, 285, 293

Βόσνα : 272
Βοχορίνα : 273, 291
Βουλγαρία : 274, 281
βουλευτής : 298
Βουλή : 298
Βράμπας Πούλιος : 268
Βράμπας Νικ. : 276
Βράμπας Γεωργ. : 284
Βραχοπλαγιά : 257
Βρόστανη : 274

Γ.

Γάνου καὶ Χώρας : 298
Γάρος Κοσμάς : 229
Γάτζος Γεώργιος : 289
Γενὴ Παζάρ : 290
γέννημα (τὸ) δημητριακό : 304
Γεώργιος Α : 300
Γιαγιάμπεης : 266
Γιάνκος Ἰωάννης : 302
Γιάτζος Βελίκο : 263
Γιολτὰς Νικ. : 302
γιούσμπασης : 275
Γκάρας Νικ. : 292
Γκέκηδες : 267
Γκούπης Κώστας : 279
Γουναρικοί : 303
Γούσιας Νικ. : 285, 286, 295, 296, 301
Γρεβενά : 275, 292, 298, 300, 301
γυμνάζω : 263
γύφτος : 276, 293

Δ.

Δεληγιαννάκης Ἠλ. : 295
Δέλνο(ν) : 287
Δεμενίτζα : 267
δένω : 266
Δέρμπελης Ἰω. : 295, 296
Δημακάδικα : 280
Δημάκης Κῶτζος : 296
Διαμάντης : 285
Διαμαντὴς Γρηγ. : 302
Διαμαντὴς Νικ. : 286, 299
Διαμαντὴς Στέργιος : 302
διδάσκαλος : 276
Διονύσιος : 280
Δόβραινα (Θηβῶν) : 292
Δοσκός : 301
Δούβαλης Μήλιος : 265
Δούβαλης Νικ. : 286
Δούκας :
Δρίζης Κων. : 298
δῶρα : 273
δωροδοκία : 276

Ε.

ἐγκύκλιος διαταγή : 290
ἑκατόνταρχος : 288
ἐκλέκτωρ : 298, 299
ἐκστρατεία : 279
Ἑλλάς : 300
Ἐλασσών : 265
Ἐλευσίνα : 273
Ἑλληνικὸ [Βασίλειο] : 267, 269, 273, 278, 281, 289, 290, 299
Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις : 262, 263
Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος : 281
ἐπαναστάται : 281, 285
ἐπιστρατία (πόλεμος) : 278
ἐπίστρατοι : 303
ἐπιτίμιον : 271
ἔρανος : 302
Ἐρζεγοβίνη : 272
Εὔβοια : 280

Ζ.

ζαπτιές : 300
Ζβάρναρης : 277
Ζβόλιανη : 285, 286, κ.ἀ.
Ζήκου Ἀθ. : 278, 279
Ζιάκας : 267, 289, 290, 291
Ζιμνάτζι : 267
Ζιουπάνι ἢ Ζουπάνι : 280, 281, 284, κ.ἀ.

Η.

ἡμιχόλερα : 270

Θ.

Θεοδόσης : 290
Θεοδόσια : 290
Θεοφάνεια : 262

Θεραπειὰ (τά) : 262
Θεσσαλία : 272, 277, 278
Θεσσαλονίκη : 279
Θῆβαι : 269, 278, 287

I.

ἱεροδίκης (κατής) : 268, 270
'Ιερόθεος Παραμυθίας : 293
ἱεροπραξία : 280
ἱλάμι (ἀπόφαση δικαστική) : 268
ἱραδὲς (διάταγμα) : 269
'Ισοὺφ βέης : 264

Κ.

Καβακλὶ (ἐπαρχία) : 274
Κούβαρας Ζῆσος : 244
Καζακλάριον ('Αμπελών) : 277, 279, 293
καϊμακάμης : 278, 279, 297
Καλαμπάκα : 281
Καλιάρι (Πτολεμαΐς) : 270, 278
Καλλίνικος : 262
Καλόγηρος : 291
Καλόγηρος 'Ιω. : 287, 288, 292 κ.ἀ.
Καλύβας : 291
Καλύβας 'Αν. : 291, 292
Κάλυμνος : 282
Κάλφας 'Ιω. : 284
κανόνι : 262
κανονισμός : 291
Καπτζὲς Γεώργιος : 299
Καπτζὲς Κοσμάς : 274
καπετὰν Γιωργάκης : 264
καπετανλίκι : 263, 264
Καπλὰν βέης : 263
Καραβαγγέλης : 275, 302
Καραγάτς : 263
Καραγιάννης : 263
Καραγιαννούλης : 269
Καραγιῶργος : 273, 289, 290
Καραγιῶργος Δημάκης : 280
Καραγιώργου 'Αλεξάνδρα : 280
Καραθάνος Τούλιας : 299
Καρακίτσος : 273
Καραμῆτζος : 273, 274, 275
Καρανίκας Ζαχ. : 286
Κάρας Νικ. : 287, 288
Κάρας Φλῶρος : 291
καρδιά : 270
Καστανοχώρια : 289
καταγραφή : 271, 272, 293, 294
κατάλυμα : 263, 272, 273, 274, 275, 276
καταχρήσεις : 262, 264
Κατζέοι : 262
Κατζίκας : 277, 281
Κατζογιάννης : 269
Κατζόγιαννος : 265, 279
Κατζόγιαννος Βασ. : 287
Κατζόγιαννος Εὐσ. : 276, 302
Κατζόγιαννος Νικ. : 302
Κατζόγιαννος Παν. : 230
Κατζόγιαννος Στέρ. : 271,
Κάτζος Κώστας : 267
Καφτάναγας : 264
Κεράσοβο : 301
Κεχαγιὰς 'Αντ. :
κιατίπης (γραμματέας) : 276
κίνημα : 276
Κιφιζέζ : 266
Κλάδιο : 288
κλέφτες : 264
κλέφτικα ἔξοδα : 274
κλήρωσις στρατευμάτων : 293
Κοζάνης νομός : 275
Κοίμησις τῆς Θεοτόκου : 265
κόκκινη μπιστεριά : 283
Κόκκινος Λουκὰς (Λούκας) : 287, 290, 293
κοκκύτης (κοκίτης) : 283
Κολίκας : 267
κομάρικα : 271, 279
Κομιτάτο : 288
Κομιτάτο Κέντρου : 290
Κομπορέλας : 263
Κομπορέλας Κων. : 290, 291, 294, 300 301.
Κομπορέλας Νικ. : 267, 298
κονάκια : 268, 269, 277
Κοντόπουλος Παπακώστας : 265
Κορέστια : 289
Κορυτσά : 266
Κοσέρα ἀδελφοί : 277
Κοσέρας Θωμᾶς : 277
Κοτενούλης : 272

Κουκόλη 'Αθηνᾶ : 257
Κουκόλη Δέσποινα : 311
Κουκόλης παπα - Νικόλας : 261, 262, 267, 283, 281, κ.ἀ.
Κουλουσάκ<η> ἀδελφοί : 278
Κουλουσάκης 'Αθ. : 299
Κούπη ἀδελφοί : 288
Κούπης Κων. : 286, 302
Κούρναβος 'Αναστ. : 287, 288
Κούρναβος Δημ. : 302
Κούρναβος Θωμᾶς : 280
Κούρναβος 'Ιω. : 284, 288
Κούρναβος Νικ. : 302
Κούρναβος Στέργ. : 288
Κούσαβος (βρύση) : 264
Κουροπούλης : 295
Κουροπούλης Εὐθ. : 295
Κουτζοὺκ 'Αλήβεης : 260
Κρητικός : 285
Κριμίνιον : 266, 291
Κριμινιῶτες : 291
Κρούτας Γούλας : 281
Κρούτας Ζῆκος : 275
Κρούτας Κ. : 299
Κύναμη (Πολύλακκο) : 264
Κωνσταντζιώτης : 273, 275, 276, 299
Κωνσταντινούπολις : 262, 265, 269, 271, 276, 279, 280, 288, 293
Κωσταβέλη Κονδύλω : 283
Κωσταβέλης 'Αντ. : 265
Κωσταβέλης Βασ. : 276, 283
Κωσταβέλης Δημ. : 286, 287, 289, 290 κ.ἀ.
Κωσταβέλης Ζαχαρίας : 265
Κωσταβέλης Κώστας : 267, 277
Κωσταβέλης Λάμπρος : 284, 287
Κωσταβέλης Στέργιος : 302
Κωστάντζικο : 263
Κωτρότζιος : 263, 267
Κωτρότζιος Νικ. : 271

Λ.

Λάρισα : 279, 288
Λάσκαρης : 270
λατομεῖα : 272
λάφυρα : 263, 265
Λαχτάρας : 293, 294, 295
Λαχτάρας Νικ. : 292
Λεόντιος : 265, 266
Λέρος : 282
Λέσος : 277
λευκὸς ὄγκος : 283
ληξιαρχικὸ κατάστιχο : 276
λησταί : 265, 267, 268, 273 κ.ἀ.
ληστάντάρτες : 281, 292
λησταποδόχος : 276
ληστής : 275, 276, 277, 278, 299
Λιαψίστι (Νεάπολις) : 264, 270, 279, 285 κ.ἀ.
Λιμπόχοβο 281, 293
Λίτζας : 286, 288
Λίτζας 'Αντωνάκης : 286
Λότζανης Νικ. : 294
Λούκας (Κόκκινος) : 285, 286, 289, 290 κ.ἀ.
Λούντζι : 275, 284, 286, 287 κ.ἀ.
λοφές : 268
λύνω καὶ δένω (ἀποδένω) : 266.

Μ

Μάγγος : 272
Μαγέρη ἢ Μαέρη : 284, 286, 289, 292 κ.ἀ.
Μαεριῶτες : 270
«Μακεδονία» (ἐφημ.) : 260
Μακεδονικὰ τάγματα : 293
Μακρυγιάννη βρύση : 274
Μακρυγιάννης : 262
Μάλιος Στέφ. : 285
Μαλτέσος : 273
Μαλτέσος Γεώργ. : 285
Μαλτέσος 'Ηλίας : 284, 285, 286, 294
Μαλτέσος Κοσμάς : 302
Μαλτέσος Φιλ. : 302
μαμουζάδες : 266
μαμουράδες : 272
μαμούρης : 276
Μανόλης : 296
μαντίλι : 266
Μαυροβούνιον : 268, 300
Μαυρομάτης Κων. : 286, 293
Μαχμοὺτ Σουλτάν : 263, 265
μαχμουντρές : 265
Μεγάλη 'Επανάσταση : 269

Μεγάλη Πέμπτη : 275
Μέγας Ἁγιασμός : 262
μελαζίμης : 277
Μελὲτ Βεκίλ : 268
Μελίστα Κονίτζης : 287
Μεχμὲτ Ρεσὰτ Σουλτάν : 298
μεμουράς : 270
Μερίχοβο : 286, 290
μεταλλίκι : 265
μετζίτι : 265
Μηλιόπουλος Στέργ. : 302
Μηλιόπουλος Σωτήρ. : 302
Μήλιος : 271
Μήλιος Ἀπ. : 286
Μήλιος Βασ. : 286
Μήλιος Στ. : 277
μηναῖο : 263
μικερὲς : 272
Μιραλή : 275, 284, 285, 292 κ.ἀ.
Μιραλιώτης : 275
Μιρασάνη : 277, 284, 286
Μολοσσός : 295
Μοναστήριον : 289, 297
Μονόφθαλμος Μιχ. : 291, 292
μουδίρης : 278, 287, 288, 298
μουδιρλίκι : 276
Μουλογιάννης : 278
Μουράτ : 271, 272
Μουτισαφιρλίκιον Σερβίων : 298
Μπαρμπαγιάννης : 271, 276
Μπαρμπαγιάννης Ζαχ. : 281
Μπαρμπαγιάννης Πέτρ. : 293
μπαρούτι : 262
Μπεκιάρης παπα - Ζῆσος : 280
Μπεκὶρ Ἀγάς : 300
μπασὶ μπουζούκ : 262, 263
Μπέλος Ζῆσος : 278
Μπέλος : 286, 287, 289, 290 κ.ἀ.
Μπέλος Ν. : 285, 298, 299, 300
Μπίγκας : 269
Μπίγκας Δημ. : 280
Μπίγκας Κων. : 302
μπίμπασης (χιλίαρχος) : 276
μπισοβίτης : 265
μπιτίλια (φόρος στρατιωτικός) : 294
Μπλαχάβας : 287
Μπολογιάννης Ζῆσος : 291
Μπολογιάννης Νικ. : 290, 300, 301
Μόρσια : 285, 294, 295
Μπούρα (Γρεβενῶν) : 296
Μπουρσιανιώτης Κῶτζος : 285
Μπούσιος Γεώργιος : 298
Μπρίκας : 264
Μπρούφας Ἀθ. : 281

N

Νάκας : 292
Νεότουρκοι : 297
νεφρῖτις : 283
Νίκου Κώστας : 285
Νιτρούζι : 281
νιφούζι (τὸ στέφανο) : 272
Νούλας Γεώργιος : 267
Νούλας Ζήσης : 275
Νούλας Θεοδόσιος : 285
Νούλας Κώτας : 266
Νούλας Στέργιος : 267
Νταβέλης : 276
Ντάλας : 263
Ντελῆ Θωμαΐς : 274
Ντελής : 263, 264, 272
Ντελὴς Βασίλ. : 279
Ντελὴς Δημ. : 293
Ντελὴς Κοσμάς : 270, 276
Ντελὴς Κυριτζής : 285, 286, 294
Ντελὴς Κώστας : 273
ντερβέναγας : 270, 273, 274, 275
ντερβεγανλίκι : 263
ντερβένι : 269
ντερβεντζής : 269
Ντόκος : 272, 273
Ντόλος (βυθός) : 286, 289, 291, 294, 298
Ντοσκός : 287, 288, 289, 291, 294, 298
Ντούβαλης : 269
ντραγάτης : 289
Ντραγατσὸς Κοσμάς : 301
Ντρούγκας : 262, 263, 265, 271, 274
Ντρούγκας Ἀθαν. : 280
Ντρούγκας Δημ. : 301
Ντρούγκας Ἰω. : 277, 278
Ντρούγκας Κων. : 274
Ντρούγκας παπα - Ἰωάννης : 277
Ντρούγκας Χρ. : 294

Ξ.

ξεκλεμές : 272
Ξηρολίβαδο : 281
ξυλιάζω (δέρνω) : 276
ξύλο : 276

Ο.

όδοποιία : 280
'Οθωμανικὴ Προοδευτικὴ Ἕνωσις : 297
Ὄσνιτζα (Καστανόφυτο) : 288
Ὄστροβο (Ἄρνισσα) : 270

Π.

Παλαιόκαστρον : 265, 292
Παλαιομάγειρον : 276, 281
Παλαιοχώριον (Γρεβενῶν) : 292
πανώλης : 265
Παπαγάκος : 272
Παπαγιάννης : 277
Παπαδημητρίου Βασ. : 286
Παπαδῆμος Θεόδ. : 262
Παπαθεοδώρου Μ. : 295
Παπαζαχαρής : 275
Παπαϊωάννης : 274
Παπαϊωάννου : 284
Παπαϊωάννου 'Α. : 286
Παπακώστας Ζῆκος : 262
Παπαμήλιος Εὐάγγ. : 289, 290, 291, 292
Παπαστεργίου : 284
Παπαχατζὴς Βασ. : 262
Πάπος : 285
Πάπου πηγάδι : 264
Πάσχα : 262
πειθαρχία : 262, 263
πείνα : 303, 304
Πετροπουλάκης Λεων. : 288
Πλάζομη : 282, 288
Πλαζομίτες : 289, 300
πλήρωμα : 263
Πόρτης Κοσμάς : 277
Πούλιος ἢ Σιόλιος Γεώργ. : 299
Πούλιος Δημ. : 269, 270
Πρί(ν)τζου 'Αγόρω : 278
πρόκριτοι : 265
προνομιακόν : 280
πρόσθιμον : 280
Προφήτης 'Ηλίας : 270

Ρ.

Ραδοβίνιστα : 284
Ραιδεστός : 275
Ράφτης Νικ. : 289
Ρίγκλαβον : 287
Ρουμελιώτης : 296, 297
Ρουμελιώτης 'Αθ. : 275
Ρουμελιώτης Λουκάς : 295, 296, 297
Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος : 267, 272

Σ.

Σάββας : 289
Σακαλὴς Κώστας : 277, 279, 300
Σαμαρὰς Γεώργιος : 302
Σαμαρὰς 'Ιω. : 284
Σαμαρνέας Λεων. : 275
σατραζάμης : 263
Σαφεντὶν μπέης : 275, 278
Σεραφεὶμ (ἡγούμενος) : 299
Σερβία : 272, 300
Σέρβια : 284
σεισμός : 280
σειρήτι : 266
Σεφκὲτ Μαμοὺτ πασὰς (στρατάρχης) : 298
Τζιάκας Γιάννης : 265, 270
Σιάτιστα : 264
Σιγάλας 'Αντ. : 260
Σιόλιος : 296
Σιόποτο : 282, 293, 296
Σιρέτ : 269
Σισάνιον : 266, 270
Σιώπης Στέργιος : 286
Σμούρδα : 267, 289, 293 κ.ἀ.
Σούλιος Γεώργ. : 286, 288, 289 κ.ἀ.
Σούμλα (Βουλγαρίας) : 266
Σούτας Ζῆσος : 279
Σουφαρίδης : 272
Σπανὸς Κωστ. : 282, 289, 290
Σπανὸς Χαρ. : 278
Σπήλαιον : 267, 291, 292
Σπύρος : 289, 290

στέφανο (ἡ οἰκογένεια) : 274, 277, 280, 286, 291
συμμορία : 264
συμπόσιο : 263
Σύνταγμα : 297, 298
σύντεκνος : 273, 275
Σπύρου Στέργιος : 296
σχολεῖον : 271

Τ.

τακτικὸς στρατός : 263
τάλαρα αὐστριακά : 268
Τατάουλα (Τατάβλα) : 279
ταχυδρόμος : 280
Τζάικας Βασ : 292
Τζακνάκης Κοσμάς : 270, 298
Τζαπουρνιὰ (τοποθεσία) : 270
Τζάρας : 292
Τζάρας Γεώργιος : 293, 294
Τζάρας Δημ. : 295
τζαρούχια : 273
Τζατζαρογιάννης : 265
Τζάτζος Ἀντών. : 284
Τζέπος Ἰω. : 284
τζερεμετίζω (προστιμέρω) : 273
Τζέρμας : 275
Τζέρο : 264, 268
Τζεσμές : 281
Τζικολός : 263, 266
Τζιακούρας : 287
Τζημοτζέλας : 289
Τζημοτζέλας Ἀντ. : 287
Τζημοτζέλας Βαγγ. (δραγάτης) : 293
τζιολίκα : 271
Τζιώρτζης : 264
Τζιώρτζιος (ἀρχιληστής) : 263
Τζιράκι : 291
τζιράπια : 278
τζιρεμές : 266
Τζιούφας Ἀχιλλ. : 257
Τζότζολας : 271
Τζότζολας Στ. : 276
Τζοτύλιον : 277, 284
Τζούβαλης Ἀθ. : 302
Τζούβαλης Γεώργ. (ντραγάτης) : 278, 292
τζούκα Σμόλικα : 265
τζουμάδικο : 264
Τζούφας Ἀθαν. : 285, 286
Τζούφας Βασ. : 267, 302
Τζούφας Γεώργ. : 277
Τζούφας Εὐάγγ. : 284
Τζούφας Κώστας : 279, 281, 283, 284 κ.ἀ.
Τζούφας Παν. : 285
τηλέφωνον : 299
Τίστα (ἡ) : 291
Τουμπελίδης Μαργαρίτης : 262
Τουρκίας πόλεμος : 300
Τρίκκαλα : 288, 290, 292, 294
Τρισκός : 284, 286
τυραννία : 265, 269
Τύρναβος : 277

Υ

Ὑπουργεῖον στρατιωτικῶν : 276

Φ

Φανάρι (Θεσσαλίας) : 263
«Φάρος Βορείου Ἑλλάδος» περ. : 270
Φάρσαλα : 272
φασόλια : 301
Φίκας Γούλας : 279
Φίκας Γρηγ. : 302
Φίκας Νικ. : 263
Φίκας Πούλιος : 283, 287, 299
φθίσις : 283
Φιλιππούπολις : 271, 274
Φλῶρος : 290, 291, 295
φόρος : 269
Φούρκα : 301
φουστανέλλα : 273
φυσίγγι : 263
Φωτιάδης : 276

Χ.

χάλαζα : 269
Χαλκίδα : 278, 283, 289, 293.
Χαμὶτ Σουλτάν : 298
χαματιές : 276
χαράτσι : 263

χαρκάδες : 278
χάρτζι : 270
Χατζούλη 'Αναστασία : 269
Χίος : 281
χοκιμάτι : 279, 280, 285
χολέρα : 269
χριστιανομάχος : 298
χώρα : 261, 263, 271
χωριανικὸ (τό) : 266
χωριανικὰ ἔξοδα : 273
χωρίον : 263

Ψ.

ψηφοφορία : 298, 299
ψυχογιός : 275
ψυχὴ (ἄτομο) : 276

RÉSUMÉ

Le Journal du Père-Nicolas Kokolis - lui-même le dénome Table Chronologique - se compose de 140 pages.

Dans les 66 premières pages il a recueilli des souvenirs trouvés et copiés dans divers livres ecclésiastiques ou autres et dans des registres communaux de son village, Limbochovo (aujourd'hui Dilophon) dans la sous-préfecture Voïon, de la préfecture de Kozani, en Macédoine de l'Ouest; ces pages nous fournissent des renseignements précieux sur la vie dans ce village et ses alentours au XIXème siècle.

Ces renseignements commencent en 1817 et se terminent en 1895, date à laquelle il fut sacré prêtre. Depuis cette date et jusqu'en 1925, où s'arrêtent ses notes, les faits qu'il inscrit il les a vécus lui-même. Dans les pages 77-110 il parle de la lutte Macédonienne (1904-1908) et il nous donne des renseignements sur l'activité de Limbochovo durant cette lutte. Ensuite, il nous parle de la Constitution Turque de 1909, de la libération de la Macédoine en 1912 - 1913, des années difficiles de la Ière Guerre Mondiale (1914 - 1918) et de la catastrophe de l'armée grecque en Asie Mineure en 1922, et il termine par quelques autres renseignements datant de 1926.

Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Κουκόλης ἐκ Διλόφου (πρώην Λιμποχόβου)
Βοΐου - Νομοῦ Κοζάνης

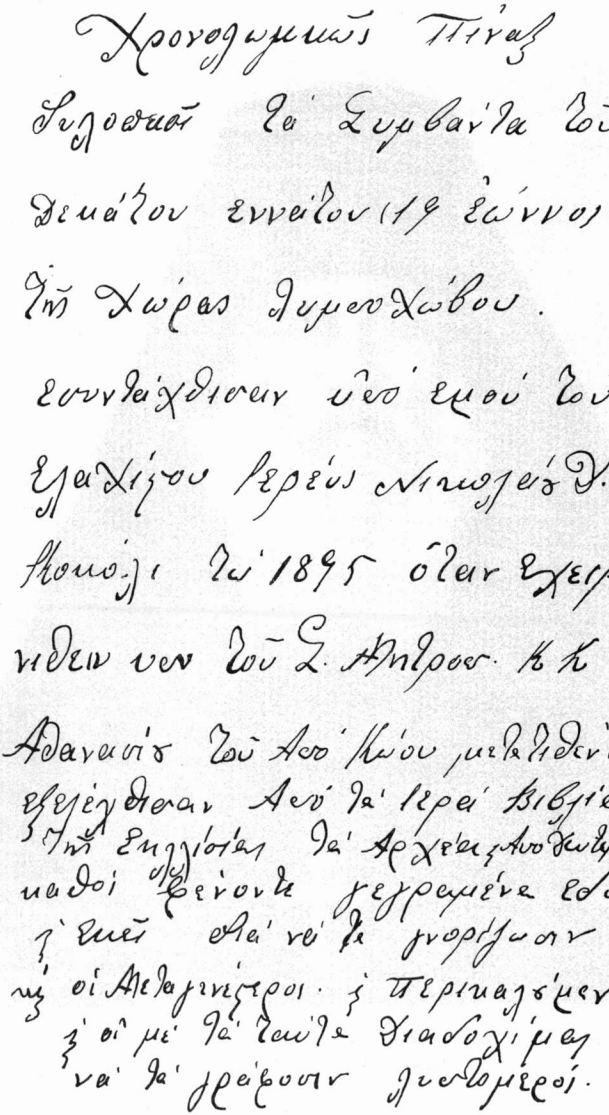

Χρονολωμικῶς Πίναξ
Συλλοσκοῖ τὰ Συμβάντα τοῦ
Δεκάτου εννάτου (19 ἐώννος
τῆς Χώρας Λυμσοχώβου.
εσυντάχθισαν ὑπὸ εμοῦ τοῦ
Ελαχίστου Ιερέως Νικολάου Δ.
Κουκόλη τῷ 1895 ὅταν εχειρο-
νίθειν υπὸ τοῦ Σ. Ἀπτρόπ. κ κ
Αθανασίου τοῦ Ασὸ Κώου μετετιθέντος
εξελέχθισαν Ασὸ τὰ Ιερὰ Βιβλία
τῆς Εκλησίας τὰ Αρχέα ς Ασοδευτήρια
καθοὶ φένοντε γεγραμένα εδῶ
ς εκεῖ διὰ νὰ τὰ γνορίζωσιν
κὲ οἱ Αλεταγενέστεροι. ς περικαλούμεν
ς οἱ μὲ τὰ ταῦτα διαδοχίμας
νὰ τὰ γράφουσιν λυστομεροί.

Ἡ πρώτη σελίδα τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ παπα-Νικόλα Κουκόλη